

ΤΕΙ ΠΑΤΡΑΣ

ΣΧΟΛΗ ΕΠΑΓΓΕΛΜΑΤΩΝ ΥΓΕΙΑΣ ΚΑΙ ΠΡΟΝΟΙΑΣ

ΤΜΗΜΑ ΛΟΓΟΘΕΡΑΠΕΙΑΣ

ΠΤΥΧΙΑΚΗ ΕΡΓΑΣΙΑ

ΘΕΜΑ: «Μελέτη της επίδοσης του αφηγηματικού λόγου με τη χρήση δοκιμασιών ERRNI (Bishop, 2004) και του Εργαλείου Ανίχνευσης Διαταραχών Λόγου και Ομιλίας σε Παιδιά Προσχολικής Ηλικίας (Οικονόμου και συν, 2008) του Υπουργείου Παιδείας »

“Study of the performance in narrative speech of pre-school children through the use of ERRNI (Bishop, 2004) and the Screening test of Speech and Language disorders in pre-school children ministry of education (2008)”

ΣΠΟΥΔΑΣΤΡΙΕΣ: Σταυρακάκη Βασιλική

Παπαφάνη Σοφία

ΕΠΟΠΤΕΥΟΥΣΑ ΚΑΘΗΓΗΤΡΙΑ: κα. Κωτσοπούλου Αγγελική

ΠΑΤΡΑ 2011

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

I	Ευχαριστίες	σελ 5
II	Περίληψη	σελ 6
II.1	Σκοπός	σελ 6
II.2	Μεθοδολογία	σελ 6
II.3	Αποτελέσματα	σελ 7
III	Abstract	σελ 8
III.1	Aim	σελ 8
III.2	Method	σελ 8
III.3	Results	σελ 8
IV	Εισαγωγή	σελ 10
V	Ανασκόπηση βιβλιογραφίας	σελ 14
V.1	Ορισμός και δομή της Αφήγησης	σελ 14
V.2	Ανάπτυξη της Αφήγησης	σελ 18
V.3	Γνωστικές λειτουργίες και αφήγηση	σελ 19
VI	Μεθοδολογία	σελ 23
VI.1	Υποκείμενα	σελ 23
VI.2	Πλαίσιο έρευνας.....	σελ 23
VI.3	ERRNI	σελ 24
VI.3.1	Κλίμακα - περιεχόμενο ιδεών αρχικής αφήγησης ιστορίας	σελ 24
VI.3.1.1	Διαδικασία χορήγησης	σελ 24
VI.3.1.2	Βαθμολόγηση.....	σελ 5
VI.3.2	Κλίμακα - περιεχόμενο ιδεών ανάκλησης της αφήγησης της ιστορίας	σελ 25
VI.3.2.1	Διαδικασία χορήγησης	σελ 25
VI.3.2.2	Βαθμολόγηση.....	σελ 26
VI.3.3	Κλίμακα αντίληψης ερωτήσεων	σελ 26
VI.3.3.1	Διαδικασία χορήγησης	σελ 26
VI.3.3.2	Βαθμολόγηση.....	σελ 27
VI.3.4	Κλίμακα – Μέσο Μήκος Εκφωνήματος ανά λέξη (MLUw)	σελ 27
VI.3.4.1	Διαδικασία εξαίρεσης και διαχωρισμού φράσεων.....	σελ 27
VI.3.4.2	Βαθμολόγηση	σελ 28

VI.3.5	Κλίμακα λήθης (forgetting score)	σελ 28
VI.4	Τεστ Εργαλείο Ανίχνευσης Διαταραχών Λόγου και Ομιλίας σε Παιδιά Προσχολικής ηλικίας (Ελληνικό).....	σελ.29
VI.4.1	Κλίμακα - Μέσο Μήκος Εκφωνήματος ανά λέξη (MLUw)	σελ 30
VI.4.1.1	Διαδικασία εξαίρεσης και διαχωρισμού φράσεων.....	σελ 30
VI.4.1.2	Βαθμολόγηση	σελ 31
VI.4.2	Κλίμακα του Δείκτη Συντακτικής Δομής (ΔΣΔ)	σελ 31
VI.4.2.1	Διαδικασία χορήγησης	σελ 31
VI.4.2.2	Βαθμολόγηση	σελ 32
VI.4.3	Κλίμακα της Δομής του Αφηγηματικού Λόγου	σελ 32
VI.4.3.1	Διαδικασία χορήγησης	σελ 32
VI.4.3.2	Βαθμολόγηση	σελ 32
VI.4.4	Κλίμακα Ουσιαστικών	σελ 33
VI.4.4.1	Διαδικασία χορήγησης	σελ 33
VI.4.4.2	Βαθμολόγηση	σελ 33
VI.4.5	Κλίμακα Ρηματικών προτάσεων	σελ 33
VI.4.5.1	Διαδικασία χορήγησης	σελ 33
VI.4.5.2	Βαθμολόγηση	σελ 34
VI.4.6	Κλίμακα Περιεχομένου του Αφηγηματικού Λόγου (ΠΑΛ).....	σελ 34
VI.4.6.1	Διαδικασία χορήγησης	σελ 34
VI.4.6.2	Βαθμολόγηση	σελ 34
VI.4.7	Κλίμακα του Δείκτη Μορφολογικών Λαθών (ΔΜΛ)	σελ 34
VI.4.7.1	Διαδικασία χορήγησης	σελ 34
VI.4.7.2	Βαθμολόγηση	σελ 35
VI.4.8	Κλίμακα Βαθμού Σύνδεσης Καρτελών	σελ 35
VI.4.8.1	Διαδικασία χορήγησης	σελ 35
VI.4.8.2	Βαθμολόγηση	σελ 36
VII	Στατιστική Ανάλυση	σελ 37
VIII	Αποτελέσματα	σελ 62
IX	Συζήτηση	σελ 66
X	Επίλογος	σελ 69

XI	Βιβλιογραφία	σελ 70
----	--------------------	--------

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ

I	Πρωτόκολλο Απαντήσεων	σελ 72
II	Συγκεντρωτικός πίνακας	σελ 83

I. Ευχαριστίες

Ιδιαίτερες ευχαριστίες δίδονται στην Δρ. Αγγελική Κωτσοπούλου, για την σημαντική καθοδήγηση και εποπτεία της, στην παρούσα πτυχιακή εργασία. Ακόμη, ευχαριστίες δίδονται στους διευθυντές της σχολής Μωραΐτη και του Παγκρήτιου νηπιαγωγείου, στην λογοθεραπεύτρια της σχολής Μωραΐτη, κυρία Λουντιμίλα Κιρπότην, καθώς και τους νηπιαγωγούς και των δύο σχολείων για την βοήθεια τους στην συλλογή του δείγματος. Τέλος, ευχαριστούμε και τον κύριο Καποδίστρια Νίκο για την βοήθεια του στην στατιστική ανάλυση των αποτελεσμάτων.

II. Περίληψη

Η χρήση του αφηγηματικού λόγου στην αξιολόγηση των γλωσσικών ικανοτήτων των παιδιών αποκτά συνεχώς και μεγαλύτερη σημασία. Ακόμη και στις Αγγλόφωνες γλώσσες οι δοκιμασίες αφήγησης είναι περιορισμένες. Μόλις το 2004 δημιουργήθηκε το τεστ «**Expression, Reception and Recall of Narrative Instrument**» (ERRNI) (Bishop, 2004). Στην Ελλάδα δεν υπάρχουν σταθμισμένα τεστ του λόγου γενικά. Πρόσφατα όμως δημιουργήθηκε το **Εργαλείο Ανίχνευσης των Διαταραχών Λόγου και Ομιλίας** «Τεστ Λόγου και Ομιλίας» (Οικονόμου και συν, 2008) από το Υπουργείο Παιδείας και Θρησκευμάτων, το οποίο χρησιμοποιεί τον αφηγηματικό λόγο.

II.1 Σκοπός

Σκοπός της παρούσας πτυχιακής εργασίας ήταν η διερεύνηση, σε πιλοτικό επίπεδο, της καταλληλότητας του «Τεστ Λόγου και Ομιλίας» στην αξιολόγηση του αφηγηματικού λόγου, για παιδιά προσχολικής ηλικίας. Για την επίτευξη του σκοπού αυτού, έγινε σύγκριση του Τεστ Λόγου και Ομιλίας με το διεθνώς αναγνωρισμένο τεστ ERRNI του οποίου η εγκυρότητα έχει μελετηθεί σε δύο προηγούμενες πτυχιακές του τμήματος λογοθεραπείας του ΤΕΙ Πάτρας. Απώτερος σκοπός ήταν να διερευνηθεί ποιο από τα δύο τεστ είναι πιο κατάλληλο για τα παιδιά της Ελλάδας, έτσι ώστε να μπορεί να χρησιμοποιείται χωρίς επιφυλάξεις ή αν θα χρειαστεί να σταθμιστεί το ERRNI στην ελληνική γλώσσα. Επιπλέον στόχοι της έρευνάς μας ήταν να εντοπίσουμε αν υπάρχει διαφορά επίδοσης αφηγηματικού λόγου ανάμεσα σε αγόρια και κορίτσια όπως και αν υπάρχει διαφορά μεταξύ των επιδόσεων των παιδιών της πρωτεύουσας με αυτών της επαρχίας.

II.2 Μεθοδολογία

Σε 50 παιδιά προσχολικής ηλικίας (4 έως 6 ετών) χορηγήθηκαν το ERRNI και το Εργαλείο Ανίχνευσης Διαταραχών Λόγου και Ομιλίας σε Παιδιά Προσχολικής Ηλικίας. Τα 25 παιδιά εξετάστηκαν σε νηπιαγωγείο της Αθήνας και τα υπόλοιπα 25 σε νηπιαγωγείο της Κρήτης. Συνολικά ο αριθμός των αγοριών που συμμετείχαν στη πτυχιακή εργασία ήταν 22 και των κοριτσιών 28.

II.3 Αποτελέσματα

Η επίδοση των παιδιών ήταν υψηλή και στα δύο τεστ. Αν και τα δύο τεστ περιλαμβάνουν αφήγηση με εικόνες, δίνουν έμφαση σε διαφορετικά στοιχεία. Στο ERRNI η έμφαση είναι στην αφήγηση, στην ανάκληση και στην αντίληψη της ιστορίας καθώς και στο μήκος εκφοράς ενώ στο Εργαλείο Ανίχνευσης Διαταραχών Λόγου και Ομιλίας σε Παιδιά Προσχολικής Ηλικίας η έμφαση είναι στη, σαφήνεια και συνοχή της ιστορίας και κυρίως στην μορφολογία και το μήκος εκφοράς. Δυστυχώς η μόνη στατιστική σύγκριση που μπορούσε να γίνει μεταξύ των δύο τεστ ήταν το μέσο μήκος εκφοράς, στο οποίο τα παιδιά είχαν καλύτερη επίδοση στο ERRNI (74,4% και 51% αντίστοιχα.). Δεν υπήρχε σημαντική διαφορά στην επίδοση μεταξύ των δύο φύλων, αλλά ούτε και μεταξύ των παιδιών της Αθήνας και της επαρχίας. Η έρευνα έδειξε ότι το ERRNI είναι ένα αξιολογικό τεστ που πρέπει να σταθμισθεί στη Ελλάδα αλλά για μια πλήρη αξιολόγηση των ικανοτήτων λόγου θα ήταν καλό να χορηγείται και το Τεστ Λόγου και Ομιλίας.

III. Abstract

The use of narratives for the assessment of the children`s linguistic skills is gaining increasingly importance. Test for narrative assessment are few, even in English speaking countries. The important test “**Expression, Reception and Recall of Narrative Instrument**” (ERRNI) by Bishop, was published only in 2004. In Greece there are no standardised test for language. In 2008 a screening tool was developed by Oikonomou and coworkers “**Instrument for the detection of Speech and Language Disorders**” (Test of Speech and Language) using narrative speech, under the auspices of the Ministry of Education and Religions.

III.1 Aim

The aim of the present study was the investigation at a pilot level of how suitable the “Test of Speech and Language” is for assessment of narrative speech in preschool children. For the achievement of this goal a comparison was made between the performance of children on the ERRNI test (internationally known, and studied in two previous theses at the Speech Pathology Department at the TEI Patras) and their performance on the “Test of Speech and Language”. Long term objective was to find out which one of the two test is more suitable for use in Greece and if it is necessary for ERRNI to be standardized in Greek. Furthermore, we were interested to examine whether there was difference in the performance between boys and girls and between children from rural and urban environments.

III.2 Method

Fifty (50) children of preschool age (4 to 6 years) were tested on the ERRNI Test of Speech and Language. Twenty five (25) children were assessed at a kindergarten in Athens and 25 at a kindergarten in Crete. The total number of boys who participated in the study was 22 and that of the girls was 28.

III.3 Results

The performance of the children was high in both test. Although both test use narration elicited with the use of pictures, they give emphasis to different elements. The ERRNI gives emphasis to the narration, the perception and the recalling of the story as well as at the mean length of utterances, while the “Test of Speech and Language” gives emphasis to the clarity, and cohesion of the story, to morphology and to the mean length of utterances.

The only statistical comparison between the two test was possible on the mean length of utterances. It was for ERRNI 74,4% vs 51, % for the “Test of Speech and Language”. There were no significant difference in performance between the two sexes neither between the children from Athens and those from Crete (province). This project showed that ERRNI is an important test that should be standardized in Greece but for a full assessment of the children`s language skills it is suggested to be given together with “Test of Speech and Language.”

IV. Εισαγωγή

Η αφήγηση υπάρχει στην καθημερινότητα κάθε ανθρώπου σε όλο τον κόσμο. Χρησιμοποιείται παντού, για την ενημέρωση των ανθρώπων, την κοινωνικοποίηση, την ψυχαγωγία και την εκπαίδευση. Παρόλο που η αφήγηση αποτελεί ένα παγκόσμιο φαινόμενο, διαφέρει σημαντικά ως προς την μορφή και το περιεχόμενο της, ανάλογα με τις πολιτισμικές αξίες, τις επικοινωνιακές ανάγκες και την γλώσσα που χρησιμοποιείται από τον αφηγητή (Berman & Slobin, 1994; Heath, 1982). Ακόμα, η αφήγηση και μέσα στις ίδιες γλωσσικές και πολιτισμικές κοινωνίες, διαφέρει ανάλογα με την ηλικιακή ομάδα στην οποία απευθύνεται. (Applebee, 1978; Chafe, 1980).

Η αφήγηση έχει τις ρίζες της στην εποχή που οι άνθρωποι επέλεξαν τον λεκτικό τρόπο επικοινωνίας. Σε κάθε πολιτισμό από τον πιο πρωτόγονο έως τον πιο εξελιγμένο, η αφήγηση υπήρχε και υπάρχει, ανεξαιρέτως της πολιτισμικής κουλτούρας που επικρατεί. Μέσω της αφήγησης κατάφεραν οι πρόγονοι κάθε εθνότητας να κρατήσουν ανεξίτηλα τα ήθη και τα έθιμα τους, τις ιστορίες που διηγούμαστε μέχρι και σήμερα. Η αφήγηση αποτέλεσε και αποτελεί το ενδιαφέρον πολλών επιστημών όπως της ιστορίας, της ανθρωπολογίας, της ψυχολογίας, της θεολογίας, και της εκπαίδευσης (Kaderavek & Sulzby, 2000).

Ένας καλός αφηγητής (παραμυθάς) πρέπει να διαθέτει ποικίλες δεξιότητες. Μερικές από αυτές είναι η φαντασία, η εκφραστικότητα και η παραστατικότητα, η εναλλαγή του τόνου της φωνής του αλλά και ο καλός χειρισμός της έντασης, όπως και η ευρυθμία, η καλή μνήμη και το πλούσιο λεξιλόγιο.

Ο αφηγηματικός λόγος έχει μεγάλη σπουδαιότητα, όπως υποστηρίζουν ο Bruner (1990) και ο Engel (1995), διότι αποτελεί την οργάνωση των ανθρώπινων εμπειριών και αποκαλύπτει την γλωσσική ανάπτυξη του παιδιού και τις αφηγηματικές του δεξιότητες και δυσκολίες. Ακόμα, διαδραματίζει σημαντικό ρόλο στην γλωσσική και ψυχοσυναισθηματική εξέλιξη του παιδιού. Σύμφωνα με τον ψυχολόγο Bettelheim και τον παιδαγωγό Froebel (1987) η αφήγηση παραμυθιών και ιστοριών, είναι σημαντική για την ισορροπημένη γλωσσική και ψυχοσυναισθηματική ανάπτυξη των παιδιών, καθώς και την διάπλαση του χαρακτήρα τους.

Ο αφηγηματικός λόγος ενδιαφέρει ιδιαίτερα τους λογοθεραπευτές, καθώς η αφήγηση είναι ένα από τα κύρια μέσα επικοινωνίας. Η ικανότητα του παιδιού να αφηγείται και να

επικοινωνεί λεκτικά με το περιβάλλον του, εκφράζοντας επιθυμίες, σκέψεις, απόψεις και συναισθήματα, είναι ιδιαίτερα σημαντική τόσο στην κοινωνικοποίηση του όσο και στην ακαδημαϊκή του επιτυχία.

Ο αφηγηματικός λόγος, λόγω της πολυπλοκότητας των δεξιοτήτων που πρέπει να χρησιμοποιηθούν για την παραγωγή του, δίνει πολλές πληροφορίες για το περιεχόμενο της γλώσσας, την μορφή, αλλά και τη χρήση, με αποτέλεσμα να μπορεί να χρησιμοποιηθεί ως διαγνωστικό εργαλείο των διαταραχών του λόγου και της ομιλίας. Σύμφωνα με τους Bishop & Edmundson (Bishop & Edmundson, 1987) οι δοκιμασίες της αφήγησης είναι πολύ χρήσιμες στην διαφοροποίηση των παροδικών και μακροχρόνιων διαταραχών του λόγου, βοηθάει στο να διαχωριστούν οι κλινικές ομάδες, οι οποίες παρουσιάζουν μη εμφανή συμπτώματα καθώς και οι ομάδες με διαταραχές με παρόμοια συμπτώματα. Συγκεκριμένα, η αφήγηση λόγω των υψηλών πραγματολογικών ικανοτήτων που απαιτεί, συντελεί στον διαχωρισμό ατόμων με Ειδική Γλωσσική Διαταραχή (SLI), με Αυτισμό ή με Πραγματολογική Διαταραχή (PLI) (Norbury & Bishop, 2003).

Επιπλέον, ο αφηγηματικός λόγος είναι το καλύτερο εργαλείο για την έγκαιρη ανίχνευση και πρόγνωση των γλωσσικών και ακαδημαϊκών ικανοτήτων του παιδιού (Hobbs 2005-2009, Bishop & Edmundson, 1987; Paul & Smith, 1993, Feagans & Applebaum, 1986). Η αφήγηση ως προγνωστικό εργαλείο ανίχνευσης διαταραχών λόγου είναι αρκετά ευαίσθητη, πράγμα που διευκολύνει τους θεραπευτές να εντοπίσουν έγκαιρα τα παιδιά που είναι σε ρίσκο για διαταραχή του λόγου ή της ομιλίας. Επιπλέον είναι γνωστό ότι η διαταραχή λόγου ή ομιλίας μπορεί να επιδράσει αρνητικά στην ακαδημαϊκή εξέλιξη του παιδιού γι' αυτό η έγκαιρη ανίχνευση των διαταραχών είναι απολύτως αναγκαία. Αρκετά από τα σταθμισμένα γλωσσικά τεστ που υπάρχουν, δεν παρουσιάζουν την ίδια ευαισθησία. Γι αυτό το λόγο είναι σημαντικό να μελετηθεί εις βάθος η αφήγηση, όπως υποστηρίζει ο Tager & Flusberg (1995).

Η αφήγηση μπορεί να εκμαιεύει τον αυθόρμητο λόγο μέσω της συνέντευξης ή της συζήτησης. Αυτό, δίνει την δυνατότητα στον εξεταζόμενο να αποκαλύψει περισσότερες πτυχές των γλωσσικών του δεξιοτήτων, από ότι θα έδινε κάποιο άλλο μέσω εκμείωσης, όπως για παράδειγμα η κατονομασία. Με την αφήγηση μπορεί επίσης να αξιολογηθεί και η ικανότητα αντίληψης, αντίληψης προφορικών κειμένων που διαβάζονται από τον εξεταστή. Η διαδικασία αφήγησης μιας ιστορίας είναι ευχάριστη και προσιτή και σε πολύ μικρά παιδιά. Τέλος μέσω της αφήγησης τα δείγματα ομιλίας που λαμβάνει ο εξεταστής είναι πολύ

λιγότερο επηρεασμένα από τις διαλέκτους και τις διαπολιτισμικές διαφορές σε σχέση με τις παραδοσιακές σταθμισμένες δοκιμασίες (Reilly et al., 1998, 2004).

Τα σταθμισμένα τεστ αφηγηματικού λόγου, τα οποία υπάρχουν αυτή την στιγμή ακόμη και στη διεθνή βιβλιογραφία είναι ελάχιστα, όπως αναφέρει η Bishop (2004). Αρχικά, υπάρχει το Bus Story (Renfrew, 1991), το οποίο είναι σταθμισμένο και αναφέρεται σε παιδιά ηλικίας τριών έως έξι ετών. Το τεστ όμως αυτό παρουσιάζει αρκετά μειονεκτήματα όσον αφορά την ευαισθησία του για τα στατιστικά αποτελέσματα. Αργότερα, το 2001 έγινε μία σημαντική προσπάθεια για την κατασκευή ενός τεστ από τον Adams (2001) και δημιουργήθηκε το Assessment of Comprehension & Expression. Ωστόσο, αυτό το τεστ δεν συμπεριλάμβανε δραστηριότητες αφηγηματικού λόγου, όπως επίσης κάλυπτε ηλικίες μόνο από έξι έως έντεκα ετών.

Επειδή, τα παραπάνω τεστ δεν ανταποκρίνονταν πλήρως στις απαιτήσεις ενός έγκυρου σταθμισμένου αφηγηματικού τεστ, γεννήθηκε η ανάγκη να δημιουργηθεί ένα ακόμα τεστ, το 2004, η Bishop δημιούργησε το Expression, Reception and Recall of Narrative Instrument (ERRNI), το οποίο σταθμίστηκε στα παιδιά της Αγγλίας και το οποίο αφορά παιδιά ηλικίας τεσσάρων έως δεκαπέντε ετών.

Στην Ελλάδα το 2008, δημιουργήθηκε από την Αλεξάνδρα Οικονόμου, τον Ηλία Μπεζεβέγκη, τον Κωνσταντίνο Μυλωνά και την Σπυριδούλα Βαρλοκόστα (Εθνικό Καποδιστριακό Πανεπιστήμιο Αθηνών) το Εργαλείο Ανίχνευσης των Διαταραχών Λόγου και Ομιλίας, από το Υπουργείο Εθνικής Παιδείας και Θρησκευμάτων, το οποίο απευθύνεται σε παιδιά ηλικία τριών έως έξι ετών. Στο τεστ αυτό για τις μικρότερες ηλικίες η αξιολόγηση του λόγου και της ομιλίας γίνεται μέσω της αφήγησης.

Σκοπός της παρούσας πτυχιακής εργασίας είναι να διερευνήσει σε πιλοτικό επίπεδο ποιο από τα δύο τεστ (δοκιμασίες) είναι πιο κατάλληλο για τα παιδιά της Ελλάδας, έτσι ώστε να μπορέσει να χρησιμοποιείται χωρίς επιφυλάξεις ή αν θα χρειαστεί να σταθμιστεί το ERRNI στην ελληνική γλώσσα. Ακόμα, ένας από τους στόχους είναι να εντοπίσουμε αν υπάρχει διαφορά επίδοσης αφηγηματικού λόγου ανάμεσα στα δύο φύλα, και αν ναι ποια είναι, όπως και αν υπάρχει διαφορά μεταξύ των επιδόσεων των παιδιών της πρωτεύουσας και των παιδιών της επαρχίας.

Για το σκοπό αυτό χορηγήθηκαν τα δύο αυτά τεστ σε 50 παιδιά προσχολικής ηλικίας (4 έως 6 ετών). Τα 25 παιδιά εξετάστηκαν σε σχολείο της Αθήνας και τα υπόλοιπα 25 σε

σχολείο της Κρήτης. Συνολικά ο αριθμός των αγοριών που συμμετείχαν στη πτυχιακή εργασία ήταν 22 και των κοριτσιών 28.

Η καταγραφή της πτυχιακής εργασίας μας θα ακολουθήσει την εξής σειρά : Μετά την ανασκόπηση της βιβλιογραφίας θα παρουσιασθεί η μεθοδολογία , η στατιστική ανάλυση και η περίληψη των αποτελεσμάτων. Θα ακολουθήσει η συζήτηση των αποτελεσμάτων, οι περιορισμοί της έρευνας μας και οι συστάσεις.

V. ΒΙΒΛΙΟΓΡΑΦΙΚΗ ΑΝΑΣΚΟΠΗΣΗ

V.1 Ορισμός και δομή της Αφήγησης

Η αφήγηση είναι η διήγηση μιας ιστορίας, δηλαδή η περιγραφή κάποιων γεγονότων που συνέβησαν στο παρελθόν. Με την αφήγηση μιας ιστορίας ο ακροατής μπορεί να κατανοήσει τι έγινε, πότε έγινε, πώς, και από ποιον έγινε, κλπ., να κατανοήσει δηλαδή το γεγονός το οποίο συνέβει, το περιβάλλον στο οποίο συνέβει, τα κίνητρα αλλά και τον σκοπό του πρωταγωνιστή της ιστορίας, αλλά και του αφηγητή. Συνοπτικά, η αφήγηση είναι το μέσο με το οποίο οι άνθρωποι κωδικοποιούν και κάνουν αισθητές τις εμπειρίες τους (Labov & Waletzky 1967.; Bruner, 1986).

Ο αφηγηματικός λόγος, διακρίνεται σε πέντε κατηγορίες: τις **εξιστορήσεις** (recounts), τις **περιγραφές** (accounts), τις **αναφορές γεγονότων** (events casts), τις **ιστορίες** (stories) και το **σενάριο** (script).

Οι **εξιστορήσεις** αποτελούν ιστορίες, τις οποίες αφηγείται κάποιος και περιλαμβάνουν προσωπικές εμπειρίες, ή εμπειρίες τις οποίες έχει ακούσει. Οι εμπειρίες αυτές είναι πάντα πραγματικές και μπορεί να είναι και κοινές. Στις εξιστορήσεις χρησιμοποιείται ο παρελθοντικός χρόνος και πραγματοποιούνται μετά από την παρότρυνση κάποιου. Χαρακτηριστικό παράδειγμα μιας εξιστορήσης αποτελεί, όταν ένας γονέας ζητά από το παιδί του να αφηγηθεί κάτι, λέγοντας του «Για πες μου.....».

Η **περιγραφή** είναι μια ιστορία που αφηγείται κάποιος. Αποτελείται από αυθόρμητες διηγήσεις πραγματικών και συγκεκριμένων γεγονότων και εμπειριών σε έναν ακροατή που δεν παρευρισκόταν εκείνη την στιγμή μπροστά σε αυτό το γεγονός, ή δεν βίωσε αυτήν την εμπειρία. Οι περιγραφές δεν γίνονται με την παρότρυνση κάποιου, αλλά αυθόρμητα από τον ομιλητή. Όταν τις περιγραφές τις ξεκινήσει ο ομιλητής αυθόρμητα, δηλαδή με δική του πρωτοβουλία, αυτός ο τύπος αφήγησης καλείται επίσης και προσωπική αφήγηση ή αφήγηση προσωπικού γεγονότος. Σε αυτό το σημείο αξίζει να σημειωθεί πως οι προσωπικές αφηγήσεις μπορούν να παραχθούν και με παρότρυνση, και τότε αναφερόμαστε στις εξιστορήσεις. Ωστόσο, όταν η παραγωγή της προσωπικής αφήγησης είναι αυθόρμητη τότε αναφερόμαστε σε περιγραφή. Χαρακτηριστικό παράδειγμα περιγραφής είναι όταν κάποιο παιδί γυρίσει από την βόλτα του στο πάρκο και αρχίσει και διηγείται χωρίς παρότρυνση τι και πώς **έπαιξε με τους φίλους του**.

Η αναφορά γεγονότων είναι μία περιγραφή γεγονότων, τα οποία βρίσκονται σε εξέλιξη ή γεγονότα τα οποία θα γίνουν στο μέλλον. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί όταν τα παιδιά παίζουν με τα αμαξάκια τους και χαλάσει κάποιο από αυτά, τότε το ένα παιδάκι μπορεί να πει «χάλασε το αμαξάκι μου, να το πάμε στον μάστορα.»

Οι **ιστορίες** είναι φανταστικές περιγραφές γεγονότων με πρωταγωνιστές μη υπαρκτά πλάσματα, τα οποία έχουν ένα στόχο. Στις ιστορίες αυτές μπορεί να διακρίνει κανείς τις πολιτισμικές διαφορές. Όπως υποστηρίζει ο Engel (1995) τα παιδιά χρησιμοποιούν τις ιστορίες για να μπορέσουν να διαχειριστούν τον φόβο τους και να νοιώσουν άνετα με αυτόν, καθώς οι ιστορίες δημιουργούνται από γεγονότα και καταστάσεις που προκαλούν φόβο σε κάποιον. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί η φανταστική ύπαρξη ενός μη υπαρκτού πλάσματος μέσα στο δωμάτιο κατά την διάρκεια της νύχτας.

Το **σενάριο** είναι μια προφορική περιγραφή γεγονότων τα οποία λαμβάνουν χώρα τη στιγμή που ο ομιλητής αφηγείται. Σε αυτά χρησιμοποιείται κυρίως ο παροντικός χρόνος (ενεστώτας).

Οι Labov & Waletzky (1967) επιχείρησαν να ερμηνεύσουν το δομικό σχήμα μιας αφήγησης, που πραγματοποιείται στην καθημερινή ζωή κάθε ανθρώπου. Στο σχήμα αυτό κατέληξαν προσπαθώντας να απαντήσουν στο θεμελιώδες ερώτημα "πώς αφηγούνται οι άνθρωποι μεταξύ τους ιστορίες στην καθημερινή τους ζωή". Το σχήμα αυτό μας δίνει πληροφορίες για τις αφηγήσεις που πραγματοποιούνται καθημερινά, αλλά και για το περιεχόμενο της γλώσσας. Η δομή μιας αφήγησης, σύμφωνα με τους δύο ερευνητές, περιλαμβάνει:

- α. τον προσανατολισμό*
- β. την "περιπέτεια"*
- γ. την αξιολόγηση*
- δ. τη λύση*
- ε. την κατάληξη*

Στον *προσανατολισμό* δίνονται πληροφορίες για τους "ήρωες", τον χώρο, τον χρόνο και την κατάσταση από την οποία εκκινείται η αφήγηση. Ακόμα αναφέρεται στους στόχους – προσδοκίες της αφήγησης. Πρόκειται για προαιρετικό στάδιο, ιδιαίτερα σε αφηγήσεις μικρών παιδιών, αλλά και μεγάλων με περιορισμένες εκφραστικές δυνατότητες. Η *"περιπέτεια"* είναι το θεμελιώδες συστατικό μιας αφήγησης. Συνήθως ολοκληρώνεται σε ένα

αποτέλεσμα, μια έκβαση, η οποία όμως δεν είναι πάντοτε εύκολο να προσδιοριστεί χωρίς την εξέταση του νοήματος των προτάσεων. Η *αξιολόγηση* είναι η κρίση του αφηγητή για το νόημα της ιστορίας, η πιο φανερή παρέμβασή του στα δρώμενα. Η *λύση* ακολουθεί την αξιολόγηση ή συμπίπτει με αυτήν. Είναι η πιο απρόβλεπτη φάση μιας αφήγησης και γι' αυτό είναι μια δυσχερέστατη τυπολογία λύσεων. Ορισμένες φορές η αφήγηση κλείνει με στερεότυπες καταληκτικές φράσεις (*καταλήξεις*) που παραπέμπουν στην αρχή της ιστορίας.

Άλλες θεωρίες υποστηρίζουν πως η οργάνωση του περιεχομένου της γλώσσας διακρίνεται στην μακροδομή ή μακροοργάνωση και στην μικροδομή ή μικροοργάνωση. Η μακροδομή αναφέρεται στην δομή του επεισοδίου. Η δομή του επεισοδίου δημιουργείται από τα γενικά γνωστικά σχήματα, τα οποία προέρχονται από την εμπειρία των ανθρώπων αλλά και από τους πολιτισμικούς παράγοντες και αποτελούν την βάση της ιστορίας (Prop, 1958., Stein, 1979., Mandler, 1982). Η μικροδομή αναφέρεται στο επίπεδο γλωσσικής οργάνωσης ή συνεκτικού λόγου, της επάρκειας δηλαδή συνδετικότητας μεταξύ των προτάσεων (Liles et all., 1995).

Πιο αναλυτικά, τα μοντέλα ανάπτυξης της δομής του επεισοδίου, παρέχουν ένα μοντέλο περιγραφής και ανάλυσης της συνοχής των αφηγήσεων. Συγκεκριμένα οι αφηγήσεις πρέπει να έχουν μια αρχή, μέση και τέλος. Στην αρχή, υπάρχει μια εισαγωγή, η οποία αναφέρεται στους ήρωες, το περιβάλλον, το χρονικό και τοπικό προσδιορισμό της ιστορίας, των συναισθημάτων, αλλά και των προσδοκιών –στόχων. Έπειτα, ακολουθεί η μέση, το μεσαίο τμήμα δηλαδή, στην οποία σειριοθετούνται τα γεγονότα της ιστορίας και οι διάλογοι, αλλά και η επίλυση των προβλημάτων, ώστε να ακολουθήσει μετά το τέλος με μία κωδικοποιημένη έκφραση τέλους ή κατακλείδα (Labov & Waletzky, 1967., Labov 1972., Stein & Glenn, 1979., Peterson & McCabe, 1983., McCabe & Rollins, 1994). Αυτό το σχήμα δεν διαφέρει πολύ από το πρώτο που αναφέρθηκε. Ωστόσο, ο Stein (1982) περιγράφει και αναλύει την δομή με ένα διαφορετικό τρόπο, υποστηρίζοντας πως η πλοκή της ιστορίας μπορεί να διακριθεί σε πέντε επεισόδια,

1. την έναρξη γεγονότος,
2. την ενδιάμεση απόκριση, η οποία δημιουργεί
3. την προσπάθεια, η οποία ακολουθείται από
4. την συνέπεια και έχει ως αποτέλεσμα
5. την αντίδραση

Ο McNeil το 1992 προσπάθησε να δημιουργήσει μια νέα εκδοχή της δομής της πλοκής, με τρία επίπεδα. Αρχικά, είναι το αφηγηματικό επίπεδο στο οποίο γίνεται η αναφορά των γεγονότων. Σε αυτό το επίπεδο γίνεται η ενημέρωση του ακροατή για το χρονικό και τοπικό προσδιορισμό της ιστορίας, τους ήρωες, τις πολύπλοκες ενέργειες και τις λύσεις τους.

Το δεύτερο επίπεδο είναι το μεταφηγητικό, το οποίο περιλαμβάνει τα αξιολογητικά σχόλια. Αυτά τα σχόλια είναι προσωπικά σχόλια του αφηγητή, καθώς η συναισθηματική αντίδραση του πρωταγωνιστή της ιστορίας συνδέεται άμεσα με τις επιθυμίες ή τη συναισθηματική κατάσταση του αφηγητή. Σε αυτό το σημείο αξίζει να αναφερθεί πως τα μικρά παιδιά αναφέρονται στην ψυχολογική κατάσταση του πρωταγωνιστή με απλές έννοιες, όπως χαρά, λύπη, φόβο και θυμό, αλλά και με ρήματα απλά που εκφράζουν επιθυμία. Μετά τα πέντε έτη γίνονται αναφορές σε περίπλοκες αναφορές συναισθημάτων, όπως έκπληξη, ζήλια, ενώ αρχίζουν να χρησιμοποιούν και γνωστικά ρήματα όπως σκέφτεται, πιστεύει κλπ.

Το τρίτο επίπεδο είναι το παραφηγηματικό επίπεδο. Σε αυτό το επίπεδο, ο αφηγητής αποποιείται το ρόλο του και αναφέρει την προσωπική του εμπειρία, δίνοντας έμφαση στην σχέση του με τον ακροατή.

Η μικροδομή όπως προαναφέρθηκε, στο επίπεδο γλωσσικής οργάνωσης ή συνεκτικού λόγου (Liles et al., 1995) περιλαμβάνει την επάρκεια της συνδετικότητας μεταξύ των προτάσεων (Halliday & Hasan 1976., Liles, 1985), την δομή μέσα και διαμέσου της πρότασης και την παραγωγικότητα μέσα στις προτάσεις.

Η επάρκεια συνδετικότητας μεταξύ των προτάσεων αναπτύσσεται ταχύτατα μέχρι την ηλικία των πέντε ετών (Karmiloff et al., 1980., Bamberg, 1987). Ωστόσο, τα παιδιά εμφανίζουν δυσκολία να παρουσιάσουν σχήματα συνεκτικότητας σε αφηγήσεις μεγάλου μήκους ή σε αφηγήσεις που αποτελούνται από περισσότερους από έναν ήρωες. Η δομή μέσα και διαμέσου των προτάσεων είναι η συχνότητα χρήσης γραμματικών στοιχείων, αλλά και η συχνότητα χρήσης δευτερευουσών προτάσεων. Τέλος η παραγωγικότητα μέσα στις προτάσεις είναι ο αριθμός λέξεων μέσα στις κύριες και μέσα στις δευτερεύουσες προτάσεις.

Τα στοιχεία αυτά είναι αρκετά ευαίσθητα για την μέτρηση της γλωσσικής διαταραχής που μπορεί να παρουσιάζει ένα παιδί. Ακόμα, ένας παράγοντας που επηρεάζει την ερμηνεία

της αφήγησης, είναι τα γραμματικά λάθη, τα συντακτικά λάθη όπως και η ασαφής συνδετικότητα (Liles et al, 1985, 1987, 1992., Strong & Shaver, 1991).

V.2 Ανάπτυξη της Αφήγησης

Στο σημείο αυτό είναι σκόπιμο να αναφερθεί η ανάπτυξη της αφηγηματικής ικανότητας του παιδιού. Σύμφωνα με τους Applebee (1978) και Berman & Slobin (1994), η αφηγηματική εξέλιξη ακολουθείται από πέντε στάδια.

Το πρώτο στάδιο είναι το στάδιο της προαφηγηματικής ανάπτυξης, το οποίο πραγματοποιείται στην ηλικία τριών έως τεσσάρων ετών. Σε αυτό το στάδιο, τα παιδιά συνθέτουν δύο με τρία γεγονότα τα οποία συνδέονται χρονικά μεταξύ τους. Ωστόσο, τα γεγονότα αυτά περιγράφονται ξεχωριστά για την κάθε εικόνα χωρίς να συνδέονται μεταξύ τους, ώστε να δημιουργήσουν ένα κεντρικό θέμα.

Το δεύτερο στάδιο πραγματοποιείται κατά το τέταρτο έτος της ηλικίας τους. Σε αυτό το στάδιο τα παιδιά οργανώνουν «αλυσίδες» γεγονότων σε σχέση με τον χρόνο, έχοντας στραμμένη την προσοχή τους κυρίως στα αρχικά γεγονότα και όχι τόσο στα γεγονότα που προχωρούν την πλοκή της ιστορίας. Αυτό έχει ως αποτέλεσμα να αφηγούνται μία ιστορία με μη ολοκληρωμένα επεισόδια.

Στο τρίτο στάδιο πραγματοποιείται η «αιτιολογική δομή» (Trabasso & Rodkin, 1994). Η αιτιολογική δομή αναφέρεται στο ότι το παιδί είναι πλέον σε θέση να συνδέει τα γεγονότα με την ιστορία, δηλαδή με το σφαιρικό πλαίσιο της ιστορίας.

Στο τέταρτο στάδιο, το οποίο είναι και το μεσαίο στάδιο τα παιδιά μπορούν να χειριστούν ένα ή δύο μικρά επεισόδια (Stein, 1982., Orsolini, 1990). Ωστόσο, σύμφωνα με τους Peterson & McCabe (1991), δεν μπορούν να συγκρατήσουν την σφαιρική οργάνωση της ιστορίας, ώστε να καταφέρουν να επιλύσουν το πρόβλημα ή να δώσουν ολόκληρη την ερμηνεία της ιστορίας.

Το τελευταίο στάδιο, το οποίο είναι το ώριμο στάδιο, τα παιδιά παράγουν ολοκληρωμένες ιστορίες. Η αιτιολογική δομή εμφανίζεται σε ολόκληρη την ιστορία όπως και οι αλυσίδες γεγονότων, οι οποίες συνδέονται συνειδητά πλέον με τον σκοπό του ήρωα,

τις προθέσεις του, τις πράξεις του και τέλος έρχεται και η επίλυση του προβλήματος (Berman & Slobin, 1994., Orsolini, 1990., McGregor, 2000).

Παρόλο που η αφήγηση ενός παιδιού στην ηλικία των έξι ετών μοιάζει αρκετά με αυτή των ενηλίκων. (Applebee, 1978., Peterson & McCabe, 1983., Stein & Glen, 1979) η ανάπτυξη συνεχίζεται μέχρι το ένατο έως και δέκατο έτος της ηλικίας του, καθώς τότε προσθέτει αρκετά δομικά χαρακτηριστικά, όπως εκφράσεις τέλους.

Η αφηγηματική εξέλιξη όσον αφορά την δομή, σύμφωνα με τον McGregor (2000), είναι η ακόλουθη: Τα παιδιά, πριν τα τέσσερα έτη χρησιμοποιούν την συμπλεκτική σύνδεση με τον συμπλεκτικό σύνδεσμο **και**. Μετά τα τέσσερα έτη αρχίζουν να χρησιμοποιούν χρονικές προτάσεις με τον χρονικό σύνδεσμο **όταν**, και τέλος τις αιτιολογικές προτάσεις με τον αιτιολογικό σύνδεσμο **γιατί**.

V.3 Γνωστικές λειτουργίες και αφήγηση

Για τη σωστή λειτουργία της αφήγησης σημαντικό ρόλο παίζουν οι γνωστικές λειτουργίες όπως η προσοχή, η μνήμη, η αντίληψη, και ο λόγος (μορφολογία, σύνταξη, σημασιολογία).

Η προσοχή βοηθά το άτομο να αξιολογήσει τις αισθητηριακές πληροφορίες με τις οποίες έρχεται σε επαφή και να τις αξιοποιήσει για την επίδοσή του σε κάποια δραστηριότητα ή συμπεριφορά. Η αφήγηση εξαρτάται άμεσα από την προσοχή. Για να αφηγηθεί κάποιος μια ιστορία χρειάζεται συγκέντρωση. Κάθε διάσπαση προσοχής μπορεί να έχει αρνητική επίδραση στην διατήρηση του θέματος και στη συνοχή της αφήγησης. Η προσοχή συνδέεται ιδιαίτερα με την αντίληψη, αφού το άτομο μπορεί να αντιληφθεί μόνο τα πράγματα που προσέχει και μπορεί να προσέξει μόνο τα πράγματα που μπορεί να αντιληφθεί (Gross 1996: 253).

Παράλληλα, η προσοχή και η αντίληψη είναι διαδικασίες του μνημονικού συστήματος που διαδραματίζουν ένα σημαντικό ρόλο στο Μοντέλο Επεξεργασίας των Πληροφοριών, και κατ' επέκταση στην αφήγηση, γιατί το άτομο αποφασίζει: εάν, πότε, και πώς θα χρησιμοποιήσει και θα αξιοποιήσει τα πληροφοριακά ερεθίσματα για να αποκτήσει γρήγορα, ευχάριστα και με ασφαλή τρόπο τη γνώση αλλά και να την αφηγηθεί.

Η μνήμη παίζει σημαντικό ρόλο στην αφήγηση, τόσο η μόνιμη μνήμη (βιωματική, διαδικαστική, σημασιολογική), όσο και η παροδική (μνήμη εργασίας). Όσον αφορά τη μόνιμη μνήμη, σύμφωνα με τον Tulving (1972) στην παιδική ηλικία αναπτύσσεται περισσότερο η διαδικαστική μνήμη και στη συνέχεια η σημασιολογική και αργότερα η μνήμη επεισοδίων. Συγκεκριμένα, στη διαδικαστική μνήμη αποθηκεύονται και ανακαλούνται δεξιότητες κινητικές, αντιληπτικές και γνωστικές που αφορούν τη μηχανική αποστήθιση. Για το λόγο αυτό και τα παιδιά μαθαίνουν μηχανικά λέξεις και κανόνες γραμματικής, κάτι που συνδέεται άμεσα με το περιβάλλον στο οποίο μεγαλώνουν. Με άλλα λόγια, τα ερεθίσματα που λαμβάνει ένα παιδί όσον αφορά το λεξιλόγιο και τη μορφοσυντακτική δομή του λόγου είναι πολύ σημαντικά, διότι αποκτά την ικανότητα να τα αποστηθίσει και να τα χρησιμοποιήσει και αυτό αργότερα κατά την παραγωγή του λόγου.

Παράλληλα, στη διαδικαστική μνήμη εμπεριέχεται ένα τμήμα το οποίο είναι υπεύθυνο για μια προεργασία ή προετοιμασία αναγνώρισης ενός ερεθίσματος και στη συνέχεια για την ενεργοποίηση των μερών μιας πληροφορίας. Αναλυτικότερα, όταν το άτομο έρχεται σε επαφή με ένα ερέθισμα για πρώτη φορά ενεργοποιεί μια σειρά αντιδράσεων για την αποστήθισή του. Την επόμενη φορά που θα έρθει αντιμέτωπο με ένα ερέθισμα παρόμοιο ή παραπλήσιο του αρχικού, εκείνο θα είναι ικανό να το αναγνωρίσει. Αυτή η θεωρία αιτιολογεί και το γεγονός ότι τα παιδιά στο warm up του ξένου τεστ (ERRNI) ήταν πιο «συγκρατημένα» από το warm up του ελληνικού τεστ που πραγματοποιήθηκε ενδιάμεσα, όπου η ανταπόκριση τους ήταν καλύτερη και γρηγορότερη.

Όσον αφορά την παροδική μνήμη, υπάρχουν δυο μορφές αισθητηριακής συγκράτησης, η οπτική αισθητηριακή μνήμη και η ακουστική αισθητηριακή μνήμη. Η πρώτη συγκρατεί πληροφορίες οι οποίες προσλαμβάνονται από το οπτικό σύστημα και για το λόγο αυτό ο Neisser την ονόμασε εικονική μνήμη. Η εικονική μνήμη «κάνει τις οπτικές εντυπώσεις διαθέσιμες για επεξεργασία για σύντομο χρονικό διάστημα ακόμα και μετά την εξαφάνιση του ερεθίσματος» (Neisser 1967: 15). Την ακουστική αισθητηριακή μνήμη ο Neisser την αποκάλεσε ηχητική μνήμη καθώς οι ακουστικές εντυπώσεις διατηρούνται για σύντομο χρονικό διάστημα μετά την εξαφάνιση του ήχου.

Κατά τη σύγκριση της εικονικής και ακουστικής αισθητηριακής συγκράτησης έρευνες έδειξαν ότι η ακουστική μνήμη έχει μεγαλύτερη ικανότητα να διατηρεί πληροφορίες, κάτι που σχετίζεται με την επεξεργασία της γλώσσας (Schwab & Nusbaum 1986). Ωστόσο, ανεξάρτητα από αυτό, ο συνδυασμός και των δυο μορφών παίζουν σπουδαίο ρόλο για την

προκαταρτική γνωστική επεξεργασία των πληροφοριών που αργότερα θα μεταφερθούν στη μνήμη εργασίας.

Η μνήμη εργασίας, κατά τον Baddeley (1986), είναι το σύστημα το οποίο επεξεργάζεται και αποθηκεύει προσωρινά ακουστικά και οπτικά ερεθίσματα. Συνίστανται από το κεντρικό εκτελεστικό σύστημα και δύο άλλα υποσυστήματα: το φωνολογικό κύκλωμα για την συγκράτηση ακουστικών ερεθισμάτων και τον οπτικοχωρικό συνδυασμό ή σημειωματάριο για την συγκράτηση οπτικοχωρικών ερεθισμάτων.

Η μνήμη εργασίας είναι πολύτιμη στην κατανόηση της γλώσσας και πιο συγκεκριμένα στην κατανόηση μακρύτερων και συντακτικά πολύπλοκων προτάσεων (Caramazza et al., 1981; Hasher & Zacks, 1988; Frisk & Milner, 1980; King & Just, 1991; Baum, 1993; Romani, 1994) και στην ανάπτυξη του λεξιλογίου (Cathercole & Baddeley, 1989, 1990, 1990b).

Κατά την αφήγηση, η μνήμη εργασίας είναι απαραίτητη για τη διατήρηση του ειρμού και της σαφήνειας των λεγόμενων καθώς και τη σωστή χρονική εξιστόρηση των γεγονότων.

Σημαντική είναι επίσης η συμβολή της έκφρασης του λόγου στην αφήγηση. Δυσκολίες στην έκφραση είναι δυνατόν να αναφέρονται σε μία ή περισσότερες πλευρές της γλώσσας, όπως στη φωνολογία, στη μορφολογία, στη σύνταξη, στο περιεχόμενο (λεξιλόγιο), ακόμη και στη λειτουργία της γλώσσας ως επικοινωνιακού μέσου (πραγματολογία). Τα χαρακτηριστικά των παιδιών με αδυναμίες στη σύνταξη της γλώσσας είναι η χρήση μικρών προτάσεων στην αφήγηση, με δομή απλούστερη από αυτή που απαιτεί η ηλικία τους. Οι δυσκολίες στο μορφολογικό επίπεδο της γλώσσας, προσδιορίζονται στη χρήση των χρόνων των ρημάτων, τον αριθμό των ουσιαστικών και των επιθέτων, των καταλήξεων, των επιρρημάτων, και των κανόνων της γραμματικής γενικά.

Προβλήματα με τη σημασιολογία της γλώσσας εκδηλώνονται όταν τα παιδιά χρησιμοποιούν και αντιλαμβάνονται λιγότερες λέξεις από τους συνομηλίκους τους. Χρησιμοποιούν γλωσσικές εκφράσεις με απλές διατυπώσεις ή χρησιμοποιούν λέξεις που δεν ταιριάζουν στη ανάλογη ηλικία τους. Ειδικότερα, στην αφήγηση τα παιδιά είναι δυνατόν να έχουν αδυναμίες στην κατανόηση της ιεραρχικής δομής, που αποτελεί και το συστατικό στοιχείο της αφήγησης. Συχνά τα παιδιά δε μπορούν να συλλάβουν την ιδέα ότι διαφορετικά γεγονότα μιας ιστορίας συνδέονται μεταξύ τους λογικά με σχέσεις αιτίας - αποτελέσματος.

Αυτή η έλλειψη επίγνωσης για τη δομή των πληροφοριών της αφήγησης παρουσιάζεται στην προσπάθεια απόδοσης της ιστορίας προφορικά.

Στη δοκιμασία ERRNI που χρησιμοποιήσαμε στην έρευνά μας περιλαμβάνεται και η ανάκληση της ιστορίας. Στην ανάκληση της ιστορίας εκτός από τις παραπάνω γνωστικές λειτουργίες, παίρνει μέρος και η αντίληψη του λόγου.

VI. Μεθοδολογία

Για την χορήγηση των δύο εξεταζόμενων τεστ σε παιδιά προσχολικής ηλικίας απαραίτητη κρίθηκε η προσυνηνότητα με τους διευθυντές των δύο σχολείων. Σκοπός ήταν να γίνει δεκτό το αίτημα για την πρόσβαση στο σχολείο και συνεπώς στους μαθητές. Στη συνέχεια, πραγματοποιήθηκε γνωριμία με τους εκπαιδευτικούς των τμημάτων των νηπιαγωγείων και δόθηκε εξήγηση της ύπαρξης των εξεταστών στα πλαίσια αυτά. Στο σχολείο της Αθήνας η ενημέρωση πραγματοποιήθηκε από την λογοθεραπεύτρια του σχολείου. Οι δασκάλες ενημερώθηκαν για το θέμα της πτυχιακής εργασίας καθώς και για τις δοκιμασίες που θα χορηγηθούν στα παιδιά.

VI.1 Υποκείμενα

Τα υποκείμενα επιλέχθηκαν τυχαία μέσω κλήρωσης, υπό την προϋπόθεση η ηλικία τους να εντάσσεται στα επιθυμητά πλαίσια (4-6 χρόνων). Τη διαδικασία της κλήρωσης ανέλαβαν οι νηπιαγωγοί καταγράφοντας σε κλήρους τα ονόματα των παιδιών όλων των τμημάτων και στη συνέχεια ο εξεταστής επέλεξε 25 κλήρους ο ένας ο ένας. Οι εξεταζόμενοι καλούνταν να έχουν φυσιολογικό δείκτη νοημοσύνης, να μην παρουσιάζουν αισθητηριακά ελλείμματα και να έχουν ως μητρική την ελληνική γλώσσα.

Στόχος ήταν να συμμετάσχουν 50 παιδιά, ο οποίος και επετεύχθει. Τα 25 παιδιά εξετάστηκαν σε σχολείο της Αθήνας και τα υπόλοιπα 25 σε σχολείο της Κρήτης. Συνολικά ο αριθμός των αρρένων που συμμετείχαν στη πτυχιακή εργασία ήταν 22 και των θηλέων 28.

VI.2 Πλαίσιο έρευνας

Η χορήγηση των δοκιμασιών πραγματοποιήθηκε κατά τη διάρκεια της ημέρας σε ήσυχο περιβάλλον (στην Αθήνα στο χώρο αναμονής - διάδρομο όπως και στην Κρήτη). Η κάθε συνεδρία συμπεριλάμβανε ένα παιδί την εκάστοτε φορά και συνολικά διαρκούσε 40-45 λεπτά. Η ολοκλήρωση της συλλογής των δειγμάτων πραγματοποιήθηκε διαφορετικά για την κάθε πόλη. Όσον αφορά την Αθήνα χρειάστηκαν συνολικά 5 επισκέψεις, εκ των οποίων οι 3 ήταν επαρκείς για τη χορήγηση των δοκιμασιών. Συνοπτικά στο χρονικό διάστημα ενός μήνα έγινε καταγραφή και των 25 παιδιών. Όσον αφορά την Κρήτη, χρειάστηκαν 5 επισκέψεις για την ολοκλήρωση της δειγματοληψίας, ενώ η καταγραφή και των 25 παιδιών πραγματοποιήθηκε και αυτή στο χρονικό διάστημα του ενός μήνα.

VI. 3 ERRNI

Το τεστ ERRNI δημιουργήθηκε το 2004 από την Bishop και μεταφράστηκε στην ελληνική γλώσσα από την Κωτσοπούλου Αγγελική. Το τεστ ERRNI αξιολογεί την ικανότητα συσχέτισης, κατανόησης και ανάκλησης μιας ιστορίας και επικεντρώνεται στον αφηγηματικό λόγο παιδιών ηλικίας 4 έως 15. Παρέχει μια πλούσια πηγή πληροφοριών σχετικά με τις δεξιότητες των υποκειμένων στον αφηγηματικό λόγο. Το υλικό αποτελείται από 2 ιστορίες με 15 εικόνες η καθεμία, χορηγούμενες σε 5 καρτέλες των 3 εικόνων αντίστοιχα. Οι καρτέλες είναι έγχρωμες και ελκυστικές για την ηλικία των παιδιών στα οποία απευθύνεται το τεστ. Για την αξιολόγηση του αφηγηματικού λόγου χρησιμοποιείται η μία από τις δύο ιστορίες και για τυχόν επαναξιολόγηση η άλλη. Συνοπτικά, οι καρτέλες δείχνουν ένα αγόρι που πάει να αγοράσει ένα ψάρι και τι συμβαίνει μέχρι να γυρίσει σπίτι του.

Το ERRNI έχει τρεις φάσεις. Αρχικά είναι η αφήγηση της ιστορίας η οποία πραγματοποιείται αφού το παιδί έχει έρθει σε επαφή με τις εικόνες (ζέσταμα). Η δεύτερη φάση αφορά την ανάκληση της ιστορίας, η οποία πραγματοποιείται ύστερα από 10-30 λεπτά της αρχικής αφήγησης και τέλος το παιδί καλείται να απαντήσει σε ορισμένες ερωτήσεις σχετιζόμενες με την ιστορία.

Κατά την αξιολόγηση των παιδιών γίνεται χρήση ενός μαγνητόφωνου για την καταγραφή του λόγου και την μετέπειτα απομαγνητοφώνησή του. Η απομαγνητοφώνηση γίνεται σε έναν ηλεκτρονικό υπολογιστή, με λειτουργικό Windows XP Professional. Ο εξεταστής γράφει την ακατέργαστη αφήγηση του παιδιού στο πρόγραμμα Microsoft Word Office, χωρίς να παραλείπει τίποτα. Καταγράφει ακόμα και λέξεις ή προτάσεις που φαίνεται να μην σχετίζονται με την ιστορία που αφηγείται, αλλά και επαναλήψεις, όπως και επιφωνήματα.

VI. 3.1 ERRNI – κλίμακα περιεχόμενο ιδεών αρχικής αφήγησης ιστορίας.

VI.3.1.1 Διαδικασία χορήγησης

Ο εξεταζόμενος καλείται να παρατηρήσει προσεκτικά τις εικόνες, μια προς μια, καθοδηγούμενος με τη βοήθεια του εξεταστή. Ο τελευταίος οφείλει να επικεντρώνει την προσοχή του εξεταζόμενου σε ορισμένα γεγονότα και παράλληλα να τον παροτρύνει να συνεχίσει την παρατήρηση του. Η φάση αυτή ονομάζεται warm up.

Αφού πραγματοποιηθεί η παρατήρηση των εικόνων και ο εξεταζόμενος επισημάνει ότι είναι έτοιμος, ο εξεταστής τοποθετεί τις εικόνες μπροστά στο παιδί και του ζητάει να διηγηθεί την ιστορία. Στη φάση αυτή ο εξεταστής δε συμμετέχει καθώς δεν πρέπει να βοηθήσει ή να καθοδηγήσει το παιδί για την κατασκευή της ιστορίας. Η συμμετοχή του αφορά μόνο μια γενική ενθάρρυνση. Παράλληλα, δεν επισημαίνεται στο παιδί ότι θα ακολουθήσει ανάκληση ιστορίας ή ερωτήσεις προς απάντηση. Η ομιλία του εξεταζόμενου μαγνητοφωνείται.

VI.3.1.2 Βαθμολόγηση

Η βαθμολόγηση της κλίμακας πραγματοποιείται σύμφωνα με τις οδηγίες του εγχειριδίου του ERRNI. Οι κύριες ιδέες της ιστορίας είναι 24 και αποδίδονται στο πρωτόκολλο απαντήσεων. Το περιεχόμενο της ιστορίας βαθμολογείται σχετικά με την κεντρική ιδέα και έτσι δεν είναι απαραίτητο ο εξεταζόμενος να χρησιμοποιήσει τις ίδιες λέξεις με αυτές του πρωτοκόλλου προκειμένου να αποσπάσει το μέγιστο βαθμό. Ταυτόχρονα, παραπάνω από μία ιδέες μπορεί να εκφράζονται σε μια φράση ή αντιθέτως μια ιδέα μπορεί να εμπεριέχεται μέσα σε δύο φράσεις. Για τις σωστές ιδέες δίνονται 2 βαθμοί. Σε περιπτώσεις που η απάντηση δεν είναι ολοκληρωμένη ή πραγματοποιείται υπεργενίκευση ή σημασιολογική αντικατάσταση δίνεται 1 βαθμός, ενώ 0 βαθμοί δίνονται όταν ο εξεταζόμενος δεν αναφέρει καθόλου την ιδέα. Το σύνολο των σωστών απαντήσεων, ή αλλιώς raw score ταυτίζεται με το βαθμό των συνολικών ιδεών περιεχομένου της αρχικής αφήγησης και αντιστοιχεί, σύμφωνα με την ηλικία του εξεταζόμενου, με την εκατοστιαία τιμή του γενικού πληθυσμού και το standard score.

VI.3.2 ERRNI - Κλίμακα περιεχόμενο ιδεών ανάκλησης της αφήγησης της ιστορίας

VI.3.2.1 Διαδικασία χορήγησης

Η ανάκληση της αφήγησης της ιστορίας πραγματοποιείται ύστερα από 10-30 λεπτά της έναρξης της ηχογράφησης της αρχικής αφήγησης. Στη φάση αυτή ο εξεταζόμενος καλείται να αφηγηθεί την ιστορία για δεύτερη φορά, χωρίς να έχει βλεμματική επαφή με τις καρτέλες. Σύμφωνα με το ERRNI, αυτό το χρονικό διάστημα, που παρεμβάλλεται, δεν είναι ικανό να επηρεάσει την ανάκληση της ιστορίας. Ωστόσο, δίνει τη δυνατότητα πραγματοποίησης περαιτέρω αξιολογήσεων. Συνεπώς στο διάστημα αυτό χορηγείται το Εργαλείο Ανίχνευσης Διαταραχών Λόγου και Ομιλίας σε Παιδιά Προσχολικής Ηλικίας.

Ο εξεταστής λέει στον εξεταζόμενο «Θυμάσαι την ιστορία που μου είπες για το αγόρι και το ψάρι του; Θέλω να δω πόσα μπορείς να θυμηθείς. Πες μου τώρα πάλι την ιστορία, χωρίς να κοιτάξεις τις εικόνες. Πες μου όσα πιο πολλά μπορείς.» Εάν το παιδί δε θυμάται την ιστορία, ο εξεταζόμενος τον παροτρύνει, δίνοντας οδηγίες όπως «Σκέψου λίγο» ή «Τι έκανε το αγόρι στην αρχή της ιστορίας;» σε περίπτωση που ο εξεταζόμενος δε θυμάται, ο εξεταστής περνά στην επόμενη φάση.

VI.3.2.2 Βαθμολόγηση

Η βαθμολόγηση της κλίμακας πραγματοποιείται ξανά σύμφωνα με τις οδηγίες του εγχειριδίου του ERRNI. Οι κύριες ιδέες της ιστορίας είναι 24 και αποδίδονται στο πρωτόκολλο απαντήσεων. Οι βαθμοί αποδίδονται με τον ίδιο τρόπο όπως και στην αρχική αφήγηση ιστορίας. Το σύνολο των σωστών απαντήσεων ή raw score ταυτίζεται με το βαθμό των συνολικών ιδεών περιεχομένου της ανάκλησης της αφήγησης και αντιστοιχεί, σύμφωνα με την ηλικία του εξεταζόμενου, με την εκατοστιαία τιμή του γενικού πληθυσμού και το standard score.

VI.3.3 ERRNI – κλίμακα αντίληψης ερωτήσεων

VI.3.3.1 Διαδικασία χορήγησης

Πριν ξεκινήσει αυτή η φάση, ο εξεταζόμενος κοιτά τις εικόνες ξανά. Πιο συγκεκριμένα, ο εξεταστής λέει «Τώρα θα σου κάνω μερικές ερωτήσεις για την ιστορία. Θα κοιτάξουμε τις εικόνες ξανά. Εδώ είναι η πρώτη καρτέλα...». Σκοπός αυτής της φάσης είναι η επισήμανση ορισμένων λεπτομερειών, οι οποίες ζητούνται αργότερα στις ερωτήσεις αντίληψης της ιστορίας.

Οι ερωτήσεις αντίληψης της ιστορίας είναι συνολικά εννιά. Έξι από τις ερωτήσεις (ερ. 1,4,5,6,8,9) απαιτούν την ικανότητα εξαγωγής συμπερασμάτων και αφορούν την κατανόηση των γεγονότων και των συναισθημάτων του ήρωα, ενώ τρεις από τις ερωτήσεις (ερ. 2,3,7) απαιτούν την ικανότητα μνήμης μέσω της παρατήρησης των εικόνων. Ο εξεταστής δεν πρέπει να παραφράζει τις ερωτήσεις, αλλά να εμψυχώνει τον εξεταζόμενο να απαντήσει, αποσπώντας έτσι περισσότερες πληροφορίες. Εάν ο εξεταζόμενος απαντήσει λάθος, ο εξεταστής συνεχίζει απευθείας στην επόμενη ερώτηση.

VI.3.3.2 Βαθμολόγηση

Οι βαθμοί που αποδίδονται σε αυτή τη φάση, σύμφωνα με τις οδηγίες του εγχειριδίου του ERRNI, είναι **2, 1, 0 και -1**. Δύο (2) βαθμοί αποδίδονται στη σωστή απάντηση, η οποία παρέχει σχετικές πληροφορίες και εκφράζεται με κατάλληλη χρήση της γλώσσας. Ταυτόχρονα, απάντηση που δεν περιλαμβάνει ρήμα μπορεί να λάβει 2 βαθμούς, σε περίπτωση που δεν είναι διφορούμενη. Ένας βαθμός (1) αποδίδεται όταν ο εξεταστής αμφιταλαντεύεται ανάμεσα στο βαθμό 2 ή 1. Παράλληλα, 1 βαθμό κερδίζει η απάντηση που είναι λογική, αλλά παραλείπει βασικές λεπτομέρειες. Κανένα βαθμό (0) λαμβάνουν απαντήσεις που είναι λάθος, αόριστες ή πιθανόν σωστές χωρίς να δει απαραίτητα ο εξεταζόμενος την ιστορία. Αρνητικός βαθμός δίνεται σε απαντήσεις μη σχετιζόμενες με το θέμα της ιστορίας ή που υποδεικνύουν ότι ο εξεταζόμενος δεν έχει καταλάβει το νόημα της. Στο εγχειρίδιο του ERRNI περιλαμβάνονται παραδείγματα απαντήσεων και οι αντίστοιχες ενδείξεις βαθμολογίας. Το συνολικό σκορ που συγκεντρώνει ο εξεταζόμενος από τις ερωτήσεις αντίληψης 1-9 καταγράφεται στην πρώτη σελίδα του πρωτοκόλλου απαντήσεων και στα αντίστοιχα κουτάκια περίληψης στην τελευταία σελίδα.

VI.3.4 ERRNI – κλίμακα Μέσο Μήκος Εκφωνήματος ανά λέξη (MLUw)

VI.3.4.1 Διαδικασία εξαίρεσης και διαχωρισμού φράσεων

Ο εξεταστής στη φάση αυτή καλείται να βαθμολογήσει το μέσο μήκος εκφωνήματος του εξεταζόμενου. Για την επίτευξη του στόχου αυτού αρχικά καταγράφει την μαγνητοφωνημένη ομιλία και στη συνέχεια διαχωρίζει τη «μη σχετική» ομιλία από τη σχετική. Στη «μη σχετική» ομιλία, η οποία και αφαιρείται, συμπεριλαμβάνονται:

- Λανθασμένες ενάρξεις και αυτο-διορθώσεις (π.χ. αυτός είδε....αυτή είδε το ρολόι της)
- Άμεση επανάληψη της ίδιας πρότασης με τις ίδιες λέξεις (π.χ. το πουλί το πήρε, το πουλί το πήρε)
- Ανολοκλήρωτες προτάσεις (π.χ. πήγε σε...)
- Γενικά σχόλια (π.χ. δεν θέλω να πω άλλο ή δε θυμάμαι)
- Ερωτήσεις προς τον εξεταστή που αποσκοπούν στην άντληση πληροφοριών (π.χ. πως λέγεται αυτό;)

- Υλικό που έχει ειπωθεί υπό την κατεύθυνση του εξεταστή

Επιπρόσθετα, οι δυσκατάληπτες λέξεις τοποθετούνται σε < > , ενώ οι ακατάληπτες λέξεις σε <xxx > όπου κάθε x υποδεικνύει μια συλλαβή. Η χορήγηση του τεστ σταματά όταν εμπεριέχονται παραπάνω από 10% ακατάληπτες λέξεις ή πάνω από 20% των φράσεων του εξεταζόμενου βασίζονται σε μαντεία. Οι φράσεις με απόστροφο μετρούνται ως ξεχωριστές λέξεις.

Ως εκφώνημα θεωρείται το σημείο εκείνο στο οποίο υπάρχει παύση είτε για σκέψη είτε για πραγματοποίηση αναπνοής, δηλαδή το εκφώνημα γίνεται αντιληπτό μέσω της προσωδίας. Ένα εκφώνημα μπορεί να περιλαμβάνει μια ή περισσότερες προτάσεις και ο διαχωρισμός τους πραγματοποιείται με την καταγραφή διπλής καθέτου //.

Το σύνολο των λέξεων συγκροτείται από τις λέξεις της απομαγνητοφωνημένης ομιλίας εξαιρώντας τη «μη σχετική».

VI.3.4.2 Βαθμολόγηση

Το Μέσο Μήκος Εκφωνήματος ανά λέξη υπολογίζεται μετρώντας το σύνολο των λέξεων της αφήγησης προς το σύνολο των εκφωνημάτων της αφήγησης.

VI.3.5 ERRNI – κλίμακα λήθης (forgetting score)

Η κλίμακα λήθης, σύμφωνα με το εγχειρίδιο του ERRNI, υποδεικνύει ανεπάρκειες στη λεκτική μακροπρόθεσμη μνήμη. Με άλλα λόγια, δίνει μια ένδειξη της ικανότητας διατήρησης πληροφοριών από την αρχική αφήγηση μέχρι την ανάκληση της ιστορίας. Εμφανώς, υπάρχει μικρότερο πλαίσιο ένδειξης άμεσης λήθης σε άτομα με πολύ φτωχή απόδοση στην αρχική αφήγηση της ιστορίας και για το λόγο αυτό η κλίμακα αυτή δεν χρησιμοποιείται σε παιδιά ηλικίας κάτω των 6 χρόνων ή σε περιπτώσεις που το αποτέλεσμα είναι υπό του 80. Αναλυτικότερα, όσον αφορά τα παιδιά ηλικίας υπό των 6 χρόνων, αναφέρεται ότι ο αφηγηματικός λόγος δεν έχει ολοκληρωθεί ακόμα. Για το λόγο αυτό, όταν η αποκωδικοποίηση μιας ιστορίας είναι φτωχή, προφανώς και η μνήμη της θα είναι περιορισμένη. Με άλλα λόγια, όταν το θέμα δεν αποδίδεται αναλυτικά με σχετιζόμενες πληροφορίες και συνδεδετικές φράσεις, τότε υπάρχει μεγαλύτερη πιθανότητα λήθης.

VI.4 Εργαλείο Ανίχνευσης Διαταραχών Λόγου και Ομιλίας σε Παιδιά Προσχολικής Ηλικίας.

Υλικό

Το τεστ δημιουργήθηκε το 2008 από την Οικονόμου, τον Μπεζεβέγκη, τον Μυλωνά και την Βαρλοκώστα. Το τεστ αυτό αξιολογεί πλευρές τόσο της δομής όσο και του περιεχομένου του αφηγηματικού λόγου του παιδιού. Χρησιμοποιείται σε παιδιά ηλικίας 4-6 έτη. Το υλικό αποτελείται από έξι καρτέλες, οι οποίες παρουσιάζουν μια ιστορία. Οι καρτέλες είναι ελκυστικές για την ηλικία των παιδιών, στην οποία απευθύνεται. Συνοπτικά, οι καρτέλες δείχνουν ένα αγόρι με μία γάτα κατά την διάρκεια μιας ημέρας.

Διαδικασία χορήγησης

Το Εργαλείο Ανίχνευσης Διαταραχών Λόγου και Ομιλίας σε Παιδιά Προσχολικής Ηλικίας χορηγήθηκε κατά την διάρκεια χορήγησης του ERRNI, δηλαδή μέσα στο χρονικό διάστημα των 20-30 λεπτών, που χρειαζόταν το υποκείμενο μέχρι να εξεταστεί στην ανάκληση της ιστορίας του ERRNI.

Ο εξεταστής αρχικά, τοποθετεί όλες τις εικόνες μπροστά στον εξεταζόμενο και του ζητάει να διηγηθεί την ιστορία, ως δοκιμή, γι αυτό το λόγο δεν βαθμολογείται αυτή η αφήγηση, αλλά ούτε και μαγνητοφωνείται. Αυτό γίνεται για να μπορέσει το παιδί να εξοικειωθεί με τις καρτέλες και να αντιληφθεί ότι πρόκειται για μια ενιαία ιστορία και όχι για μεμονωμένες εικόνες. Ακόμα, ο εξεταζόμενος τόσο σε αυτό το σημείο, όσο και στην κύρια αφήγηση του, δεν έχει περιορισμό χρόνου.

Οι οδηγίες που δίνονται στον εξεταζόμενο είναι οι εξής: «Αυτές οι εικόνες δείχνουν μια ιστορία. Δείχνουν πως περνάει ένα παιδάκι την ημέρα του, παρέα με τον γάτο του. Θέλω να βλέπεις τις εικόνες και να μου λες την ιστορία με όσο πιο πολλά λόγια μπορείς».

Έπειτα, αρχίζει η κύρια αφήγηση του παιδιού, η οποία ηχογραφείται με ένα μαγνητόφωνο. Ο εξεταστής δίνει την πρώτη καρτέλα και λέει στον εξεταζόμενο «Ξεκίνα από 'δω». Αφού το παιδί τελειώσει με την πρώτη καρτέλα, ο εξεταστής την παίρνει μπροστά από το παιδί και τοποθετεί την επόμενη.

Στην περίπτωση που το παιδί χρειάζεται ενίσχυση, ο εξεταστής περιλαμβάνει μόνο προτάσεις ενθάρρυνσης όπως «και μετά;», «έγινε τίποτα άλλο;», «έκαναν κάτι άλλο;» και όχι ερωτήσεις που θα καθοδηγήσουν τον εξεταζόμενο στην αφήγηση του. Ακόμα, όταν το παιδί δηλώσει λεκτικά αλλά και μη, πως θέλει να σταματήσει την αφήγηση του, τότε ο εξεταστής σταματάει αν έχει πάρει ένα ικανοποιητικό, κατά την εκτίμηση του δείγμα από το παιδί.

Όταν οι αφηγήσεις των 50 παιδιών ολοκληρώθηκαν, πραγματοποιήθηκε η απομαγνητοφώνηση του δείγματος. Η απομαγνητοφώνηση έγινε σε έναν ηλεκτρονικό υπολογιστή, με λειτουργικό Windows XP Professional. Ο εξεταστής γράφει την ακατέργαστη την αφήγηση του παιδιού στο πρόγραμμα Microsoft Word Office, χωρίς να παραλείπει τίποτα. Καταγράφει ακόμα και λέξεις ή προτάσεις που φαίνεται να μην σχετίζονται με την ιστορία που αφηγείται, αλλά και επαναλήψεις, όπως και επιφωνήματα.

VI.4.1 Εργαλείο Ανίχνευσης Διαταραχών Λόγου και Ομιλίας σε Παιδιά Προσχολικής Ηλικίας.- Κλίμακα Μέσο Μήκος Εκφωνήματος ανά λέξη (MME)

VI.4.1.1 Διαδικασία εξαίρεσης και διαχωρισμός εκφωνημάτων

Ο εξεταστής αφού πραγματοποιήσει την απομαγνητοφώνηση των αφηγήσεων, τότε προβαίνει στην αφαίρεση της «μη σχετικής ομιλίας», ώστε να μπορέσει να προχωρήσει έπειτα στην βαθμολόγηση. Στην «μη σχετική ομιλία», η οποία αφαιρείται συμπεριλαμβάνονται τα εξής:

- Ομιλία που απευθύνεται σε τρίτα πρόσωπα, που έτυχε να βρίσκονται στον ίδιο χώρο ή που αφορά τυχαία γεγονότα ή σχόλια για τον περιβάλλοντα χώρο (π.χ. «έχει πολλά παιχνίδια το δωμάτιο»).
- Σχόλια σε σχέση με την λειτουργία του μαγνητόφωνα (π.χ. «θέλω να ακούσω τι γράψαμε», «θέλω να πατήσω το κουμπάκι»).
- Ομιλία που αφορά την συνεννόηση του εξεταστή με τον εξεταζόμενο, όπως και προτάσεις που σχετίζονται με την έναρξη ή το τέλος της ιστορίας (π.χ. «θέλω να το κλείσουμε τώρα», «δεν έχω να πω άλλα», «δεν έκαναν τίποτα άλλο τα παιδάκια»).
- Τέλος, επιφωνήματα όπως *αχ*, *εεεε* κ.λπ.

Τα εκφωνήματα ορίστηκαν από την προσωδία, δηλαδή την καμπύλη του επιτονισμού που το συνοδεύει, καθώς και από την διάρκεια της παύσης, που προηγείται η ακολουθεί. Ένα

εκφώνημα μπορεί να περιλαμβάνει μία ή περισσότερες προτάσεις. Τα εκφώνηματα σημειώνονται με διπλές κάθετες γραμμές // .

Για το σύνολο των λέξεων υπολογίστηκαν όλες οι λέξεις που παρήγαγε το παιδί στην αφήγηση που απομαγνητοφωνήθηκε (δηλαδή χωρίς την «μη σχετική ομιλία»), αποκλίνοντας ημιτελείς και επαναλαμβανόμενες λέξεις.

VI.4.1.2 Βαθμολόγηση

Το Μέσο Μήκος Εκφώνηματος ανά λέξη υπολογίζεται μετρώντας το σύνολο των λέξεων της αφήγησης προς το σύνολο των εκφωνημάτων της αφήγησης.

VI.4.2 Εργαλείο Ανίχνευσης Διαταραχών Λόγου και Ομιλίας σε Παιδιά Προσχολικής Ηλικίας- Κλίμακα του Δείκτη Συντακτικής Δομής (ΔΣΔ)

VI.4.2.1 Διαδικασία χορήγησης

Ο εξεταστής αφού υπολογίσει το MME, προβαίνει στον υπολογισμό του Δείκτη Συντακτικής Δομής (ΔΣΔ). Ο δείκτης αυτός αξιολογεί την συντακτική δομή, τη οποία έχει χρησιμοποιήσει το παιδί. Έχοντας πλέον την κατεργασμένη αφήγηση του παιδιού (εξαιρώντας την «μη σχετική ομιλία», τις επαναλαμβανόμενες και τις ημιτελείς λέξεις), υπολογίζει το σύνολο των προτάσεων που χρησιμοποίησε το παιδί.

Ο εξεταστής υπολογίζει το σύνολο όλων των προτάσεων, τις οποίες χρησιμοποίησε ο εξεταζόμενος για να αφηγηθεί την ιστορία. Οι προτάσεις αποτελούνται από το ουσιαστικό και το κατηγορημα (ή τα κατηγορήματα). Σε αυτές τις προτάσεις ανήκουν και όλες κύριες αλλά και όλες οι δευτερεύουσες. Οι προτάσεις σημειώνονται με μονές κάθετες γραμμές.

Για να υπολογιστεί το σύνολο των Συντακτικών Δομών, ο εξεταστής αθροίζει το σύνολο των προτάσεων με παρατακτική σύνδεση, με υποτακτική σύνδεση και τον διπλασιασμό του κλιτικού/ χρήση μετοχής.

Οι προτάσεις με παρατακτική σύνδεση περιλαμβάνουν προτάσεις που εισάγονται με τους συνδέσμους και, ή, αλλά, όμως κτλ. Οι προτάσεις με υποτακτική σύνδεση περιλαμβάνουν τα ακόλουθα είδη προτάσεων:

- Αναφορικές προτάσεις
- Συμπληρωματικές ειδικές προτάσεις
- Υποθετικές προτάσεις
- Χρονικές προτάσεις
- Τελικές προτάσεις
- Αιτιολογικές προτάσεις
- Άλλες (πλάγιες ερωτηματικές, πλάγιες προτάσεις προσταγής, παραχωρητικές, τροπικές, αποτελεσματικές)

VI.4.2.2 Βαθμολόγηση

Ο ΔΣΔ προκύπτει από το πηλίκο των συντακτικών δομών με το σύνολο των προτάσεων.

VI.4.3 Εργαλείο Ανίχνευσης Διαταραχών Λόγου και Ομιλίας σε Παιδιά Προσχολικής Ηλικίας- Κλίμακα της Δομής του Αφηγηματικού Λόγου (ΔΑΛ)

VI.4.3.1 Διαδικασία χορήγησης

Ο εξεταστής αφού υπολογίσει τα ΜΜΕ και το ΔΣΔ, βρίσκει τους τυπικούς βαθμούς αυτών των δύο τιμών αντίστοιχα.

VI.4.3.2 Βαθμολόγηση

Η τιμή του ΔΑΛ προκύπτει από το άθροισμα των τυπικών βαθμών του ΜΜΕ και του ΔΣΔ.

VI.4.4 Εργαλείο Ανίχνευσης Διαταραχών Λόγου και Ομιλίας σε Παιδιά Προσχολικής Ηλικίας- Κλίμακα Ουσιαστικών

VI.4.4.1 Διαδικασία χορήγησης

Στο Φυλλάδιο Εξέτασης – εγχειρίδιο του Εργαλείου Ανίχνευσης Διαταραχών Λόγου και Ομιλίας σε Παιδιά Προσχολικής Ηλικίας υπάρχει ένας πίνακας, ο οποίος εμπεριέχει τα

κύρια ουσιαστικά που καλείται να χρησιμοποιήσει το παιδί. Μετά τις παραπάνω μετρήσεις, ο εξεταστής έχοντας την αφήγηση του παιδιού υπογραμμίζει ή κυκλώνει τα κύρια ουσιαστικά που χρησιμοποίησε ο εξεταζόμενος.

VI.4.4.2 Βαθμολόγηση

Ο εξεταζόμενος βαθμολογείται με βάση τα κύρια ουσιαστικά που χρησιμοποίησε στην αφήγηση του. Για καθένα από τα ουσιαστικά, αποδίδεται ο ίδιος βαθμός και στα αντίστοιχα υποκοριστικά ή παράγωγα του. Για την κάθε καρτέλα ο ανώτατος βαθμός είναι τέσσερις βαθμοί. Αυτό συνεπάγεται πως, αν το παιδί χρησιμοποιήσει πέντε διαφορετικά σωστά ουσιαστικά σε μία συγκεκριμένη καρτέλα θα βαθμολογηθεί με τέσσερις μονάδες, όπως και το παιδί που χρησιμοποίησε τέσσερα διαφορετικά σωστά ουσιαστικά.

Ακόμα, ο εξεταστής συνίσταται να συμπληρώνει τα ουσιαστικά που χρησιμοποιεί ο εξεταζόμενος στην αφήγηση του και δεν περιλαμβάνονται στο Φυλλάδιο Εξέτασης, αλλά θεωρούνται από τον εξεταστή σωστά.

VI.4.5 Εργαλείο Ανίχνευσης Διαταραχών Λόγου και Ομιλίας σε Παιδιά Προσχολικής Ηλικίας- Κλίμακα Ρηματικών προτάσεων

VI.4.5.1 Διαδικασία χορήγησης

Στο Φυλλάδιο Εξέτασης – εγχειρίδιο του Εργαλείου Ανίχνευσης Διαταραχών Λόγου και Ομιλίας σε Παιδιά Προσχολικής Ηλικίας υπάρχει ένας πίνακας, ο οποίος εμπεριέχει πέραν των κύριων ουσιαστικών και τα κύρια ρήματα που καλείται να χρησιμοποιήσει το παιδί. Ο εξεταζόμενος υπογραμμίζει ή κυκλώνει τα κύρια ρήματα που χρησιμοποίησε το παιδί στην αφήγηση του.

VI.4.5.2 Βαθμολόγηση

Ο εξεταζόμενος βαθμολογείται με βάση τα κύρια ρήματα που χρησιμοποίησε στην αφήγηση του. Για την κάθε καρτέλα ο ανώτατος βαθμός είναι δύο βαθμοί. Αυτό συνεπάγεται πως, αν το παιδί χρησιμοποιήσει τρία διαφορετικά σωστά ρήματα σε μία συγκεκριμένη καρτέλα θα βαθμολογηθεί με δύο μονάδες, όπως και το παιδί που χρησιμοποίησε δύο διαφορετικά σωστά ρήματα.

Ακόμα, ο εξεταστής συνίσταται να συμπληρώνει τις ρηματικές προτάσεις που χρησιμοποιεί ο εξεταζόμενος στην αφήγηση του και δεν περιλαμβάνονται στο Φυλλάδιο Εξέτασης, αλλά θεωρούνται από τον εξεταστή σωστά.

VI.4.6 Εργαλείο Ανίχνευσης Διαταραχών Λόγου και Ομιλίας σε Παιδιά Προσχολικής Ηλικίας- Κλίμακα Περιεχομένου του Αφηγηματικού Λόγου (ΠΑΛ)

VI.4.6.1 Διαδικασία χορήγησης

Ο εξεταστής αφού υπολογίσει το σύνολο των σωστών ουσιαστικών και ρηματικών προτάσεων ξεχωριστά, βρίσκει τους τυπικούς βαθμούς αυτών των δύο μετρήσεων αντίστοιχα.

VI.4.6.2 Βαθμολόγηση

Για να υπολογιστεί το ΠΑΛ, αθροίζονται ο τυπικός βαθμός των ουσιαστικών και ο τυπικός βαθμός των ρηματικών προτάσεων.

VI.4.7 Εργαλείο Ανίχνευσης Διαταραχών Λόγου και Ομιλίας σε Παιδιά Προσχολικής Ηλικίας- Κλίμακα Δείκτη Μορφολογικών Λαθών (ΔΜΛ)

VI.4.7.1 Διαδικασία χορήγησης

Έπειτα ο εξεταστής, προχωρά στην διάκριση των μορφολογικών λαθών που πραγματοποίησε το παιδί. Συγκεκριμένα, ο εξεταστής εντοπίζει τα μορφολογικά λάθη στην κατεργασμένη αφήγηση του παιδιού.

VI.4.7.2 Βαθμολόγηση

Ο δείκτης μορφολογικών λαθών είναι το πηλίκο της διαίρεσης του συνόλου των μορφολογικών λαθών δια το σύνολο των προτάσεων. Το σύνολο των μορφολογικών λαθών είναι το άθροισμα των παρακάτω:

- Απουσία άρθρου: «ήρθε [...] πατέρα».
- Απουσία αντωνυμίας: «[...] έδωσε στην γάτα».

- Απουσία ουσιαστικού: «αυτό το [...] κοιμόταν».
- Λάθη στο ουσιαστικό: «αυτό είναι του αγοράκι».
- Λάθη συμφωνίας στην ονοματική φράση (στο άρθρο, στην αντωνυμία, στο επίθετο, στην μετοχή με το ουσιαστικό): «είδε την καθρέφτη».
- Λάθη στο χρόνο, την όψη (ποιόν ενέργειας), στην φωνή, την έγκλιση, ή τα βοηθητικά στοιχεία που χρησιμοποιούνται για τον σχηματισμό των ρημάτων: «η μαμά μαγειρέψει τώρα».
- Λάθη συμφωνίας Υποκειμένου- Ρήματος (στον αριθμό, στο πρόσωπο του ρήματος): «να φύγει τα παιδιά».
- Λάθη στην χρήση των προθέσεων: «από πάνω στο τραπέζι».

VI.4.8 Εργαλείο Ανίχνευσης Διαταραχών Λόγου και Ομιλίας σε Παιδιά Προσχολικής Ηλικίας.- Κλίμακα Βαθμού Σύνδεσης Καρτελών

VI.4.8.1 Διαδικασία χορήγησης

Ο εξεταστής στο τέλος της βαθμολόγησης καλείται να αξιολογήσει την σύνδεση των καρτελών μεταξύ τους. Αυτό πραγματοποιείται ως εξής. Ο εξεταστής ξαναδιαβάζει την κατεργασμένη αφήγηση του παιδιού και εντοπίζει αν ο εξεταζόμενος αντιμετωπίζει τις καρτέλες με τις εικόνες ως ασύνδετες, μερικώς συνδεδεμένες ή συνδεδεμένες.

VI.4.8.2 Βαθμολόγηση

Ο εξεταζόμενος βαθμολογείται με 0, 1, ή 2 μονάδες. Με 0 μονάδες βαθμολογεί ο εξεταστής το παιδί όταν αυτό αντιμετωπίζει όλες ή παραπάνω από τις μισές καρτέλες ως ασύνδετες. Χαρακτηριστικό παράδειγμα αποτελεί όταν το παιδί ξεκινά την αφήγηση του από την Καρτέλα 1 ως εξής: «Ένα παιδί και ένα γατάκι μόλις ξύπνησαν» και συνεχίζει με την Καρτέλα 2 ως «Εδώ ένα άλλο παιδάκι και ένα άλλο γατάκι πλένονται». Άλλες ενδείξεις για απουσία σύνδεσης είναι η αναφορά σε αδερφάκι ή φίλο π.χ. «μετά ήρθε ο αδερφός του που έχει και αυτός μία γάτα». Για τη βαθμολογία με 0 μονάδες απαιτείται σαφής ένδειξη πως οι καρτέλες δεν συνδέονται μεταξύ τους, ή η αφήγηση είναι τόσο φτωχή, με αποτέλεσμα να μην μπορεί να εξαχθεί κάποιο συμπέρασμα για την σύνδεση της. Η ταύτιση του παιδιού με τον

πρωταγωνιστή της ιστορίας επίσης βαθμολογείται με 0 μονάδες π.χ Τώρα θα πλύνω τα χέρια μου. Πρώτα, βουρτσίζω τα δόντια μου.

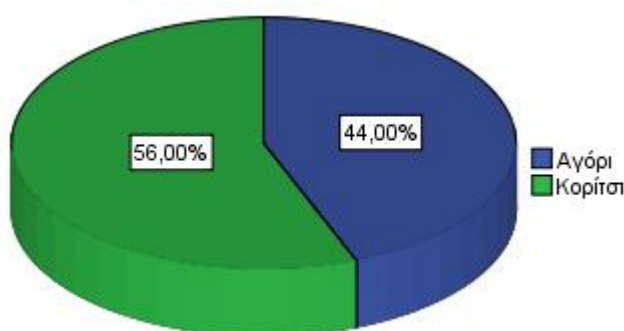
Με 1 μονάδα βαθμολογείται το παιδί, του οποίου η αφήγηση δεν παρέχει σαφή ένδειξη σύνδεσης, παρ' όλο που υπάρχει συνοχή. Στην αφήγηση του μπορεί επίσης να υπάρχει μερική σύνδεση, όπως σύνδεση από τις μισές καρτέλες μεταξύ τους. Η ένδειξη πως ο ένας από τους δύο πρωταγωνιστές της ιστορίας είναι ο ίδιος. Τα παιδιά που αποτυγχάνουν να συνδέσουν πλήρως θεματικά την ιστορία τους δεν χρησιμοποιούν λέξεις ή στοιχεία του τύπου «μετά, ύστερα κλπ», καθώς προχωρούν από την μία καρτέλα στην άλλη.

Με 2 μονάδες βαθμολογείται το παιδί που συνδέει θεματικά την ιστορία του σε ικανοποιητικό βαθμό και συνδέει όλες τις καρτέλες. Η σύνδεση πρέπει να είναι σαφής και να υποδηλώνεται από λέξεις ή στοιχεία του τύπου «μετά, και τώρα, ύστερα, έπειτα, όταν, εδώ, την άλλη φορά, το άλλο πρωί κλπ».

VII. Στατιστική Ανάλυση

Η στατιστική ανάλυση πραγματοποιήθηκε σε σύνολο 50 παιδιών. Το 56% του δείγματος είναι κορίτσια, ενώ το αντίστοιχο ποσοστό για τα αγόρια ανέρχεται σε 44%.

Διάγραμμα 1 Κατανομή δείγματος ανά φύλο

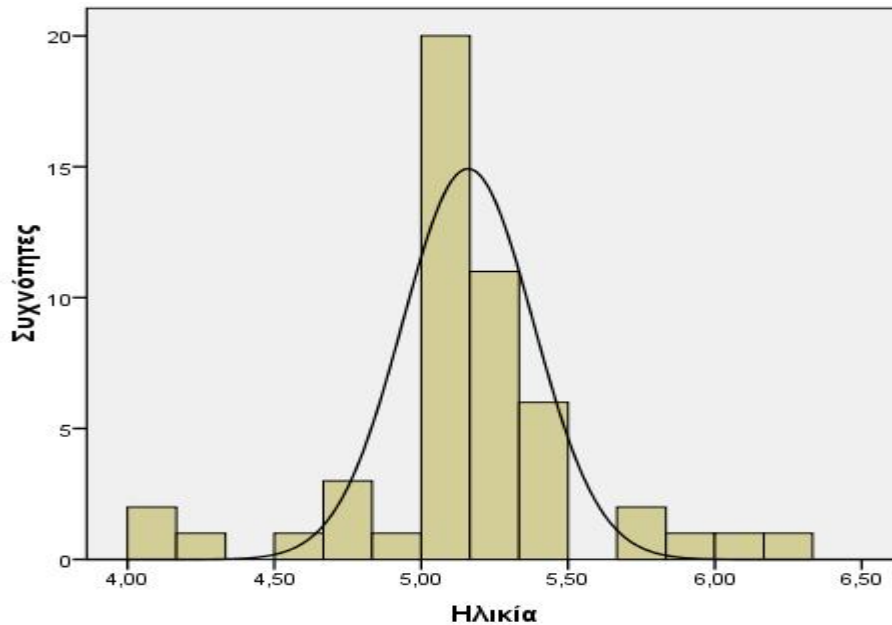
Σε σύνολο 50 παιδιών η μέση ηλικία εκτιμήθηκε ότι είναι ίση με 5 ετών και ενός μηνός. Η τυπική απόκλιση είναι ίση με 3 μήνες, τιμή η οποία δηλώνει ότι οι μαθητές δεν παρουσιάζουν μεγάλη διασπορά, αλλά έχουν παραπλήσια ηλικία. Το μικρότερο σε ηλικία παιδί παρατηρήθηκε ότι είναι 4 ετών και ενός μηνός ενώ το μεγαλύτερο παιδί 6 ετών και δύο μηνών.

Πίνακας 1 Περιγραφικά μέτρα τάσης και διασποράς για την ηλικία

Περιγραφικά μέτρα					
	Συνολικό δείγμα	Ελάχιστη τιμή	Μέγιστη τιμή	Μέση τιμή	Τυπική απόκλιση
Ηλικία	50	4,10	6,20	5,1494	,39997

Η κατανομή της ηλικίας παρουσιάζεται και γραφικά στο ακόλουθο διάγραμμα.

Διάγραμμα 2 Ιστόγραμμα συχνοτήτων για τον παράγοντα της ηλικίας

Αρχικά θα μελετηθούν τα αποτελέσματα των παιδιών στο ξένο τεστ ERRNI. Τον παράγοντα, ο οποίος θα εξεταστεί αρχικά είναι αρχική αφήγηση ιστορίας (δηλαδή πόσες ιδέες το παιδί είπε την πρώτη φορά που αφηγήθηκε την ιστορία). Σε σύνολο 50 παιδιών παρατηρήθηκε ότι η μέση τιμή είναι ίση με 20.28. Δηλαδή τα παιδιά κατά μέσο όρο είπαν 20 ιδέες την πρώτη φορά που αφηγήθηκαν την ιστορία. Επίσης παρατηρείται ότι η τυπική απόκλιση είναι ίση με 5.4, γεγονός το οποίο δηλώνει ότι τα παιδιά παρουσιάζουν σημαντική απόκλιση στις ιδέες που αφηγήθηκαν την πρώτη φορά. Κοινώς ορισμένα παιδιά αφηγήθηκαν είτε 5 ιδέες περισσότερες ή λιγότερες από το μέσο όρο.

Εξετάζοντας τα ποσοστά των παιδιών στην αρχική αφήγηση ιστορίας διαπιστώθηκε ότι κατά μέσο όρο το ποσοστό τους είναι ίσο με 86.16%, με την τυπική απόκλιση να εκτιμάται στο 16.5%. Η υψηλή τυπική απόκλιση δηλώνει ότι άλλα παιδιά είχαν σημαντικά θετικά αποτελέσματα, ενώ άλλα δεν τα πήγαν και τόσο καλά.

Πίνακας 2 Περιγραφικά μέτρα τάσης και διασποράς για τα αποτελέσματα των παιδιών στην αρχική αφήγηση ιστορίας

Περιγραφικά μέτρα					
	Συνολικό δείγμα	Ελάχιστη τιμή	Μέγιστη τιμή	Μέση τιμή	Τυπική απόκλιση
ERRNI AAI Raw Score	50	10	32	20,28	5,402
ERRNI AAI Ποσοστά	50	24	99	86,16	16,521

Στο σημείο αυτό θα μελετηθούν τα αποτελέσματα των παιδιών στον παράγοντα της ιστορίας ανάκλησης. Δηλαδή μετά από 20' είπε την ιστορία το παιδί χωρίς να βλέπει τις εικόνες και αναζητούμε πόσες ιδέες από αυτές που ανέφερες είναι σωστές. Σε σύνολο 50 παιδιών παρατηρείται ότι η μέση τιμή είναι ίση με 12.56. Δηλαδή τα παιδιά κατά μέσο αφηγήθηκαν σωστά 12 ιδέες χωρίς να βλέπουν τις εικόνες. Επίσης παρατηρείται ότι η τυπική απόκλιση είναι ίση με 7.98, γεγονός το οποίο δηλώνει ότι τα παιδιά παρουσιάζουν σημαντική απόκλιση στις σωστές ιδέες που αφηγήθηκαν χωρίς να βλέπουν τις εικόνες. Κοινώς ορισμένα παιδιά αφηγήθηκαν είτε 8 ιδέες περισσότερες ή λιγότερες από το μέσο όρο.

Εξετάζοντας τα ποσοστά των παιδιών στην ιστορία ανάκλησης διαπιστώθηκε ότι κατά μέσο όρο το ποσοστό επιτυχίας στη σωστή αφήγηση ιδεών χωρίς εικόνες είναι ίσο με 74.56%, με την τυπική απόκλιση να εκτιμάται στο 26%. Η υψηλή τυπική απόκλιση δηλώνει ότι άλλα παιδιά είχαν σημαντικά θετικά αποτελέσματα, ενώ άλλα δεν τα πήγαν και τόσο καλά. Κοινώς, το 74% κατά μέσο όρο των ιδεών τις οποίες αφηγήθηκαν τα παιδιά χωρίς να βλέπουν την εικόνα είναι σωστές, με μερικά παιδιά να αφηγούνται ένα 26% επιπλέον ιδεών σωστά ή λάθος.

Πίνακας 3 Περιγραφικά μέτρα τάσης και διασποράς για τα αποτελέσματα των παιδιών στην ιστορία ανάκλησης

Περιγραφικά μέτρα					
	Συνολικό δείγμα	Ελάχιστη τιμή	Μέγιστη τιμή	Μέση τιμή	Τυπική απόκλιση
ERRNI Ανάκληση Raw Score	50	1	28	12,56	7,988
ERRNI Ανάκληση Ποσοστά	50	22	99	74,56	26,075

Στα παιδιά του δείγματός παρουσιάστηκαν επιπλέον 9 ερωτήσεις για να διαπιστωθεί κατά πόσο το παιδί κατάλαβε την ιστορία. Οι συγκεκριμένες 9 ερωτήσεις αφορούν τον παράγοντα της αντίληψης. Από τα αποτελέσματα του ακόλουθου πίνακα παρατηρήθηκε ότι τα παιδιά συγκέντρωσαν βαθμολογία κατά μέσο όρο 12.72 (74, 58% εκ.τιμή) με την τυπική απόκλιση να εκτιμάται στο 4.3. Η τυπική απόκλιση λαμβάνει τιμή υψηλή, γεγονός το οποίο δηλώνει ότι άλλα παιδιά έδωσαν πολλές σωστές απαντήσεις ενώ άλλα έδωσαν αρκετές λανθασμένες.

Η εκτιμώμενη μέση τιμή των ποσοστών επιτυχίας των παιδιών είναι ίση με 85.58%. Κοινώς, το 85.58% των απαντήσεων που έδωσαν τα παιδιά στις 9 ερωτήσεις είναι σωστές. Η τυπική απόκλιση εκτιμήθηκε ότι είναι ίση με 22.92%, το οποίο ερμηνεύεται στο ότι ορισμένα παιδιά έδωσαν έως και 22.92% επιπλέον σωστές απαντήσεις, ενώ άλλα παιδιά έως και 22.92% λανθασμένες απαντήσεις.

Πίνακας 3 Περιγραφικά μέτρα τάσης και διασποράς για τα αποτελέσματα των παιδιών στην αντίληψη

Περιγραφικά μέτρα					
	Συνολικό δείγμα	Ελάχιστη τιμή	Μέγιστη τιμή	Μέση τιμή	Τυπική απόκλιση
ERRNI Αντίληψη Raw Score	50	0	18	12,72	4,380
ERRNI Αντίληψη Ποσοστά	50	2	99	85,58	22,929

Η στατιστική ανάλυση συνεχίζεται μελετώντας τα αποτελέσματα των παιδιών στο μέσο μήκος εκφωνήματος του ξένου τεστ. Από τα αποτελέσματα του πίνακα διαπιστώθηκε ότι η μέση τιμή είναι ίση με 7.85 με την τυπική απόκλιση να εκτιμάται στο 1.86. Παρατηρήθηκε, ότι η τυπική απόκλιση λαμβάνει τιμή σχετικά χαμηλή, γεγονός το οποίο δηλώνει τα παιδιά δεν παρουσιάζουν σημαντική απόκλιση στις παύσεις τις οποίες πραγματοποιούν.

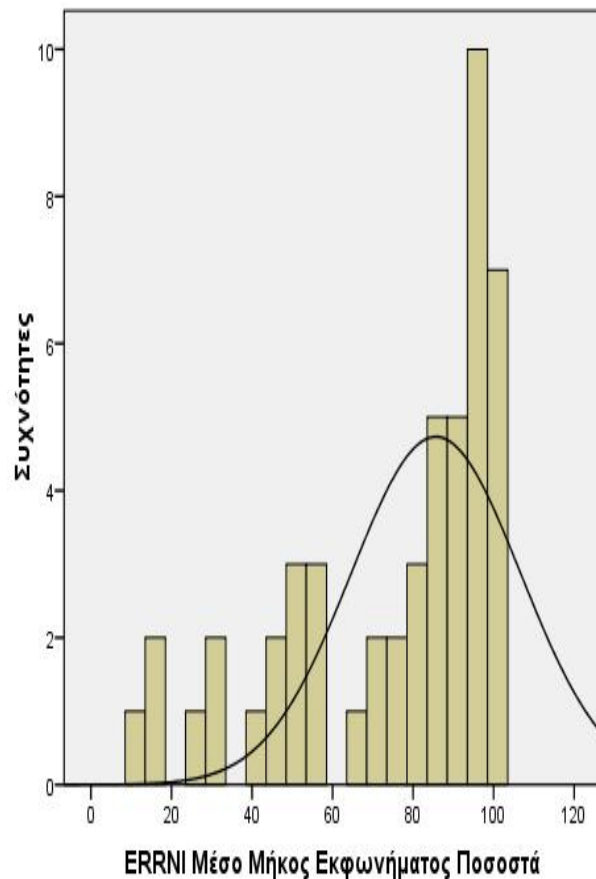
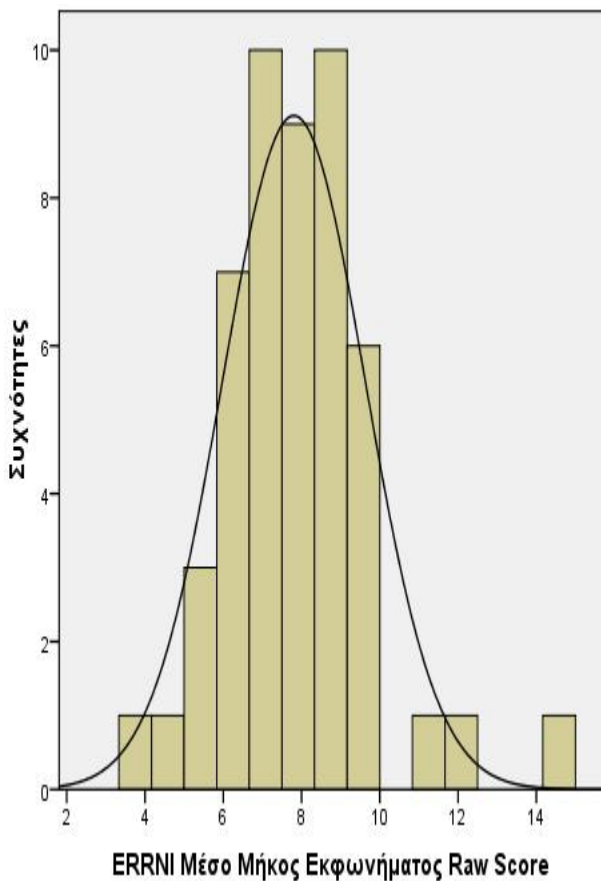
Αναφορικά με τα ποσοστά, παρατηρήθηκε ότι τα παιδιά κατά μέσο όρο παρουσίασαν μέσο μήκος εκφωνήματος κατά 74.66%, με την τυπική απόκλιση να διαμορφώνεται στο 26.34%.

Πίνακας 4 Περιγραφικά μέτρα τάσης και διασποράς για τα αποτελέσματα των παιδιών στο μέσο μήκος εκφωνήματος

Περιγραφικά μέτρα					
	Συνολικό δείγμα	Ελάχιστη τιμή	Μέγιστη τιμή	Μέση τιμή	Τυπική απόκλιση
ERRNI Μέσο Μήκος Εκφωνήματος Raw Score	50	4	15	7,85	1,863
ERRNI Μέσο Μήκος Εκφωνήματος Ποσοστά	50	11	99	74,66	26,340

Η κατανομή του μέσου μήκους εκφωνήματος παρουσιάζεται και γραφικά στο ακόλουθο διάγραμμα.

Διάγραμμα 3 Ιστόγραμμα συχνοτήτων για τον παράγοντα του μέσου μήκους εκφωνήματος

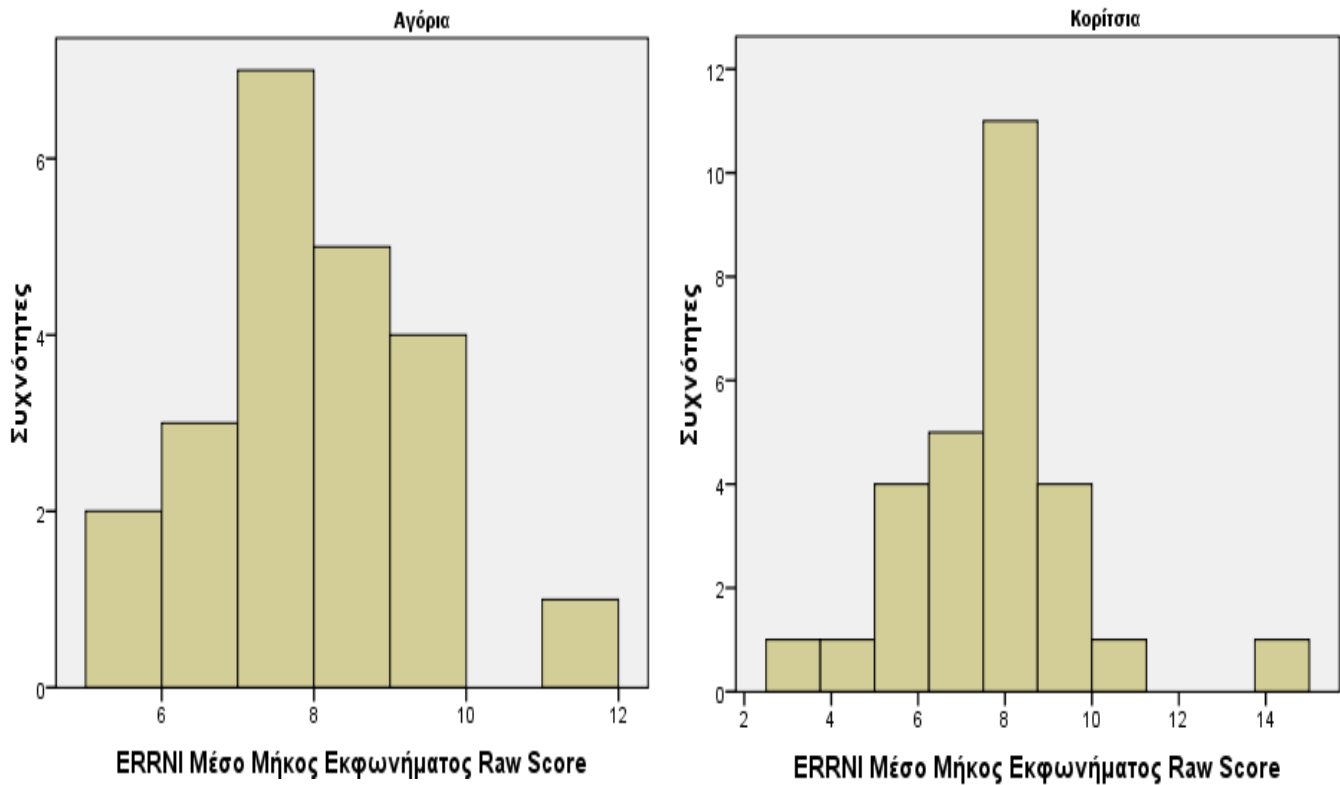
Στο σημείο αυτό θα μελετηθεί το μέσο μήκος εκφωνήματος τόσο για τα αγόρια όσο και για κορίτσια του δείγματος. Από τον πίνακα που ακολουθεί παρατηρήθηκε ότι το μέσο μήκος εκφωνήματος για τα αγόρια ανέρχεται στο 7.93, ενώ για τα κορίτσια στο 7.78. Παρατηρείται δηλαδή ότι τα κορίτσια παρουσιάζουν κατά μέσο όρο χαμηλότερο μέσο μήκος εκφωνήματος σε σύγκριση με τα αγόρια. Τα ποσοστά διαμορφώνονται σε 76.86% και 72.93% αντίστοιχα. Από την άλλη πλευρά τα αγόρια παρουσιάζουν χαμηλότερη τυπική απόκλιση σε σύγκριση με τα κορίτσια, γεγονός το οποίο δηλώνει ότι τα αγόρια παρουσιάζουν μία συνοχή και μία ομοιομορφία στο τρόπο με τον οποίο εκφράζονται σε αντίθεση με τα κορίτσια.

Πίνακας 5 Περιγραφικά μέτρα τάσης και διασποράς για τα αποτελέσματα των παιδιών στο μέσο μήκος εκφωνήματος ανά φύλο

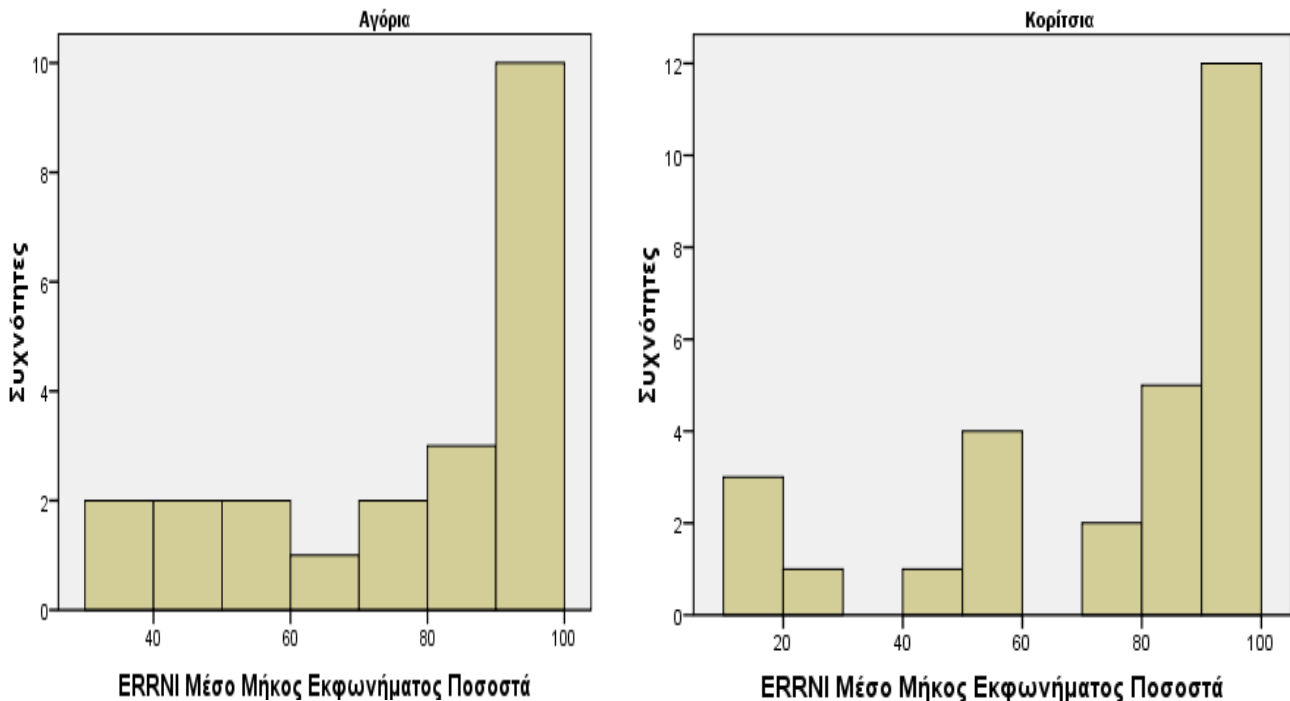
Περιγραφικά μέτρα			
	Φύλο		Τιμές
ERRNI Μέσο Μήκος Εκφωνήματος Raw Score	Αγόρι	Μέση τιμή	7,93
		Τυπική απόκλιση	1,542
	Κορίτσι	Μέση τιμή	7,78
		Τυπική απόκλιση	2,106
ERRNI Μέσο Μήκος Εκφωνήματος Ποσοστά	Αγόρι	Μέση τιμή	76,86
		Τυπική απόκλιση	22,919
	Κορίτσι	Μέση τιμή	72,93
		Τυπική απόκλιση	29,044

Η κατανομή του μέσου μήκους εκφωνήματος ανά φύλο παρουσιάζεται και γραφικά στο ακόλουθο διάγραμμα.

Διάγραμμα 4 Ιστόγραμμα συχνοτήτων για τον παράγοντα του μέσου μήκους εκφωνήματος ανά φύλο

Διάγραμμα 5 Ιστόγραμμα συχνοτήτων για τα ποσοστά των δύο φύλων στον παράγοντα του μέσου μήκους εκφωνήματος

Ο ακόλουθος έλεγχος πραγματοποιείται με σκοπό να διαπιστωθεί κατά πόσο τα αποτελέσματα των παιδιών στο μέσο μήκος εκφωνήματος διαφοροποιούνται ανάλογα με το φύλο τους. Για να αποφασιστεί αν υφίσταται διαφοροποίηση ή όχι θα εξεταστεί η στήλη του P-value ή Sig του πίνακα. Αν η τιμή αυτή είναι μεγαλύτερη του 0.05, τότε είναι αποδεχτό ότι και τα δύο φύλα παρουσιάζουν κατά μέσο όρο τα ίδια επίπεδα μέσου μήκους εκφωνήματος. Αν η τιμή είναι μικρότερη του 0.05, τότε κάποιο από τα δύο φύλα παρουσιάζει υψηλότερα επίπεδα σε σύγκριση με το άλλο.

Από τον πίνακα διαπιστώθηκε ότι η τιμή του P-value του ελέγχου είναι ίση με 0.781 για τα raw score και 0.605 για τα ποσοστά. Και οι δύο τιμές είναι μεγαλύτερες του 0.05, συνεπώς τόσο τα αγόρια όσο και τα κορίτσια παρουσιάζουν κατά μέσο όρο τα ίδια επίπεδα μέσου μήκους εκφωνήματος τόσο σε raw scores όσο και σε ποσοστά.

Πίνακας 6 Εντοπισμός διαφορών για τα δύο φύλα αναφορικά με το μέσο μήκος εκφωνήματος του ξένου τεστ.

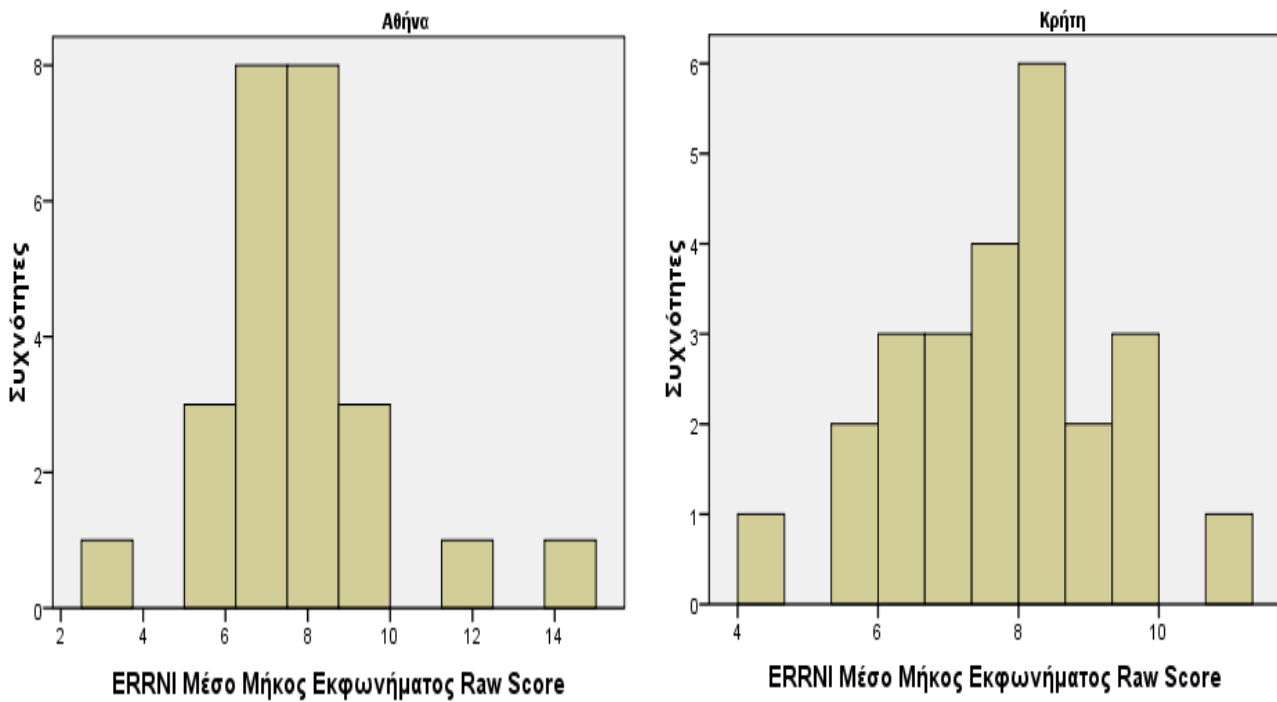
		Independent Samples Test					
		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means			
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference
ERRNI Μέσο Μήκος Εκφωνήματος Raw Score	Equal variances assumed	,355	,554	,280	48	,781	,150
	Equal variances not assumed			,290	47,802	,773	,150
ERRNI Μέσο Μήκος Εκφωνήματος Ποσοστά	Equal variances assumed	1,591	,213	,520	48	,605	3,935
	Equal variances not assumed			,535	47,996	,595	3,935

Στο σημείο αυτό θα μελετηθεί το μέσο μήκος εκφωνήματος τόσο για τα παιδιά της Αθήνας όσο και για τα παιδιά της Κρήτης. Από τον πίνακα που ακολουθεί παρατηρήθηκε ότι το μέσο μήκος εκφωνήματος για τα παιδιά της Αθήνας ανέρχεται στο 7.91, ενώ για τα παιδιά της Κρήτης στο 7.78. Παρατηρείται δηλαδή ότι τα παιδιά της Αθήνας παρουσιάζουν κατά μέσο όρο υψηλότερα επίπεδα μέσου μήκος εκφωνήματος σε σύγκριση με τα παιδιά της Κρήτης. Τα ποσοστά διαμορφώνονται σε 74.76% και 74.56% αντίστοιχα. Παράλληλα, τα παιδιά της Κρήτης παρουσιάζουν χαμηλότερη τυπική απόκλιση σε σύγκριση με εκείνα της Αθήνας, γεγονός το οποίο δηλώνει ότι τα παιδιά της Κρήτης παρουσιάζουν μία συνοχή και μία ομοιομορφία στο τρόπο με τον οποίο εκφράζονται σε αντίθεση με τα υπόλοιπα.

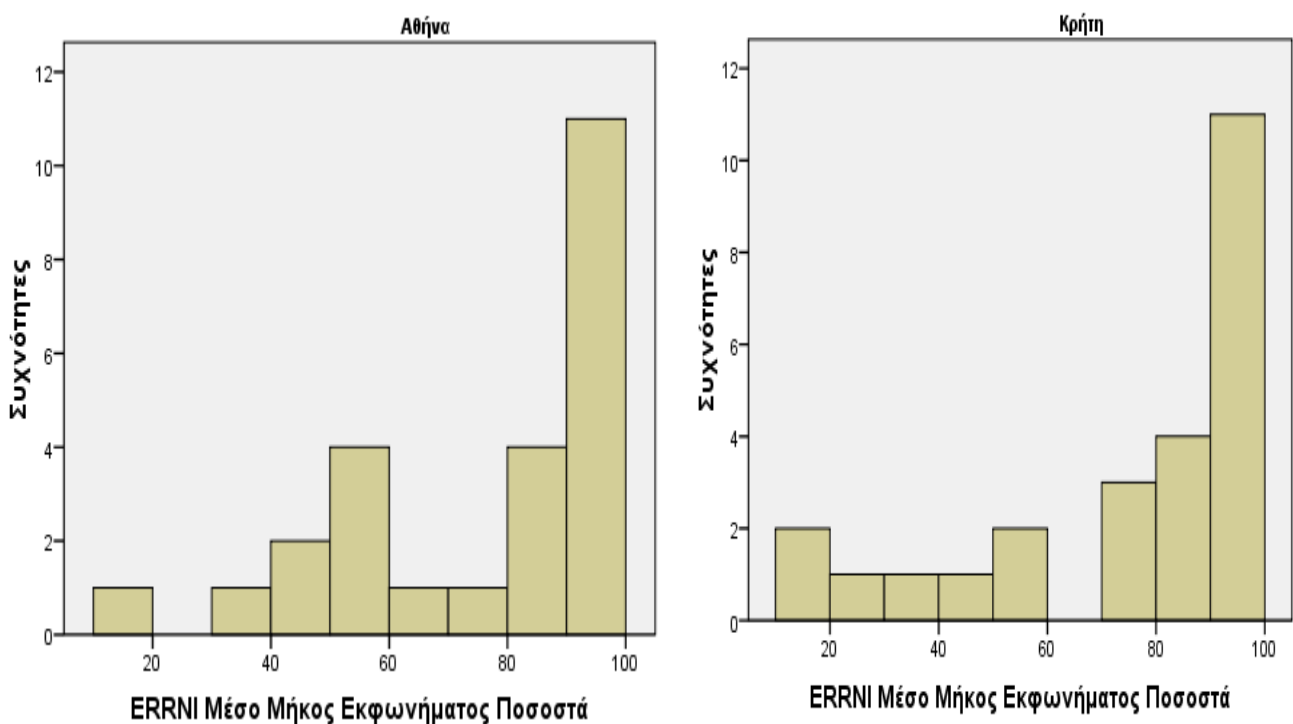
Πίνακας 7 Περιγραφικά μέτρα τάσης και διασποράς για τα αποτελέσματα των παιδιών στο μέσο μήκος εκφωνήματος ανά περιοχή

Περιγραφικά μέτρα			
	Περιοχή		Τιμές
ERRNI Μέσο Μήκος Εκφωνήματος Raw Score	Αθήνα	Μέση τιμή	7,91
		Τυπική απόκλιση	2,183
	Κρήτη	Μέση τιμή	7,78
		Τυπική απόκλιση	1,520
ERRNI Μέσο Μήκος Εκφωνήματος Ποσοστά	Αθήνα	Μέση τιμή	74,76
		Τυπική απόκλιση	24,801
	Κρήτη	Μέση τιμή	74,56
		Τυπική απόκλιση	28,309

Διάγραμμα 6 Ιστόγραμμα συχνοτήτων για τον παράγοντα του μέσου μήκους εκφωνήματος ανά περιοχή

Διάγραμμα 7 Ιστόγραμμα συχνοτήτων για τα ποσοστά ανά περιοχή στον παράγοντα του μέσου μήκους εκφωνήματος

Ο ακόλουθος έλεγχος πραγματοποιείται με σκοπό να διαπιστωθεί κατά πόσο τα αποτελέσματα των παιδιών στο μέσο μήκος εκφωνήματος διαφοροποιούνται ανάλογα με την περιοχή στην οποία διαμένουν. Από τον πίνακα διαπιστώθηκε ότι η τιμή του P-value του ελέγχου είναι ίση με 0.814 για τα raw score και 0.979 για τα ποσοστά. Και οι δύο τιμές είναι μεγαλύτερες του 0.05, συνεπώς τόσο τα παιδιά της Αθήνας όσο και τα παιδιά τα οποία διαμένουν στην Κρήτη παρουσιάζουν κατά μέσο όρο τα ίδια επίπεδα μέσου μήκους εκφωνήματος τόσο σε raw scores όσο και σε ποσοστά.

Πίνακας 8 Εντοπισμός διαφορών αναφορικά με το μέσο μήκος εκφωνήματος του ξένου τεστ και ανάλογα με την περιοχή διαμονής

		Independent Samples Test					
		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means			
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference
ERRNI Μέσο Μήκος Εκφωνήματος Raw Score	Equal variances assumed	,794	,377	,236	48	,814	,126
	Equal variances not assumed			,236	42,835	,814	,126
ERRNI Μέσο Μήκος Εκφωνήματος Ποσοστά	Equal variances assumed	,152	,698	,027	48	,979	,200
	Equal variances not assumed			,027	47,184	,979	,200

Η στατιστική ανάλυση συνεχίζεται μελετώντας τα αποτελέσματα των παιδιών στο μέσο μήκος εκφωνήματος του ελληνικού τεστ. Από τα αποτελέσματα του πίνακα διαπιστώθηκε ότι η μέση τιμή του αρχικού βαθμού είναι ίση με 7.44 με την τυπική απόκλιση να εκτιμάται στο 1.885. Παρατηρήθηκε ότι η τυπική απόκλιση λαμβάνει τιμή σχετικά χαμηλή, γεγονός το οποίο δηλώνει τα παιδιά δεν παρουσιάζουν σημαντική απόκλιση στον αρχικό βαθμό τον οποίο σημείωσαν.

Η μέση τιμή του τυπικού βαθμού και για τα 50 παιδιά είναι ίση με 10.12, ενώ η τυπική απόκλιση ίση με 1.757. Και στο σημείο αυτό διαπιστώθηκε ότι η τυπική απόκλιση λαμβάνει τιμή σχετικά χαμηλή, γεγονός το οποίο δηλώνει τα παιδιά δεν παρουσιάζουν σημαντική απόκλιση στον τυπικό βαθμό τον οποίο σημείωσαν

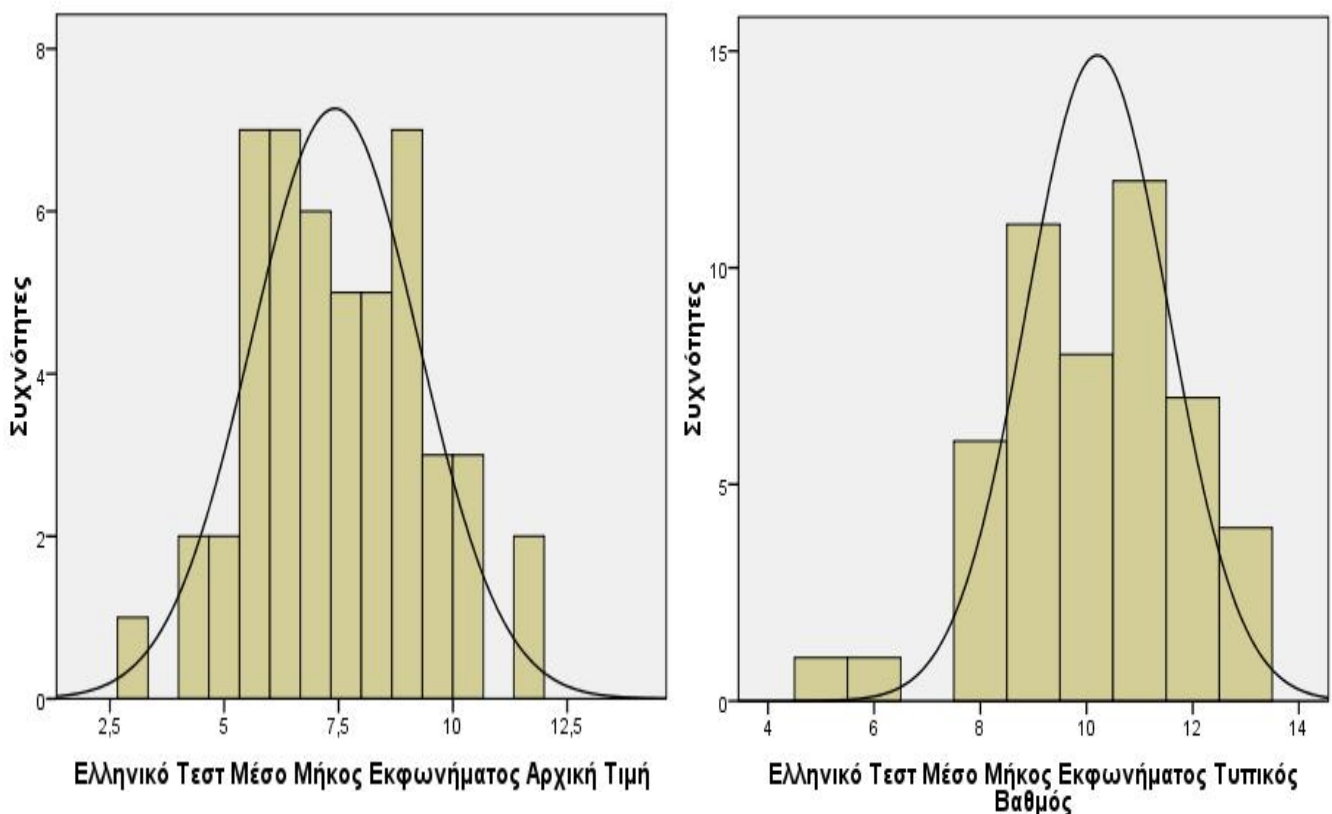
Αναφορικά με τα ποσοστά, παρατηρήθηκε ότι τα παιδιά κατά μέσο όρο παρουσίασαν μέσο μήκος εκφωνήματος κατά 51.76%, με την τυπική απόκλιση να διαμορφώνεται στο 20.297%.

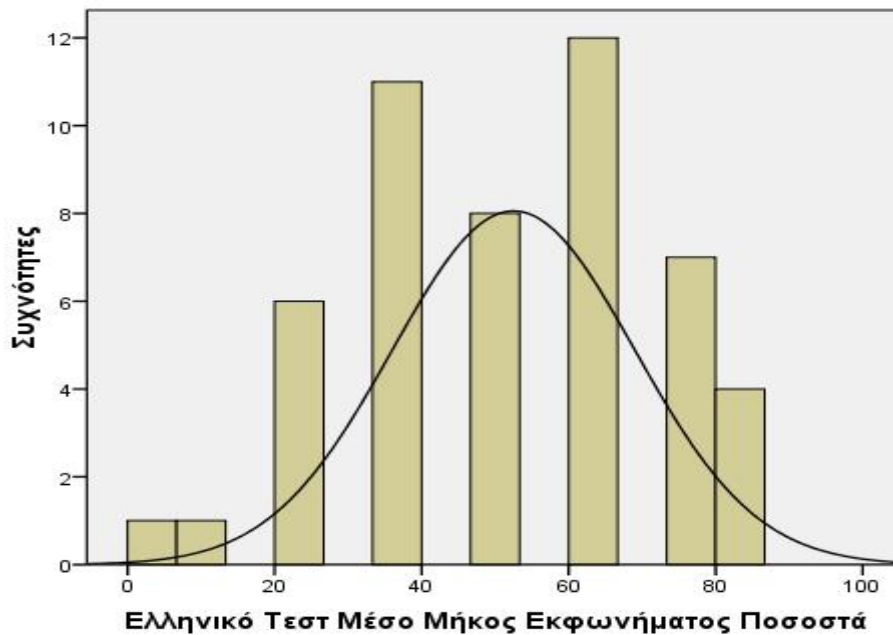
Πίνακας 9 Περιγραφικά μέτρα τάσης και διασποράς για τα αποτελέσματα των παιδιών στο μέσο μήκος εκφωνήματος του ελληνικού τεστ

Περιγραφικά μέτρα					
	Συνολικό δείγμα	Ελάχιστη τιμή	Μέγιστη τιμή	Μέση τιμή	Τυπική απόκλιση
Ελληνικό Τεστ Μέσο Μήκος Εκφωνήματος Αρχική Τιμή	50	3	12	7,44	1,885
Ελληνικό Τεστ Μέσο Μήκος Εκφωνήματος Τυπικός Βαθμός	50	5	13	10,12	1,757
Ελληνικό Τεστ Μέσο Μήκος Εκφωνήματος Ποσοστά	50	5	84	51,76	20,297

Η κατανομή του μέσου μήκους εκφωνήματος παρουσιάζεται και γραφικά στο ακόλουθο διάγραμμα.

Διάγραμμα 8 Ιστόγραμμα συχνοτήτων για τον παράγοντα του μέσου μήκους εκφωνήματος

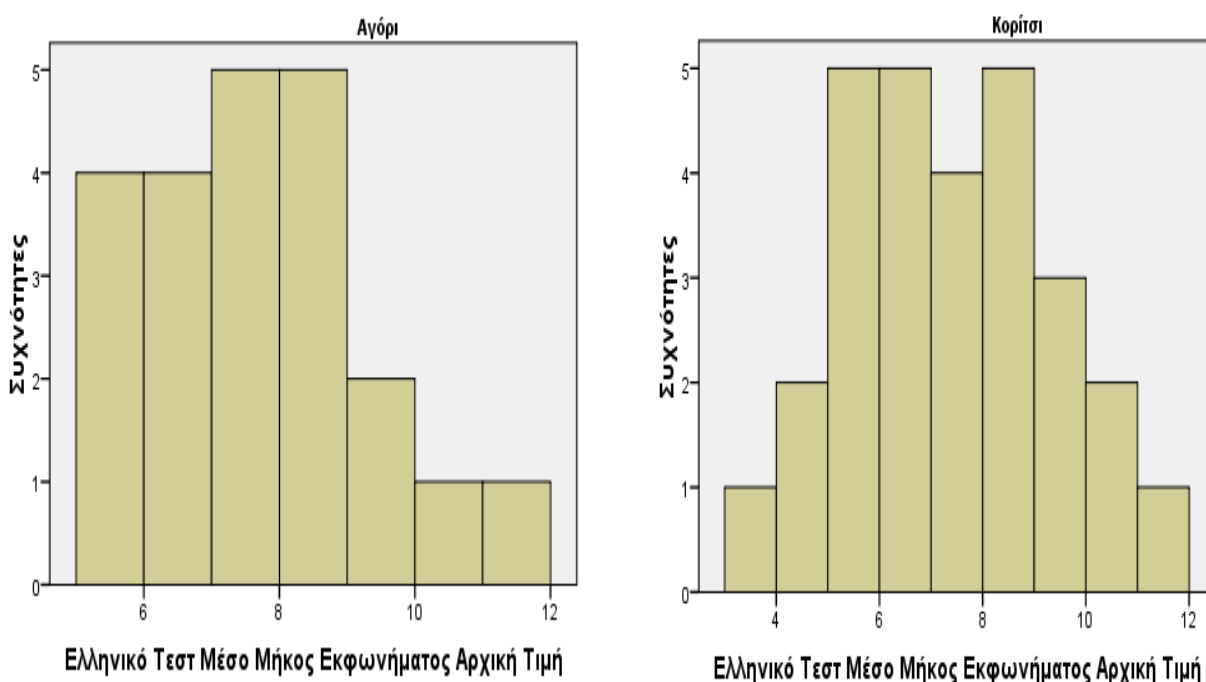
Στο σημείο αυτό θα μελετηθεί το μέσο μήκος εκφωνήματος του ελληνικού τεστ τόσο για τα αγόρια όσο και για κορίτσια του δείγματός μας. Από τον πίνακα που ακολουθεί παρατηρήθηκε ότι η αρχική τιμή του μέσου μήκους εκφωνήματος για τα αγόρια ανέρχεται στο 7.65, ενώ για τα κορίτσια στο 7.28. Παρατηρείται δηλαδή ότι τα κορίτσια παρουσιάζουν κατά μέσο όρο χαμηλότερη αρχική τιμή για το μέσο μήκος εκφωνήματος σε σύγκριση με τα αγόρια. Αναφορικά με τον τυπικό βαθμό για το μέσο μήκος εκφωνήματος για τα αγόρια είναι κατά μέσο όρο 10.32 ενώ για τα κορίτσια 9.96. Τα ποσοστά διαμορφώνονται σε 53.68% και 50.25% αντίστοιχα. Από την άλλη πλευρά τα αγόρια παρουσιάζουν χαμηλότερη τυπική απόκλιση σε σύγκριση με τα κορίτσια, γεγονός το οποίο δηλώνει ότι τα αγόρια παρουσιάζουν μία συνοχή και μία ομοιομορφία στο τρόπο με τον οποίο εκφράζονται σε αντίθεση με τα κορίτσια.

Πίνακας 10 Περιγραφικά μέτρα τάσης και διασποράς για τα αποτελέσματα των παιδιών στο μέσο μήκος εκφωνήματος του ελληνικού τεστ ανά φύλο

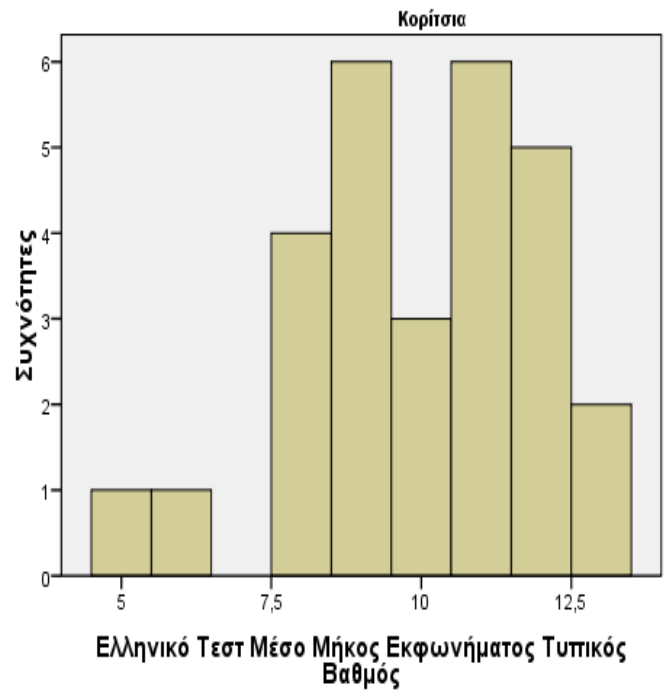
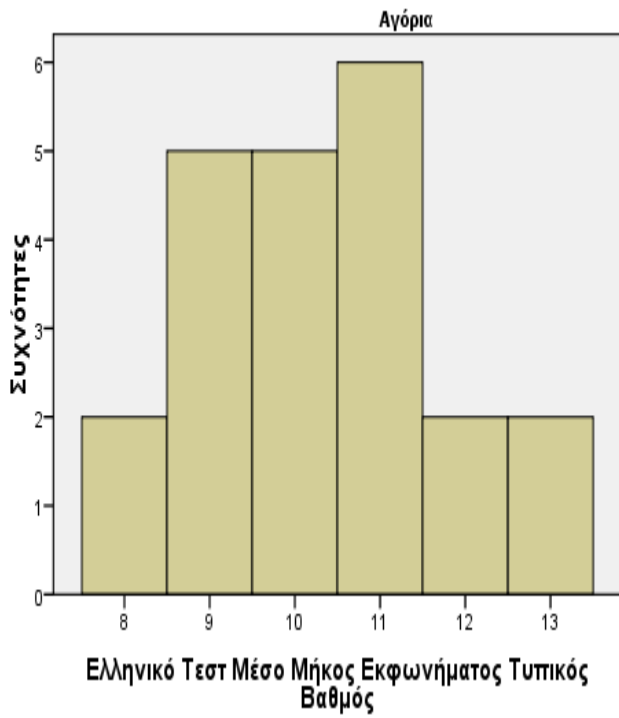
Περιγραφικά μέτρα			
	Φύλο		Τιμές
Ελληνικό Τεστ Μέσο Μήκος Εκφωνήματος Αρχική Τιμή	Αγόρι	Μέση τιμή	7,65
		Τυπική απόκλιση	1,731
	Κορίτσι	Μέση τιμή	7,28
		Τυπική απόκλιση	2,013
Ελληνικό Τεστ Μέσο Μήκος Εκφωνήματος Τυπικός Βαθμός	Αγόρι	Μέση τιμή	10,32
		Τυπική απόκλιση	1,427
	Κορίτσι	Μέση τιμή	9,96
		Τυπική απόκλιση	1,990
Ελληνικό Τεστ Μέσο Μήκος Εκφωνήματος Ποσοστά	Αγόρι	Μέση τιμή	53,68
		Τυπική απόκλιση	17,420
	Κορίτσι	Μέση τιμή	50,25
		Τυπική απόκλιση	22,500

Η κατανομή του μέσου μήκους εκφωνήματος ανά φύλο παρουσιάζεται και γραφικά στο ακόλουθο διάγραμμα.

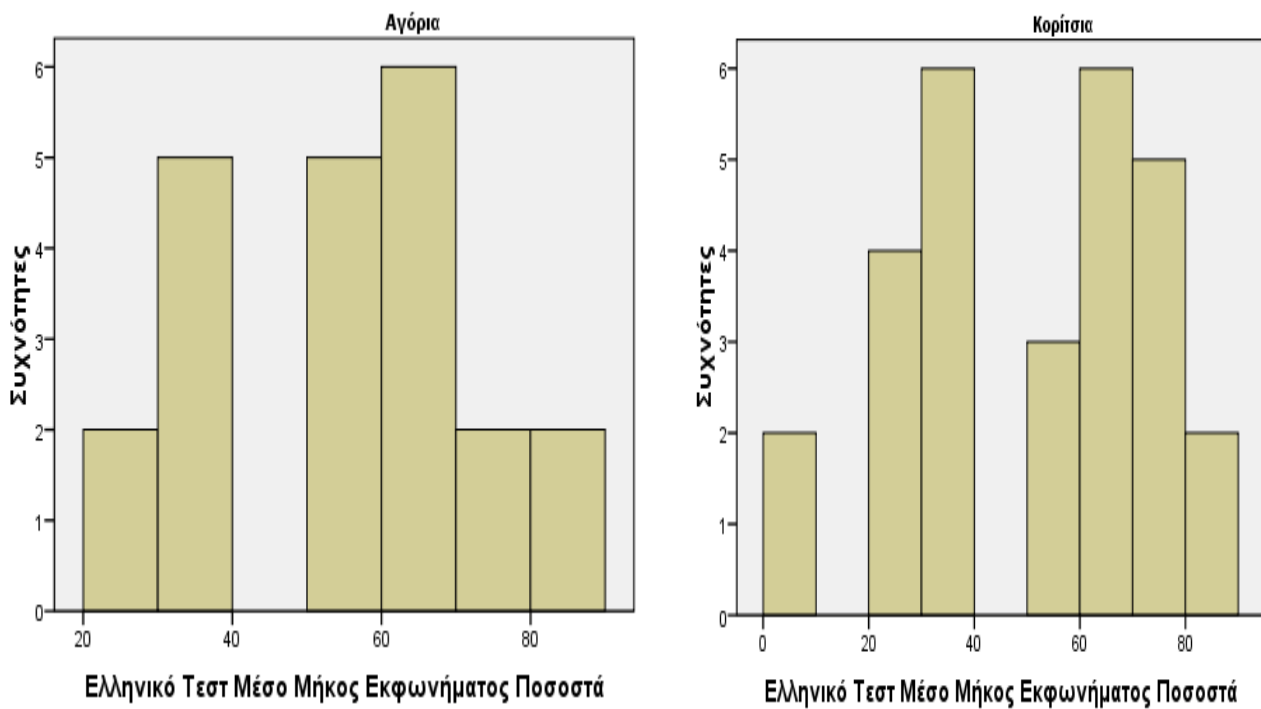
Διάγραμμα 9 Ιστόγραμμα συχνοτήτων για την αρχική τιμή του μέσου μήκους εκφωνήματος του ελληνικού τεστ ανά φύλο

Διάγραμμα 10 Ιστόγραμμα συχνοτήτων για τον τυπικό βαθμό του μέσου μήκους εκφωνήματος του ελληνικού τεστ ανά φύλο

Διάγραμμα 11 Ιστόγραμμα συχνοτήτων για τα ποσοστά του μέσου μήκους εκφωνήματος του ελληνικού τεστ ανά φύλο

Ο ακόλουθος έλεγχος σκοπό έχει να εξετάσει κατά πόσο διαφοροποιείται η επίδοση των δύο φύλων στο μέσο μήκος εκφωνήματος του ελληνικού τεστ.

Από τον πίνακα διαπιστώθηκε ότι η τιμή του P-value του ελέγχου είναι ίση με 0.489 για την αρχική τιμή του μέσου μήκους εκφωνήματος, 0.485 για τον τυπικό βαθμό του MME και 0.558 για τα ποσοστά. Και οι τρεις τιμές είναι μεγαλύτερες του 0.05, συνεπώς τόσο τα αγόρια όσο και τα κορίτσια παρουσιάζουν κατά μέσο όρο την ίδια επίδοση στο μέσο μήκος εκφωνήματος του ελληνικό τεστ

Πίνακας 11 Εντοπισμός διαφορών για τα δύο φύλα αναφορικά με το μέσο μήκος εκφωνήματος του ελληνικού τεστ

		Independent Samples Test					
		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means			
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference
Ελληνικό Τεστ Μέσο Μήκος Εκφωνήματος Αρχική Τιμή	Equal variances assumed	,628	,432	,698	48	,489	,377
	Equal variances not assumed			,710	47,565	,481	,377
Ελληνικό Τεστ Μέσο Μήκος Εκφωνήματος Τυπικός Βαθμός	Equal variances assumed	2,509	,120	,703	48	,485	,354
	Equal variances not assumed			,731	47,659	,468	,354
Ελληνικό Τεστ Μέσο Μήκος Εκφωνήματος Ποσοστά	Equal variances assumed	2,466	,123	,589	48	,558	3,432
	Equal variances not assumed			,608	47,996	,546	3,432

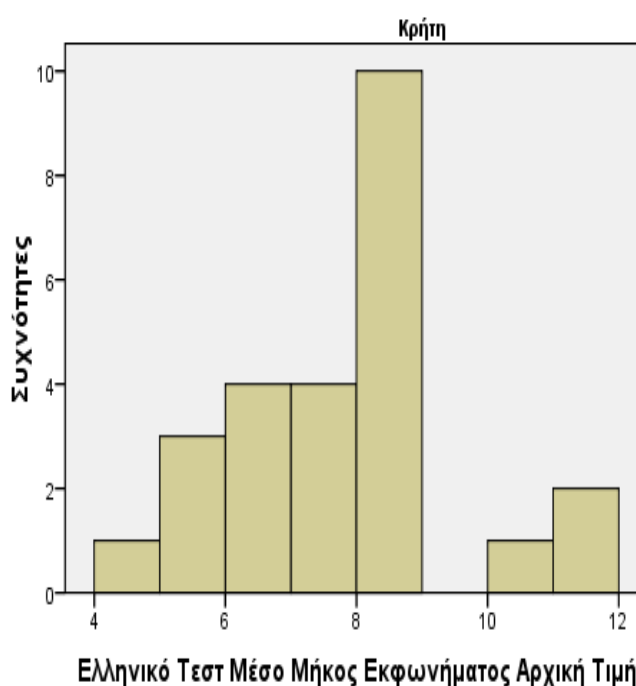
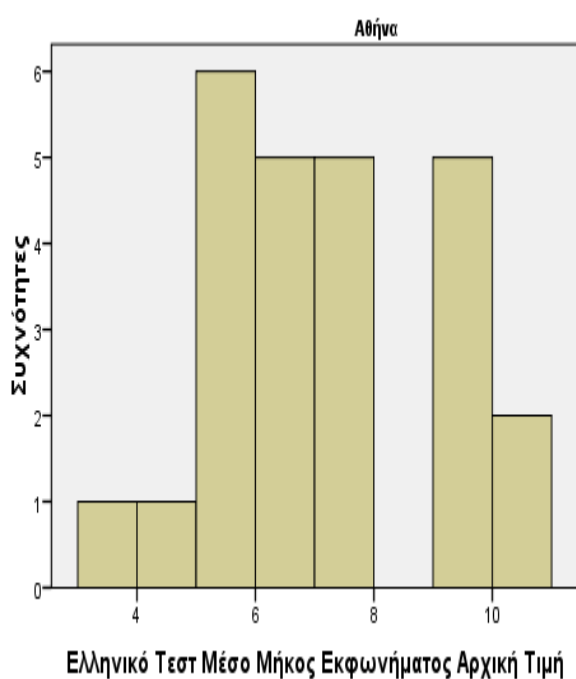
Στο σημείο αυτό θα μελετηθεί το μέσο μήκος εκφωνήματος του ελληνικού τεστ τόσο για τα παιδιά τα οποία διαμένουν στην Αθήνα όσο και για τα παιδιά τα οποία διαμένουν στην επαρχία. Από τον πίνακα που ακολουθεί παρατηρήθηκε ότι η αρχική τιμή του μέσου μήκους εκφωνήματος για τα παιδιά της Αθήνας ανέρχεται στο 7.09, ενώ για τα παιδιά της Κρήτης στο 7.80. Παρατηρείται δηλαδή ότι τα παιδιά της Αθήνας παρουσιάζουν κατά μέσο όρο χαμηλότερη αρχική τιμή για το μέσο μήκος εκφωνήματος σε σύγκριση με τα παιδιά της Κρήτης. Αναφορικά με τον τυπικό βαθμό για το μέσο μήκος εκφωνήματος για τα παιδιά της Αθήνας είναι κατά μέσο όρο 9.68 ενώ για τα παιδιά της Κρήτης 10.56. Τα ποσοστά διαμορφώνονται σε 46.8% και 56.72% αντίστοιχα. Από την άλλη πλευρά τα παιδιά της Αθήνας παρουσιάζουν υψηλότερη τυπική απόκλιση σε σύγκριση με τα παιδιά της Κρήτης, γεγονός το οποίο δηλώνει ότι τα πρώτα παρουσιάζουν μία συνοχή και μία ομοιομορφία στο τρόπο με τον οποίο εκφράζονται σε αντίθεση με τα υπόλοιπα παιδιά

Πίνακας 12 Περιγραφικά μέτρα τάσης και διασποράς για τα αποτελέσματα των παιδιών στο μέσο μήκος εκφωνήματος του ελληνικού τεστ ανά περιοχή

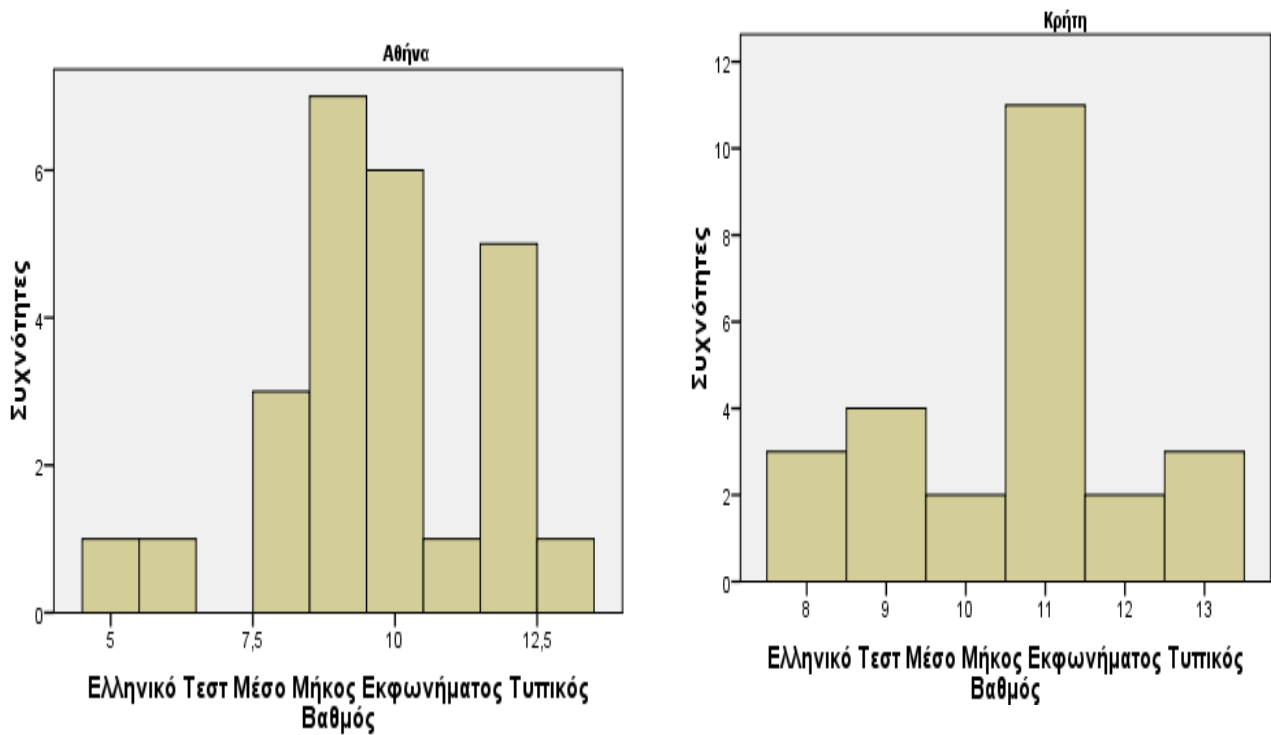
Περιγραφικά μέτρα			
	Περιοχή		Τιμές
Ελληνικό Τεστ Μέσο Μήκος Εκφωνήματος Αρχική Τιμή	Αθήνα	Μέση τιμή	7,09
		Τυπική απόκλιση	1,922
	Κρήτη	Μέση τιμή	7,80
		Τυπική απόκλιση	1,816
Ελληνικό Τεστ Μέσο Μήκος Εκφωνήματος Τυπικός Βαθμός	Αθήνα	Μέση τιμή	9,68
		Τυπική απόκλιση	1,909
	Κρήτη	Μέση τιμή	10,56
		Τυπική απόκλιση	1,502
Ελληνικό Τεστ Μέσο Μήκος Εκφωνήματος Ποσοστά	Αθήνα	Μέση τιμή	46,80
		Τυπική απόκλιση	21,368
	Κρήτη	Μέση τιμή	56,72
		Τυπική απόκλιση	18,256

Η κατανομή του μέσου μήκους εκφωνήματος ανά φύλο παρουσιάζεται και γραφικά στο ακόλουθο διάγραμμα.

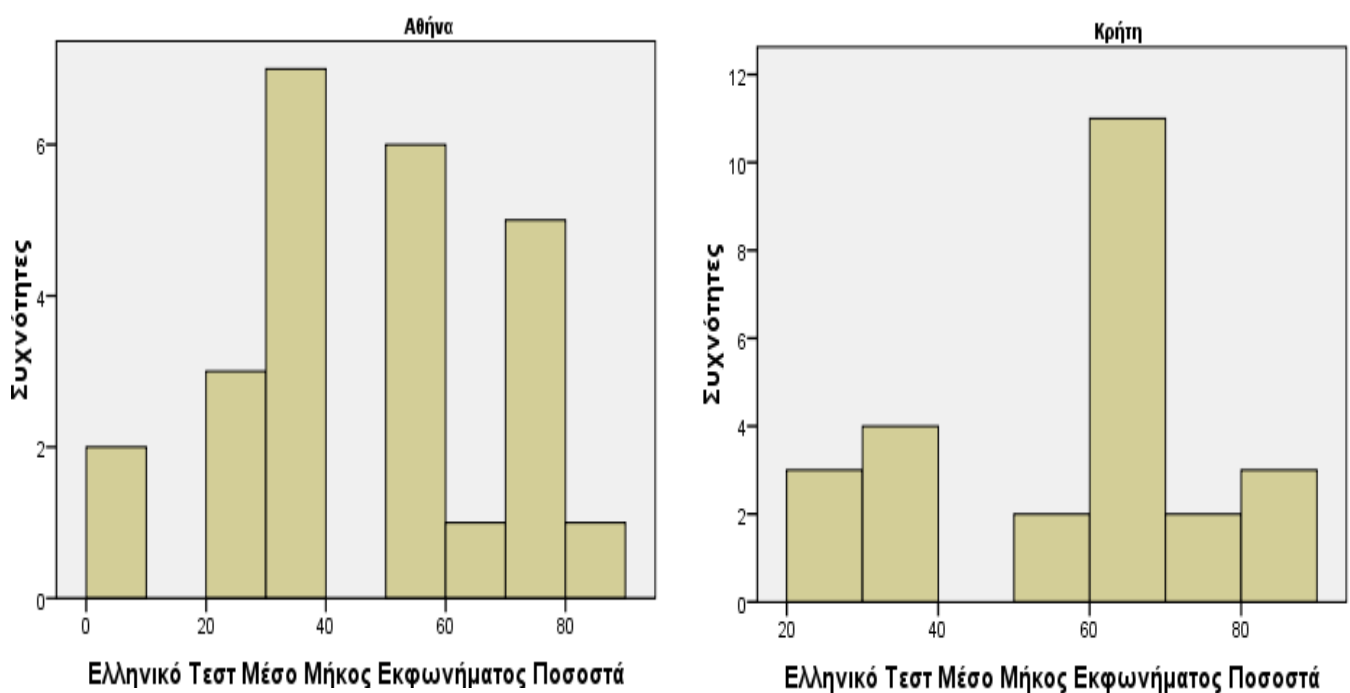
Διάγραμμα 12 Ιστόγραμμα συχνοτήτων για την αρχική τιμή του μέσου μήκους εκφωνήματος του ελληνικού τεστ ανά περιοχή

Διάγραμμα 13 Ιστόγραμμα συχνοτήτων για τον τυπικό βαθμό του μέσου μήκους εκφωνήματος του ελληνικού τεστ ανά περιοχή

Διάγραμμα 14 Ιστόγραμμα συχνοτήτων για τα ποσοστά του μέσου μήκους εκφωνήματος του ελληνικού τεστ ανά περιοχή

Ο ακόλουθος έλεγχος σκοπό έχει να εξετάσει κατά πόσο διαφοροποιείται η επίδοση των παιδιών στο μέσο μήκος εκφωνήματος του ελληνικού τεστ ανά περιοχή διαμονής.

Από τον πίνακα διαπιστώθηκε ότι η τιμή του P-value του ελέγχου είναι ίση με 0.186 για την αρχική τιμή του μέσου μήκους εκφωνήματος. Καθώς η τιμή αυτή είναι μεγαλύτερη του 0.05, γίνεται αποδεκτό ότι η αρχική τιμή στο ελληνικό τεστ του MME και για τις δύο κατηγορίες παιδιών είναι παραπλήσια. Κοινώς δεν παρατηρούνται έντονες διαφοροποιήσεις.

Η τιμή του P-value του ελέγχου για τον τυπικό βαθμό του μέσου μήκους εκφωνήματος είναι ίση με 0.046. Καθώς η τιμή αυτή είναι μικρότερη του 0.050 γίνεται αποδεκτό ότι εντοπίζεται διαφορά ανάμεσα στις δύο κατηγορίες παιδιών. Συγκεκριμένα τα παιδιά τα οποία διαμένουν στην Κρήτη συγκέντρωσαν υψηλότερο τυπικό βαθμό από τα παιδιά της Αθήνας.

Τέλος η τιμή του P-value του ελέγχου για τα ποσοστά του μέσου μήκους εκφωνήματος είναι ίση με 0.034. Επειδή η τιμή αυτή είναι μικρότερη του 0.050 γίνεται αποδεκτό ότι εντοπίζεται διαφορά ανάμεσα στις δύο κατηγορίες παιδιών. Συγκεκριμένα τα παιδιά διαμένουν στη Κρήτη παρουσιάζουν κατά μέσο όρο υψηλότερα ποσοστά στο MME σε σχέση με τα παιδιά της Αθήνας.

Πίνακας 13 Εντοπισμός διαφορών του μέσου μήκους εκφωνήματος του ελληνικού τεστ για τα παιδιά που διαμένουν Αθήνα και Κρήτη.

		Independent Samples Test					
		Levene's Test for Equality of Variances		t-test for Equality of Means			
		F	Sig.	t	df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference
Ελληνικό Τεστ Μέσο Μήκος Εκφωνήματος Αρχική Τιμή	Equal variances assumed	,203	,655	-1,343	48	,186	-,710
	Equal variances not assumed			-1,343	47,848	,186	-,710
Ελληνικό Τεστ Μέσο Μήκος Εκφωνήματος Τυπικός Βαθμός	Equal variances assumed	,710	,404	-1,811	48	,046	-,880
	Equal variances not assumed			-1,811	45,487	,077	-,880
Ελληνικό Τεστ Μέσο Μήκος Εκφωνήματος Ποσοστά	Equal variances assumed	,434	,513	-1,765	48	,034	-9,920
	Equal variances not assumed			-1,765	46,858	,084	-9,920

Ο ακόλουθος έλεγχος σκοπό έχει να εξετάσει κατά πόσο διαφοροποιείται η επίδοση των παιδιών στο μέσο μήκος εκφωνήματος του ελληνικού τεστ και του ξένου τεστ. Κοινώς γίνεται μία προσπάθεια να εξεταστεί σε ποιο από τα δύο τεστ είχαν καλύτερη επίδοση.

Από τον πίνακα διαπιστώθηκε ότι η τιμή του P-value του ελέγχου είναι ίση με 0.020. Καθώς η τιμή αυτή είναι μικρότερη του 0.05, γίνεται αποδεκτό ότι τα παιδιά είχαν καλύτερη επίδοση στο ξένο τεστ από ότι στο ελληνικό, καθώς παρατηρείται και μία διαφοροποίηση της τάξης του 22.9%. Η απόκλιση αυτή ερμηνεύεται στο γεγονός ότι τα παιδιά είχαν κατά 22.9% χαμηλότερη επίδοση σε ελληνικό τεστ σε σύγκριση με το ξένο.

Πίνακας 14 Εντοπισμός διαφορών του μέσου μήκους εκφωνήματος του ελληνικού και ξένου τεστ

		Paired Differences					t	df	Sig. (2-tailed)
		Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	95% Confidence Interval of the Difference				
					Lower	Upper			
Pair 1	Ελληνικό Τεστ Μέσο Μήκος Εκφωνήματος Ποσοστά - ΕΡΡΗ/ Μέσο Μήκος Εκφωνήματος Ποσοστά	-22,900	23,293	3,294	-29,520	-16,280	-6,952	49	,000

Στο σημείο αυτό θα μελετηθούν τα αποτελέσματα των παιδιών στο δείκτη συντακτικής δομής, δηλαδή το σύνολο των δευτερευουσών προτάσεων που χρησιμοποίησε το παιδί. Σε σύνολο 50 παιδιών παρατηρήθηκε ότι η μέση τιμή του τυπικού βαθμού είναι ίση με 14.04. Επίσης παρατηρήθηκε ότι η τυπική απόκλιση είναι ίση με 2.539, γεγονός το οποίο δηλώνει ότι τα παιδιά παρουσιάζουν απόκλιση σε μέτριο βαθμό αναφορικά με το σύνολο των δευτερευουσών προτάσεων που χρησιμοποίησαν.

Εξετάζοντας τα ποσοστά στο δείκτη συντακτικής δομής διαπιστώθηκε ότι κατά μέσο όρο το ποσοστό σωστής χρήσης δευτερευουσών προτάσεων είναι ίσο με 82.82%, με την τυπική απόκλιση να εκτιμάται στο 18.15%. Κοινώς το 82.82% των δευτερευουσων προτάσεων τις οποίες χρησιμοποίησαν τα παιδιά ήταν σωστές, με μία απόκλιση της τάξης του 18.15%.

Πίνακας 15 Περιγραφικά μέτρα τάσης και διασποράς για το δείκτη συντακτικής δομής

Περιγραφικά μέτρα					
	Συνολικό δείγμα	Ελάχιστη τιμή	Μέγιστη τιμή	Μέση τιμή	Τυπική απόκλιση
Ελληνικό Τεστ Δείκτης Συντακτικής Δομής Αρχική Τιμή	50	0	3	,83	,377
Ελληνικό Τεστ Δείκτης Συντακτικής Δομής Τυπικός Βαθμός	50	1	18	14,04	2,539
Ελληνικό Τεστ Δείκτης Συντακτικής Δομής Ποσοστά	50	,1	99,6	87,826	18,5186

Έπειτα θα μελετηθούν τα αποτελέσματα των παιδιών στο δείκτη ΔΑΛ. Σε σύνολο 50 παιδιών παρατηρήθηκε ότι η μέση τιμή του τυπικού βαθμού είναι ίση με 12.36. Επίσης παρατηρήθηκε ότι η τυπική απόκλιση είναι ίση με 1.73, γεγονός το οποίο δηλώνει ότι τα παιδιά παρουσιάζουν χαμηλού βαθμού απόκλιση αναφορικά στην εκτίμηση του συγκεκριμένου δείκτη.

Εξετάζοντας τα ποσοστά του ίδιου δείκτη διαπιστώθηκε ότι κατά μέσο όρο τα ποσοστά είναι ίσα με 76.62%, με την τυπική απόκλιση να εκτιμάται στο 17%.

Πίνακας 16 Περιγραφικά μέτρα τάσης και διασποράς για το δείκτη ΔΑΛ

Περιγραφικά μέτρα					
	Συνολικό δείγμα	Ελάχιστη τιμή	Μέγιστη τιμή	Μέση τιμή	Τυπική απόκλιση
Ελληνικό Τεστ ΔΑΛ Αρχική Τιμή	50	10	29	24,16	3,413
Ελληνικό Τεστ ΔΑΛ Τυπικός Βαθμός	50	5	15	12,36	1,735
Ελληνικό Τεστ ΔΑΛ Ποσοστά	50	5	95	76,62	17,010

Στο σημείο αυτό θα εξεταστεί το σύνολο των ουσιαστικών που χρησιμοποίησαν κατά μέσο όρο τα παιδιά. Σε σύνολο 50 παιδιών παρατηρήθηκε ότι η μέση τιμή του τυπικού βαθμού είναι ίση με 9.82. Επίσης παρατηρήθηκε ότι η τυπική απόκλιση είναι ίση με 3, γεγονός το οποίο δηλώνει ότι τα παιδιά παρουσιάζουν σημαντική απόκλιση στο βαθμό χρήσης των ουσιαστικών. Κοινώς, ορισμένα παιδιά χρησιμοποίησαν περισσότερα ουσιαστικά σε σύγκριση με άλλα παιδιά.

Εξετάζοντας τα ποσοστά της σωστής χρήσης των ουσιαστικών διαπιστώθηκε ότι κατά μέσο όρο το ποσοστό σωστής χρήσης ουσιαστικών είναι ίσο με 48.94%, με την τυπική

απόκλιση να εκτιμάται στο 30.88%. Παρατηρήθηκε μία σημαντική απόκλιση στα ποσοστά κατάλληλης χρήσης των ουσιαστικών.

Πίνακας 17 Περιγραφικά μέτρα τάσης και διασποράς για το σύνολο των ουσιαστικών

Περιγραφικά μέτρα					
	Συνολικό δείγμα	Ελάχιστη τιμή	Μέγιστη τιμή	Μέση τιμή	Τυπική απόκλιση
Ελληνικό Τεστ Σύνολο Ουσιαστικών Αρχική Τιμή	50	4	27	16,54	6,643
Ελληνικό Τεστ Σύνολο Ουσιαστικών Τυπικός Βαθμός	50	4	15	9,82	3,008
Ελληνικό Τεστ Σύνολο Ουσιαστικών Ποσοστά	50	2	95	48,94	30,885

Στη συνέχεια θα μελετηθεί το σύνολο των ρηματικών προτάσεων που χρησιμοποίησαν κατά μέσο όρο τα παιδιά. Σε σύνολο 50 παιδιών παρατηρήθηκε ότι η μέση τιμή του τυπικού βαθμού είναι ίση με 12.94. Επίσης παρατηρήθηκε ότι η τυπική απόκλιση είναι ίση με 2.744, γεγονός το οποίο δηλώνει ότι τα παιδιά παρουσιάζουν μέτριου μεγέθους απόκλιση στο βαθμό χρήσης των ρηματικών προτάσεων.

Μελετώντας τα ποσοστά της σωστής χρήσης των ρηματικών προτάσεων διαπιστώθηκε ότι κατά μέσο όρο το ποσοστό σωστής χρήσης ρηματικών προτάσεων είναι ίσο με 77.88%, με την τυπική απόκλιση να εκτιμάται στο 23.25%. Παρατηρήθηκε μία σημαντική απόκλιση στα ποσοστά κατάλληλης χρήσης των ρηματικών προτάσεων. Δηλαδή μόλις το 77.88% του συνόλου των ρηματικών προτάσεων ήταν σωστό.

Πίνακας 18 Περιγραφικά μέτρα τάσης και διασποράς για το σύνολο των ρηματικών προτάσεων

Περιγραφικά μέτρα					
	Συνολικό δείγμα	Ελάχιστη τιμή	Μέγιστη τιμή	Μέση τιμή	Τυπική απόκλιση
Ελληνικό Τεστ Σύνολο Ρηματικών Προτάσεων Αρχική Τιμή	50	1	14	10,16	2,469
Ελληνικό Τεστ Σύνολο Ρηματικών Προτάσεων Τυπικός Βαθμός	50	3	17	12,94	2,744
Ελληνικό Τεστ Σύνολο Ρηματικών Προτάσεων Ποσοστά	50	1	99	77,88	23,250

Τέλος, θα μελετηθεί το σύνολο των τυπικών βαθμών των ρημάτων και των ουσιαστικών (ΠΑΛ) που χρησιμοποίησαν κατά μέσο όρο τα παιδιά. Σε σύνολο 50 παιδιών παρατηρήθηκε ότι η μέση τιμή του τυπικού βαθμού είναι ίση με 10.68. Επίσης

παρατηρήθηκε ότι η τυπική απόκλιση είναι ίση με 3.054, γεγονός το οποίο δηλώνει ότι τα παιδιά παρουσιάζουν μέτριου μεγέθους απόκλιση στο δείκτη ΠΑΛ.

Πίνακας 19 Περιγραφικά μέτρα τάσης και διασποράς για το δείκτη ΠΑΛ

Περιγραφικά μέτρα					
	Συνολικό δείγμα	Ελάχιστη τιμή	Μέγιστη τιμή	Μέση τιμή	Τυπική απόκλιση
Ελληνικό Τεστ ΠΑΛ Αρχική Τιμή	50	13	30	22,76	5,057
Ελληνικό Τεστ ΠΑΛ Τυπικός Βαθμός	50	5	15	10,68	3,054
Ελληνικό Τεστ ΠΑΛ Ποσοστά	50	5	95	57,02	31,261

Στο σημείο αυτό της στατιστικής ανάλυσης θα μελετηθεί κατά πόσο τα αποτελέσματα των παιδιών στο ξένο τεστ σχετίζονται με την επίδοσή τους στη σύνδεση καρτελών. Για το σκοπό αυτό θα γίνει χρήση της μεθόδου του τ-τεστ εξαρτημένων δειγμάτων.

Αρχικά θα συγκριθεί η επίδοση των παιδιών στη σύνδεση καρτελών και στην επίδοσή τους στο ΑΑΙ του ξένου τεστ. Από τον πίνακα 20 διαπιστώθηκε ότι η μέση επίδοση στη σύνδεση καρτελών είναι 1.72, ενώ η μέση επίδοση στο ΑΑΙ του ξένου τεστ είναι 1.76. Από τα αποτελέσματα παρατηρήθηκε ότι η μέση επίδοση των παιδιών κυμαίνεται σε παραπλήσια επίπεδα και στα δύο τεστ. Συνεπώς δεν μπορεί να υποθεθεί ότι κάποια από τα παιδιά είχαν καλύτερη επίδοση σε ένα από τα δύο τεστ. Από τον πίνακα 21 διαπιστώθηκε ότι η τιμή του P-value του ελέγχου είναι ίση με 0.687. Καθώς η τιμή αυτή είναι μεγαλύτερη του 0.05, γίνεται αποδεκτό ότι τα παιδιά είχαν κατά μέσο όρο την ίδια επίδοση και στα δύο τεστ.

Πίνακας 20 Περιγραφικά μέτρα τάσης και διασποράς για τη σύγκριση της επίδοσης των παιδιών στο ξένο τεστ και στη σύνδεση καρτελών

Paired Samples Statistics

		Μέση τιμή	Συνολικό δείγμα	Τυπική απόκλιση
Pair 1	ERRNI AAI Raw Score	1,76	50	,431
	Σύνδεση καρτελών	1,72	50	,454

Πίνακας 21 Αποτελέσματα ελέγχου τ-τεστ εξαρτημένων δειγμάτων

Paired Samples Test

	Paired Differences					t	df	Sig. (2-tailed)	
	Mean	Std. Deviation	Std. Error Mean	95% Confidence Interval of the Difference					
				Lower	Upper				
Pair 1	ERRNI AAI Raw Score - Σύνδεση καρτελών	,040	,699	,099	-,159	,239	,405	49	,687

VIII. Αποτελέσματα

Στο δείγμα μας 50 παιδιών ηλικίας 4 έως 6 ετών παρατηρήθηκε ότι η μέση ηλικία κυμαίνονταν στα 5,1 έτη. Με άλλα λόγια, χορηγήθηκαν δύο τεστ αφηγηματικού λόγου σε παιδιά προσχολικής ηλικίας με επικρατούσα ηλικία την μέση ακριβώς της επιθυμητής.

Όσον αφορά το τεστ ERRNI και την αρχική αφήγηση ιστορίας παρατηρήθηκε ότι τα περισσότερα παιδιά παρήγαγαν 20 από τις 24 στο σύνολο ιδέες. Τα ποσοστά των παιδιών διαπιστώθηκε ότι κατά μέσο όρο το ποσοστό τους είναι ίσο με 86.16%. Από αυτό προκύπτει ότι τα παιδιά ανταποκρίθηκαν θετικά στη φάση αυτή και είχαν ικανοποιητικά αποτελέσματα. Σημαντική ωστόσο είναι και η απόκλιση που εντοπίστηκε έχοντας παιδιά που παρήγαγαν 5 ιδέες λιγότερες ή περισσότερες από το μέσο όρο. Συνεπώς, άλλα παιδιά είχαν σημαντικά υψηλά αποτελέσματα, ενώ άλλα δεν τα πήγαν και τόσο καλά.

Στη δεύτερη φάση του τεστ ERRNI, η οποία περιλαμβάνει τη δοκιμασία ανάκλησης της ιστορίας, έπειτα από 20 λεπτά, παρατηρήθηκε ότι τα παιδιά κατά μέσο όρο είπαν 12 ιδέες από τις 24. Με άλλα λόγια, οι εξεταζόμενοι θυμήθηκαν λιγότερα γεγονότα από την ιστορία, από ότι είχαν παράγει την πρώτη φορά. Ωστόσο, και σε αυτή τη φάση η τυπική απόκλιση είναι αρκετά μεγάλη και δηλώνει ότι παιδιά παρήγαγαν 8 ιδέες περισσότερες ή λιγότερες από το μέσο όρο. Κοινώς το 74% κατά μέσο όρο των ιδεών τις οποίες αφηγήθηκαν τα παιδιά χωρίς να βλέπουν την εικόνα είναι σωστές, με μερικά παιδιά να αφηγούνται ένα 26% επιπλέον ιδεών σωστά ή λάθος.

Το τεστ ERRNI περιλαμβάνει ακόμα και την απόκριση σε 9 ερωτήσεις αντίληψης. Στη φάση αυτή τα παιδιά αποκρίθηκαν κατά μέσο όρο (74,58% εκ.τιμή) σωστά στις ερωτήσεις έχοντας όμως ξανά σημαντικές διακυμάνσεις από εξεταζόμενο σε εξεταζόμενο. Πιο συγκεκριμένα, η τυπική απόκλιση υποδηλώνει ότι ορισμένα παιδιά πέτυχαν 22.92% επιπλέον σωστές απαντήσεις, ενώ άλλα παιδιά έως και 22.92% λανθασμένες απαντήσεις.

Στη συνέχεια εξετάστηκε το Μέσο Μήκος Εκφωνήματος των παιδιών του δείγματος για το τεστ ERRNI. Σύμφωνα με τη στατιστική ανάλυση τα παιδιά παρουσίασαν σχετικά υψηλό MME σημειώνοντας ποσοστό ίσο με 74.66%, ενώ στη φάση αυτή η τυπική απόκλιση είναι χαμηλή και δηλώνει ότι οι εξεταζόμενοι δεν είχαν μεγάλες και σημαντικές διαφορές.

Στο σημείο αυτό αξίζει να αναφερθεί ότι κατά μέσο όρο τα αγόρια του δείγματος σημείωσαν υψηλότερο MME συγκριτικά με τα κορίτσια και παράλληλα η τυπική τους

απόκλιση είναι μικρότερη από την αντίστοιχη των κοριτσιών. Αναλυτικότερα, τα αγόρια παρουσιάζουν μία συνοχή και μία ομοιομορφία στο τρόπο με τον οποίο εκφράζονται σε αντίθεση με τα κορίτσια. Περαιτέρω έλεγχος αποδεικνύει ότι τόσο τα αγόρια όσο και τα κορίτσια παρουσιάζουν κατά μέσο όρο τα ίδια επίπεδα μέσου μήκους εκφωνήματος τόσο σε raw scores όσο και σε ποσοστά. Επομένως, τα αποτελέσματα των παιδιών στο μέσο μήκος εκφωνήματος δε διαφοροποιούνται ανάλογα με το φύλο τους.

Ταυτόχρονα, σύγκριση έγινε μεταξύ παιδιών Αθήνας και Κρήτης αναζητώντας διαφορές ανάμεσα στο MME πρωτεύουσας και επαρχίας. Η στατιστική ανάλυση έδειξε ότι τα παιδιά της Αθήνας παρουσιάζουν κατά μέσο όρο υψηλότερα επίπεδα MME, σημειώνοντας όμως και μεγαλύτερη τυπική απόκλιση από τα παιδιά της Κρήτης. Με άλλα λόγια, τα παιδιά της Κρήτης παρουσίασαν χαμηλότερο ποσοστό στο MME, αλλά παρουσιάζουν μια συνοχή και μια ομοιομορφία στο τρόπο με τον οποίο εκφράζονται σε αντίθεση με τα υπόλοιπα. Περαιτέρω έλεγχος αποδεικνύει ότι τόσο τα παιδιά της Αθήνας όσο και τα παιδιά τα οποία διαμένουν στην Κρήτη παρουσιάζουν κατά μέσο όρο τα ίδια επίπεδα MME τόσο σε raw scores όσο και σε ποσοστά.

Όσον αφορά το Εργαλείο Ανίχνευσης Διαταραχών Λόγου και Ομιλίας σε Παιδιά Προσχολικής Ηλικίας όπου και εξετάζεται το Μέσο Μήκος Εκφωνήματος, παρόμοια με το ERRNI. Τα παιδιά στο τεστ αυτό σημείωσαν κατά μέσο όρο MME ίσο με 51.76%, το οποίο εντάσσεται στη βάση της κλίμακας με μέγιστο το 100%. Η τυπική απόκλιση λαμβάνει τιμή σχετικά χαμηλή, γεγονός το οποίο δηλώνει ότι τα παιδιά δεν παρουσιάζουν σημαντικές διαφορές μεταξύ τους.

Όσον αφορά το MME έγινε σύγκριση ανάμεσα στα δύο φύλα, για να διαπιστωθεί εάν τα αγόρια ή τα κορίτσια συγκεντρώνουν μεγαλύτερο ποσοστό. Συνοπτικά, παρατηρήθηκε ότι τα αγόρια συγκέντρωσαν κατά μέσο όρο υψηλότερη βαθμολογία από τα κορίτσια, ενώ παράλληλα η τυπική απόκλιση είναι χαμηλότερη για αυτούς. Αυτό υποδηλώνει ότι τα αγόρια παράγουν ομιλία με περισσότερες παύσεις όταν μιλούν και παρουσιάζουν μία συνοχή και μία ομοιομορφία στο τρόπο με τον οποίο εκφράζονται σε αντίθεση με τα κορίτσια. Περαιτέρω έρευνα, ωστόσο, δείχνει ότι πρακτικά τόσο τα αγόρια όσο και τα κορίτσια παρουσιάζουν κατά μέσο όρο την ίδια επίδοση στο μέσο μήκος εκφωνήματος του τεστ αυτού. Επομένως, τα αποτελέσματα των παιδιών στο μέσο μήκος εκφωνήματος δε διαφοροποιούνται ανάλογα με το φύλο τους.

Αναζητώντας διαφορές ανάμεσα στο MME πρωτεύουσας και επαρχίας σύγκριση έγινε μεταξύ παιδιών Αθήνας και Κρήτης. Η στατιστική ανάλυση που πραγματοποιήθηκε επισημαίνει ότι τα παιδιά της Κρήτης στη φάση αυτή συγκέντρωσαν υψηλότερο MME από τα παιδιά της Αθήνας και μάλιστα με χαμηλότερη τυπική απόκλιση. Δηλαδή, οι εξεταζόμενοι που διαμένουν στην Κρήτη παρουσιάζουν μία συνοχή και μία ομοιομορφία στο τρόπο με τον οποίο εκφράζονται σε αντίθεση με τα υπόλοιπα παιδιά. Περαιτέρω έλεγχος αποδεικνύει ότι όντως τα παιδιά διαμένουν στη Κρήτη παρουσιάζουν κατά μέσο όρο υψηλότερα ποσοστά στο MME σε σχέση με τα παιδιά της Αθήνας.

Στο σημείο αυτό και γνωρίζοντας τα στατιστικά αποτελέσματα του MME και για τα δύο εξεταζόμενα τεστ αφηγηματικού λόγου, γίνεται η διαπίστωση ότι τα παιδιά είχαν καλύτερη επίδοση στο τεστ ERRNI συγκριτικά με το Εργαλείο Ανίχνευσης Διαταραχών Λόγου και Ομιλίας σε Παιδιά Προσχολικής Ηλικίας.

Συνεχίζοντας την ερμηνεία των στατιστικών αναλύσεων σχετικά με το Εργαλείο Ανίχνευσης Διαταραχών Λόγου και Ομιλίας σε Παιδιά Προσχολικής Ηλικίας, εξετάστηκε ο δείκτης συντακτικής δομής (ΔΣΔ), δηλαδή το σύνολο των δευτερευουσών προτάσεων που χρησιμοποίησε το παιδί κατά την εξιστόρηση της ιστορίας. Παρατηρείται, λοιπόν, ότι τα παιδιά χρησιμοποίησαν δευτερεύουσες προτάσεις σε ποσοστό 82.82% και η τυπική απόκλιση που σημειώθηκε είναι σχετικά μέτρια. Πιο αναλυτικά, όλα τα παιδιά έκαναν αρκετή χρήση δευτερευουσών προτάσεων.

Συγκεντρωτικά, εξετάστηκε το ΔΑΛ η τιμή του οποίου προκύπτει από το άθροισμα των τυπικών βαθμών του MME και του ΔΣΔ. Στο συγκεκριμένο δείκτη συγκεντρώθηκε υψηλό ποσοστό ίσο 76.62% και χαμηλού βαθμού τυπική απόκλιση. Αυτό σημαίνει ότι κατά μέσο όρο τα παιδιά του δείγματος σημείωσαν υψηλό MME αλλά και έκαναν χρήση αρκετών δευτερευουσών προτάσεων κατά την εξιστόρηση των γεγονότων.

Όσον αφορά το Εργαλείο Ανίχνευσης Διαταραχών Λόγου και Ομιλίας σε Παιδιά Προσχολικής Ηλικίας έγινε στατιστική ανάλυση σχετικά με τη χρήση ή μη ουσιαστικών κατά την εκφορά του αφηγηματικού λόγου. Τα αποτελέσματα δείχνουν ότι τα παιδιά του δείγματος κατά μέσο όρο παράγουν ουσιαστικά κατά 48.94%, ποσοστό μικρό θεωρώντας ότι η μέγιστη τιμή αγγίζει το 100%. Ωστόσο, η τυπική απόκλιση στη φάση αυτή είναι πολύ μεγάλη και εκτιμάται στο 30.88%, γεγονός που δηλώνει ότι υπήρχαν παιδιά με πλούσια χρήση ουσιαστικών στο λόγο τους, αλλά τα περισσότερα είχαν πιο φτωχή.

Εκτίμηση πραγματοποιήθηκε και για την παραγωγή ρηματικών προτάσεων κατά τον αφηγηματικό λόγο ενός παιδιού προσχολικής ηλικίας. Από την στατιστική ανάλυση παρατηρήθηκε ότι τα παιδιά παράγουν ρηματικές προτάσεις κατά 77.88%, ποσοστό υψηλό αρκετά. Ωστόσο η τυπική απόκλιση εκτιμάται στο 23.25% και χαρακτηρίζεται μέτρια. Από αυτό προκύπτει το γεγονός ότι τα παιδιά του δείγματος δεν παρουσιάζουν μια ομοιομορφία σχετικά με τη χρήση ρηματικών προτάσεων καθιστώντας μερικά να κάνουν περισσότερη χρήση από το μέσο όρο και κάποια λιγότερη.

Συγκεντρωτικά, εξετάστηκε το ΠΑΛ, η τιμή του οποίου προκύπτει από το άθροισμα του τυπικού βαθμού των ουσιαστικών και του τυπικού βαθμού των ρηματικών προτάσεων. Στο συγκεκριμένο δείκτη συγκεντρώθηκε ποσοστό 57,02% και μετρίου βαθμού τυπική απόκλιση. Αυτό σημαίνει ότι κατά μέσο όρο τα παιδιά του δείγματος έκαναν μέτρια προς αρκετή χρήση ουσιαστικών και ρηματικών προτάσεων, ενώ η τυπική απόκλιση υπογραμμίζει ότι υπήρξαν παιδιά με καλύτερες επιδόσεις και άλλα με κατώτερες.

Ακόμα, συγκρίθηκε η επίδοση των παιδιών στη σύνδεση καρτελών και στην επίδοση τους στην ΑΑΙ του ξένου τεστ. Η μέση επίδοση στη σύνδεση καρτελών είναι 1.72, ενώ η μέση επίδοση στην ΑΑΙ του ξένου τεστ είναι 1.76. Από τα αποτελέσματα παρατηρείται ότι η μέση επίδοση των παιδιών κυμαίνεται σε παραπλήσια επίπεδα και στα δύο τεστ, με αποτέλεσμα τα η επίδοση τους να είναι ίδια κατά μέσο όρο.

IX. Συζήτηση

Ο σκοπός της έρευνας αυτής ήταν να διερευνήσει, ποιο από τα δύο τεστ το ERRNI ή το Εργαλείο Ανίχνευσης Διαταραχών Λόγου και Ομιλίας σε Παιδιά Προσχολικής Ηλικίας, είναι πιο κατάλληλο για τα παιδιά της Ελλάδας, έτσι ώστε να μπορεί να χρησιμοποιείται χωρίς επιφυλάξεις ή αν χρειαστεί να σταθμιστεί το ERRNI στην ελληνική γλώσσα. Ακόμα, ένας από τους στόχους ήταν να εντοπίσουμε αν υπήρχε διαφορά επίδοσης αφηγηματικού λόγου ανάμεσα στα δύο φύλα και αν ναι ποια είναι, όπως και αν υπάρχει διαφορά μεταξύ των επιδόσεων των παιδιών της πρωτεύουσας και των παιδιών της επαρχίας.

Παρ' όλο που το δείγμα μας ήταν 50 ατόμων, δηλαδή σχετικά μικρό, τα στοιχεία που συλλέξαμε είναι αρκετά ενδιαφέροντα και μας δίνουν μία πιθανότητα εγκυρότητας για χρήση των δοκιμασιών αυτών στον ελληνικό πληθυσμό.

Από τα αποτελέσματα προκύπτει ότι τα παιδιά είχαν καλύτερες επιδόσεις στο ERRNI από ότι στο Εργαλείο Ανίχνευσης Διαταραχών Λόγου και Ομιλίας σε Παιδιά Προσχολικής Ηλικίας, καθώς τα παιδιά σημείωσαν σχετικά υψηλό MME σε ποσοστό ίσο με 74.66%, και με τυπική απόκλιση χαμηλή, γεγονός το οποίο δηλώνει ότι οι εξεταζόμενοι δεν είχαν μεγάλες διαφορές στην επίδοσή τους. Όσον αφορά το Εργαλείο Ανίχνευσης Διαταραχών Λόγου και Ομιλίας σε Παιδιά Προσχολικής Ηλικίας το ποσοστό επίδοσης ήταν χαμηλότερο, κατά μέσο όρο ίσο με 51.76%, ως προς την εκατοστιαία τιμή. Αλλά και εδώ η τυπική απόκλιση ήταν εξίσου χαμηλή. Στη χαμηλότερη επίδοση των παιδιών στο Εργαλείο Ανίχνευσης Διαταραχών Λόγου και Ομιλίας σε Παιδιά Προσχολικής Ηλικίας, ίσως να έπαιξε ρόλο και η κούραση, καθώς τα παιδιά είχαν ήδη παράγει τρεις αφηγήσεις (το warm up του ERRNI, την αρχική αφήγηση του ERRNI και το warm up του Εργαλείου Ανίχνευσης Διαταραχών Λόγου και Ομιλίας σε Παιδιά Προσχολικής Ηλικίας) πριν την αφήγησή τους .

Δυστυχώς, η μόνη στατιστική σύγκριση που μπορούσε να γίνει μεταξύ των δύο τεστ ήταν το μέσο μήκος εκφοράς. Αν και τα δύο τεστ περιλαμβάνουν αφήγηση με εικόνες, δίνουν έμφαση σε διαφορετικά στοιχεία. Στο ERRNI η έμφαση είναι στην αφήγηση, στην ανάκληση και στην αντίληψη της ιστορίας καθώς και στο μήκος εκφοράς ενώ στο Εργαλείο Ανίχνευσης Διαταραχών Λόγου και Ομιλίας σε Παιδιά Προσχολικής Ηλικίας η έμφαση είναι στη σαφήνεια και συνοχή της ιστορίας και κυρίως στην μορφολογία και το μήκος εκφοράς.

Ακόμα, έγινε μία προσπάθεια σύγκρισης ανάμεσα στην επίδοση των παιδιών στη σύνδεση καρτελών του Εργαλείου Ανίχνευσης Διαταραχών Λόγου και Ομιλίας σε Παιδιά

Προσχολικής Ηλικίας και στην επίδοση τους στην ΑΑΙ του τεστ ERRNI. Η μέση επίδοση των παιδιών κυμαίνεται σε παραπλήσια επίπεδα και στα δύο τεστ, με αποτέλεσμα η επίδοση τους να είναι ίδια κατά μέσο όρο. Αυτό, αποδεικνύει πως τα παιδιά ήταν σε θέση να διατηρήσουν το θέμα και το περιεχόμενο και των δύο ιστοριών.

Όσον αφορά το δεύτερο ερώτημα, δηλαδή για το αν υφίσταται διαφορά επίδοσης αφηγηματικού λόγου ανάμεσα στα δύο φύλα, τα αποτελέσματα των παιδιών στο μέσο μήκος εκφωνήματος δε διαφοροποιούνται ανάλογα με το φύλο τους, ούτε στο ERRNI, αλλά ούτε στο Εργαλείο Ανίχνευσης Διαταραχών Λόγου και Ομιλίας σε Παιδιά Προσχολικής Ηλικίας.

Όσον αφορά τις επιδόσεις των παιδιών στην πρωτεύουσα και τις επιδόσεις των παιδιών στην επαρχία για το ERRNI, τόσο τα παιδιά της Αθήνας όσο και τα παιδιά τα οποία διαμένουν στην Κρήτη παρουσιάζουν κατά μέσο όρο τα ίδια επίπεδα MME τόσο σε raw scores όσο και σε ποσοστά.

Αντίθετα, στο Εργαλείο Ανίχνευσης Διαταραχών Λόγου και Ομιλίας σε Παιδιά Προσχολικής Ηλικίας παρατηρήθηκαν διαφορές ανάμεσα στις επιδόσεις των παιδιών της Αθήνας και αυτών της Κρήτης. Συγκεκριμένα, τα παιδιά της Κρήτης συγκέντρωσαν υψηλότερο MME από τα παιδιά της Αθήνας και μάλιστα με χαμηλότερη τυπική απόκλιση. Δηλαδή, οι εξεταζόμενοι που διαμένουν στην Κρήτη παρουσιάζουν μία συνοχή και μία ομοιομορφία στο τρόπο με τον οποίο εκφράζονται σε αντίθεση με τα υπόλοιπα παιδιά. Περαιτέρω έλεγχος αποδεικνύει ότι όντως τα παιδιά που διαμένουν στη Κρήτη παρουσιάζουν κατά μέσο όρο υψηλότερα ποσοστά στο MME σε σχέση με τα παιδιά της Αθήνας.

Αυτό ίσως να οφείλεται στο γεγονός ότι η Αθήνα με την Κρήτη παρουσιάζουν σημαντικές διαφορές, όσον αφορά τους θεσμούς, αλλά και την κοινωνικοπολιτισμική κουλτούρα. Συγκεκριμένα, στην Κρήτη, λόγω του ότι οι αποστάσεις είναι κοντινές, αλλά και του ότι οι οικογένειες είναι πολύ δεμένες, δίνεται η δυνατότητα, όταν οι γονείς αδυνατούν να προσέχουν τα παιδιά τους, να τα προσέχουν οι παππούδες. Αυτό τον ρόλο των παππούδων, στην Αθήνα, λόγω των μεγάλων αποστάσεων τον παίρνει η νταντά. Ο ποιοτικός χρόνος που περνάει ένα παιδί με τους παππούδες του είναι σαφώς περισσότερος, από ότι αυτός με την νταντά. Γι' αυτό τον λόγο ίσως παρατηρείται καλύτερη επίδοση στην αφήγηση μίας απλής ιστορίας, όπως αυτή του Εργαλείου Ανίχνευσης Διαταραχών Λόγου και Ομιλίας σε Παιδιά Προσχολικής Ηλικίας, καθώς οι παππούδες διηγούνται πολλές ιστορίες και παραμύθια στα εγγόνια τους.

Αν και η έρευνά μας ξεκίνησε με σκοπό την σύγκριση των δύο τεστ για την εύρεση του καταλληλότερου για χρήση στην Ελληνική Γλώσσα, τα αποτελέσματα είναι πολύ περίπλοκα. Η έρευνα μας έδειξε ότι το ERRNI είναι ένα πολύ αξιόλογο εργαλείο, το οποίο ελέγχει εκτός των αφηγηματικών ικανοτήτων των παιδιών, την αντίληψη και την ανάκληση. Ακόμα, έμμεσα ελέγχει την μνήμη εργασίας, αλλά και πραγματολογικές δεξιότητες όπως την ικανότητα του εξεταζόμενου να εξάγει συμπεράσματα, και να καταλαβαίνει καταστάσεις που εξηγούνται με τη θεωρία του Νου. Δεν εξετάζει όμως σε βάθος τις μορφολογικές δεξιότητες του παιδιού.

Το Εργαλείο Ανίχνευσης Διαταραχών Λόγου και Ομιλίας σε Παιδιά Προσχολικής Ηλικίας είναι εξίσου σημαντικό. Μέσω της αφήγησης (ελεύθερο λόγο) εξετάζονται οι δεξιότητες του παιδιού στη γραμματική και το συντακτικό. Το ERRNI «περιορίζει» την φαντασία στην αφήγηση του εξεταζόμενου, καθώς έχει συγκεκριμένες εκφράσεις τις οποίες πρέπει να παράγει το παιδί ώστε να βαθμολογηθεί με όλες τις δυνατές μονάδες, ενώ αντίθετα στο Εργαλείο Ανίχνευσης Διαταραχών Λόγου και Ομιλίας σε Παιδιά Προσχολικής Ηλικίας στην κλίμακα των ουσιαστικών και των ρημάτων, υπάρχει ένα περιθώριο «ελευθερίας», καθώς μπορούν να θεωρηθούν σωστά ουσιαστικά, τα οποία δεν αναφέρονται στο εγχειρίδιο, αλλά κατά τον εξεταστή είναι σωστά. Ωστόσο, λίγα παιδιά χρησιμοποίησαν την φαντασία τους. Εντυπωσιακό ήταν επίσης το γεγονός ότι αν και η ιστορία του ERRNI είναι αρκετά μεγάλη, (15 εικόνες), φάνηκε να μην επηρεάζει την αφήγηση των παιδιών.

X. Περιορισμοί και συστάσεις

Στο σημείο αυτό θα ήταν καλό να αναφερθούν ορισμένοι περιορισμοί που υπάρχουν. Αρχικά, το δείγμα ήταν αρκετά μικρό, πράγμα το οποίο μας παραπέμπει στο γεγονός ότι θα ήταν καλό να γίνει μία περαιτέρω έρευνα σε ένα μεγαλύτερο πληθυσμό, ώστε τα αποτελέσματα να έχουν μεγαλύτερη εγκυρότητα. Ακόμα, το ελληνικό και το ξένο τεστ είχαν μόνο δύο μεταβλητές που μπορούσαν να συγκριθούν μεταξύ τους. Αυτό, συνεπάγεται ότι αυτά τα δύο τεστ εκτός αυτών των δύο μεταβλητών εξέταζαν διαφορετικές μεταβλητές. Θα ήταν καλό να γίνει μία περαιτέρω έρευνα. Επιπλέον, ένας ακόμα περιορισμός αποτελεί το γεγονός ότι το Εργαλείο Ανίχνευσης Διαταραχών Λόγου και Ομιλίας σε Παιδιά Προσχολικής Ηλικίας, χορηγήθηκε ενδιάμεσα του ERRNI, πράγμα το οποίο ίσως να κούρασε περισσότερο τους εξεταζόμενους άρα και την επίδοση τους σε αυτό το τεστ.

Όπως προαναφέρθηκε και παραπάνω, το ERRNI, θα μπορούσε να είναι ένα πολύ καλό εργαλείο και είναι σημαντικό να σταθμιστεί και στην ελληνική γλώσσα, καθώς είναι τόσο ευαίσθητο εργαλείο, που μπορεί να εντοπίσει ένα πολύ ευρύ φάσμα διαταραχών, από τις ήπιες έως τις πολύ σοβαρές. Ωστόσο, υστερεί όσον αφορά την εξέταση της μορφοσύνταξης, γι' αυτό θα ήταν καλό να συμπεριληφθούν- δημιουργηθούν δραστηριότητες που θα εξετάζουν και αυτήν την παράμετρο, καθώς είναι πολύ σημαντική για μία πλούσια γλώσσα, όπως η ελληνική. Γι αυτό το λόγο, θα μπορούσα να ειπωθεί, πως το Εργαλείο Ανίχνευσης Διαταραχών Λόγου και Ομιλίας σε Παιδιά Προσχολικής Ηλικίας, συμπληρώνει το ERRNI.

Τέλος, αξίζει να αναφερθεί, πως θα ήταν καλό να γίνει μία περαιτέρω έρευνα όσον αφορά το ERRNI αλλά και το Εργαλείο Ανίχνευσης Διαταραχών Λόγου και Ομιλίας σε Παιδιά Προσχολικής Ηλικίας, χωρίς όμως να χορηγείται το Εργαλείο Ανίχνευσης Διαταραχών Λόγου και Ομιλίας σε Παιδιά Προσχολικής Ηλικίας ενδιάμεσα του ERRNI.

XI. Βιβλιογραφία

- Adam, A-M. & Gathercole, E.S(2000).Limitations in Working Memory: Implications for Language Development. *International Journal of Language & Communications Disorders*, 35(1),95-116
- Au C. W., Stokes S.F., & Wang A.M.Y., (2004). Three measures of language production for Cantonese- speaking school age student in a story retelling task. *Journal of Speech, Language and Hearing Research*, 47, 1164-78.
- Baddeley A.D.& Logie R.H (1999). The multiple- competent model. In A. Miyake & P. Shah (Eds), *Models of working memory: Mechanisms of active maintenance and executive control*. Cambridge, UK: Cambridge University Press, (pp.28-61).
- Baddelley A D.(2000).The episodic buffer: A new component of working memory? *Trends in Cognitive Sciences*, 4,417-422.
- Catts, H.W., Fey, M.E., & Proctor- Williams, K., (2004), Oral and written story compositions skills of children with language impairment. *Journal of Speech, Language and Hearing Research*, 47, 1301-18.
- Chomsky, N., & Halle, M. (1968). *The sound pattern of English*. N. York: Harper & Row.
- Εμμανουήλ Α. Κολιάδης, (2002). *Γνωστική Ψυχολογία, Γνωστική Νευροεπιστήμη και Εκπαιδευτική Πράξη*, Δ τόμος
- Kaderavek, J.N. & Sulzby, E., (2000). Narrative production with and without specific language impairment: oral narrative and emergent readings. *Journal of Speech, Language and Hearing Research*. 43, 34-49.
- Lenel, J. C. & Cantor, J. H. (1981). Rhyme recognition and phonemic perception in young children. *Journal of Psycholinguistic Research*, 10, 57-68.
- Lilles, B. Z., (1993). Narrative discourse in children with language disorders and children with normal language: a critical review of the literature. *Journal of Speech, Language and Hearing Research*. 36, 868-882.
- Lilles, B.Z., Duffy, R. J., Merritt, D. D., & Purcell, S. L., (1995). Measurement of narrative discourse ability in children with language disorders. *Journal of Speech, Language and Hearing Research*. 38, 415-425.

- Marton, K., & Shwartz, R. G., (2003). Working memory capacity and language processes in children with specific language impairment. *Journal of Speech, Language and Hearing Research*. 46, 1138- 1153.
- McGreor, K. K., (2000). The development and enhancement of narrative skills in a preschool classroom: towards a solution to a clinical- client mismatch. *American Journal of Speech-Language Pathology*. 9, 55-71.
- Norbury, C. F., & Bishop, D. V. M. (2002). Inferential processing and story recall in children with communications problems: a comparison of specific language impairment, pragmatic language and high- functioning autism. *International Journal of Language & Communication disorders*. 37, 227-251.
- Paul, B., Hernandez, R., Taylor, L., & Johnson, K., (1996). Narrative development in late talkers: early school age. *Journal of Speech, Language and Hearing Research*. 39, 1295- 1303.
- Paul, B., & de Villiers, P., (2006). Discourse, narrative and pragmatic development. *Encyclopedia of language and linguistics*. 626-693.
- Stadler, M. A., & Ward, G. C., (2005). Supporting the Narrative Development of Young Children. *Early Childhood Education Journal*. 33, 73-79.
- Wagner, C. R., Nettelbladt, U., Sahlen, B., & Nilholm, C., (2000). Conversation versus narration in pre-school children with language impairment. *International Journal of Language & Communication disorders*. 35, 83-93.
- Wiig, E. H., & Semel, E. M. (1984). Language assessment and intervention for the learning disabled (2nd ed.) Boston: Allyn & Bacon.

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ Ι

ΠΡΩΤΟΚΟΛΛΟ ΑΠΑΝΤΗΣΕΩΝ

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΠΑΙΔΙΟΥ

ΕΠΩΝΥΜΟ:

ΟΝΟΜΑ:

ΦΥΛΟ:

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΓΕΝΝΗΣΗΣ:

ΗΛΙΚΙΑ:

ΣΧΟΛΕΙΟ ΦΟΙΤΗΣΗΣ:

ΤΑΞΗ:

ΜΗΤΡΙΚΗ ΓΛΩΣΣΑ:

ΗΜΕΡΟΜΗΝΙΑ ΕΞΕΤΑΣΗΣ:

ΣΤΟΙΧΕΙΑ ΕΞΕΤΑΣΤΗ

ΕΠΩΝΥΜΟ:

ΟΝΟΜΑ:

ΙΔΙΟΤΗΤΑ:

ΠΑΡΑΤΗΡΗΣΕΙΣ

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

.....

**ΕΚΦΡΑΣΗ, ΑΝΤΙΛΗΨΗ ΚΑΙ ΑΝΑΚΛΗΣΗ ΑΦΗΓΗΜΑΤΙΚΗΣ ΔΟΚΙΜΑΣΙΑΣ
(ERRNI)**

Ερωτήσεις κατανόησης (μετά την τελική ανάκληση)

(* ένδειξη: να μην είναι ορατή η σελίδα που δείχνει την απάντηση)

Q	Εικ.	Ερωτήσεις	Απάντηση	Σκορ
Π.	A	Τι είδος κατοικίδιου ζώου έχει το αγόρι;		
1.	B	Γιατί η μητέρα του αγοριού του έδωσε χρήματα;		
2*.	C	<i>Στην επόμενη σελίδα, ποια ζώα ήταν στο μπροστινό μέρος του μαγαζιού (βιτρίνα) που πουλούσε κατοικίδια;</i>		
3*.	I	Πού έφαγαν το παγωτό τους;		
4.	K	Τι νόμιζε το κορίτσι ότι ήταν στην κίτρινή της τσάντα;		
5.	K	Τι περίμενε να βρει το αγόρι στην τσάντα του, όταν έφτασε σπίτι;		
6.	L	Πώς αισθάνθηκε το αγόρι, όταν βρήκε την κούκλα;		
7*.	L	<i>Στην επόμενη σελίδα, υπάρχει ένα τηλέφωνο, τι χρώμα είναι;</i>		
8.	M	Σε ποιον μιλάει η μητέρα στο τηλέφωνο;		
9.	N	Πώς αισθάνθηκε το αγόρι, όταν τα κορίτσια ήρθαν στο σπίτι του;		
			Σύνολο:	

Βαθμολόγηση Περιεχομένου Ιστορίας

σκορ 0, 1 ή 2

Ιδέες: 2 πόντοι για ολοκληρωμένες ιδέες	Αρχική αφήγηση ιστορίας	Ανάκληση ιστορίας
1. το αγόρι ταΐζει το ψαράκι του		
2. η μητέρα δίνει χρήματα στο αγόρι		
3. να αγοράσει ένα άλλο ψάρι		
4. το αγόρι κατέβηκε στο δρόμο ή στα μαγαζιά		
5. έφτασε στο μαγαζί που πουλούσε ζωάκια ή κατοικίδια		
6. δείχνει στην πωλήτρια / υπάλληλο το ψάρι που θέλει να αγοράσει		
7. η πωλήτρια βάζει το ψάρι στην τσάντα του		
8. το αγόρι αγοράζει το ψάρι		
9. φεύγει για το σπίτι		
10. συναντάει δύο φίλες		
11. το αγόρι και το κορίτσι πηγαίνουν να αγοράσουν ένα παγωτό		
12. το μικρό κορίτσι βγάζει το ψάρι έξω από τη τσάντα		
13. κάθονται στο παγκάκι		
14. και τρώνε το παγωτό τους		
15. το αγόρι χαιρετάει το κορίτσι και πηγαίνει σπίτι		

16. βρίσκει ότι έχει μια κούκλα στην τσάντα του		
17. λέει στη μητέρα/μαμά του		
18. η μαμά τηλεφωνεί στις φίλες του		
19. οι φίλες του έρχονται στο σπίτι με το ψάρι		
20. ανταλλάζουν τα περιεχόμενα των τσαντών τους		
21. το αγόρι παίρνει πίσω το ψάρι του		
22. βάζει το νέο του ψάρι στο ενυδρείο ή γυάλα		
23. το αγόρι δείχνει στις φίλες του το ψάρι		
24. το μικρό κορίτσι είναι χαρούμενο που έχει/βρίσκει την κούκλα της		
ΣΚΟΡ ΣΥΝΟΛΙΚΩΝ ΙΔΕΩΝ		

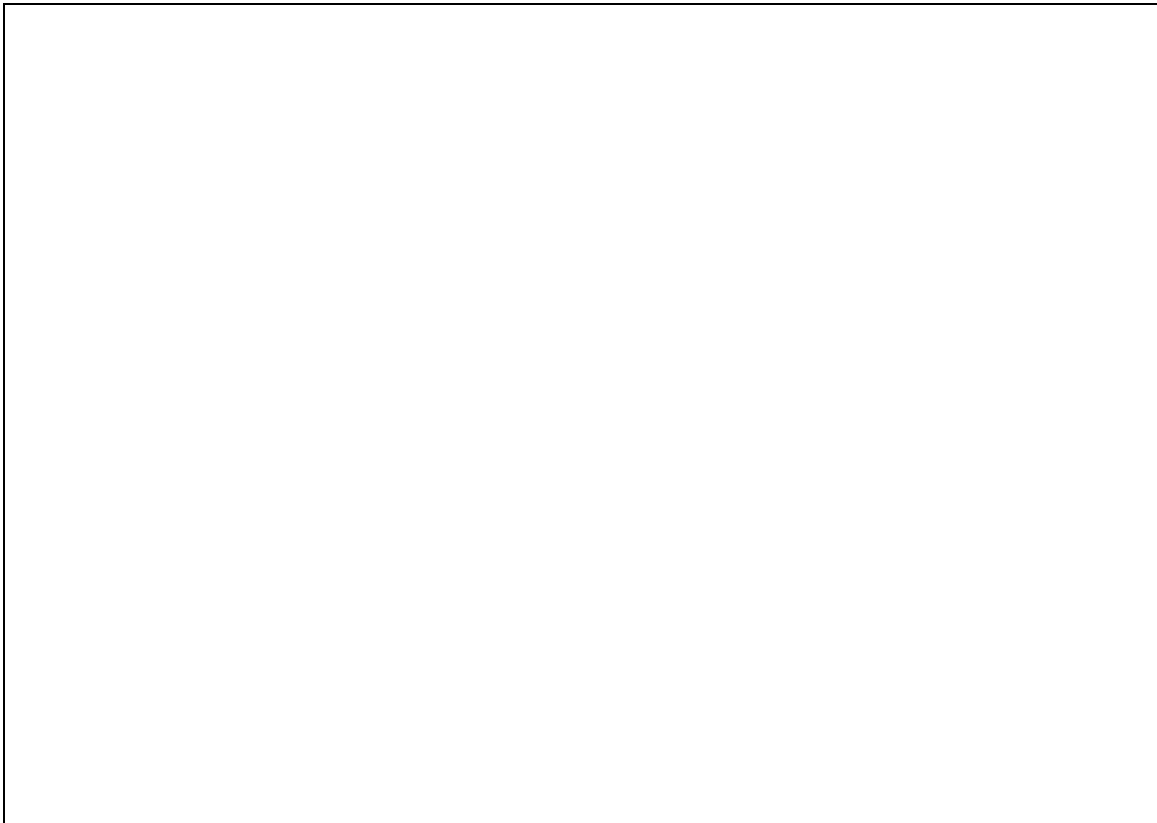
Σκορ Μέσου Μήκους Εκφωνήματος ανά λέξη (MLUw)

	Αριθμός λέξεων	Αριθμός εκφωνημάτων
Αρχική αφήγηση ιστορίας		
Ανάκληση ιστορίας		
Σύνολο	(A)	(B)
MME ανά λέξη (A/B)		

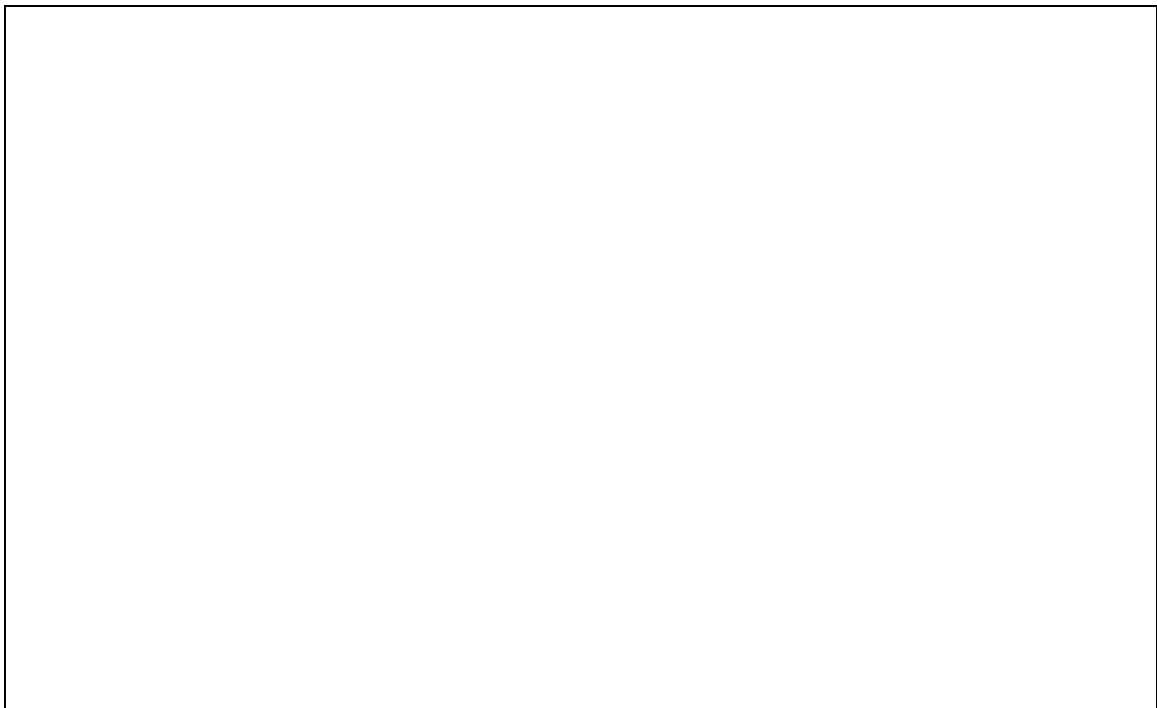
Περίληψη

	Raw score (συν. σωστών απαντήσεων)	percentile
Ιδέες: αρχική αφήγηση		
Ιδέες: ανάκληση		
Αντίληψη		
MME ανά λέξη		

1. Απομαγνητοφώνηση αρχικής αφήγησης

2. Απομαγνητοφώνηση ανάκλησης ιστορίας

ΤΕΣΤ ΛΟΓΟΥ ΚΑΙ ΟΜΙΛΙΑΣ (Ελληνικό)

ΚΛΙΜΑΚΑ ΑΦΗΓΗΣΗΣ

ΣΥΓΚΕΝΤΡΩΤΙΚΟΣ ΠΙΝΑΚΑΣ ΑΠΟΤΕΛΕΣΜΑΤΩΝ

Και οι 2 Υποκλίμακες Αφήγησης			
Μετρήσεις	Αρχική τιμή	Τυπικός βαθμός	
Μέσο Μήκος Εκφωνήματος (ΜΜΕ)			
Δείκτης Συντακτικής Δομής (ΔΣΔ)			
<p>Σύνολο Τυπικών Βαθμών για τη Δομή Αφηγηματικού Λόγου (ΔΑΛ) Αθροίζονται οι Τυπικοί Βαθμοί ΜΜΕ και ΔΣΔ</p>			
ΤΥΠΙΚΟΣ ΒΑΘΜΟΣ για τη ΔΑΛ			
Υποκλίμακα Αφήγησης με Ευκόνες			
Ουσιαστικά (Ουσ)			
Ρηματικές προτάσεις (ΡΠ)			
<p>Σύνολο Τυπικών Βαθμών για το Περιεχόμενο Αφηγηματικού Λόγου (ΠΑΛ) Αθροίζονται οι Τυπικοί Βαθμοί Ουσ. και ΡΠ</p>			
ΤΥΠΙΚΟΣ ΒΑΘΜΟΣ για τη ΠΑΛ			

1. Απομαγνητοφώνηση αφήγησης

--

2. Βαθμολόγηση δομής της αφήγησης

α. Λεξικολογική αξιολόγηση

Σύνολο λέξεων αφήγησης	
Σύνολο προτάσεων	
Σύνολο εκφωνημάτων	
Μέσο Μήκος Εκφωνήματος (σύνολο λέξεων / σύνολο εκφωνημάτων)	
ΣΥΜΠΛΗΡΩΜΑΤΙΚΟ ΚΡΙΤΗΡΙΟ: Λεκτική Ροή (λέξεις ανά λεπτό)	

Σημειώσεις:

.....
.....

β. Συντακτική δομή

	Συχνότητα
Προτάσεις με παρατακτική σύνδεση	
Προτάσεις με υποτακτική σύνδεση	
Αναφορικές προτάσεις	
Συμπληρωματικές προτάσεις	
Υποθετικές προτάσεις	
Χρονικές προτάσεις	
Τελικές προτάσεις	
Αιτιολογικές προτάσεις	
Άλλες (πλάγιες ερωτηματικές, πλάγιες προτάσεις προσταγής, παραχωρητικές, τροπικές, αποτελεσματικές)	
Διπλασιασμός του κλιτικού / μετοχές	
ΣΥΝΟΛΟ ΣΥΝΤΑΚΤΙΚΩΝ ΔΟΜΩΝ	
Δείκτης Συντακτικής Δομής (ΔΣΔ) (σύνολο συντακτικών δομών / σύνολο προτάσεων)	

Σημειώσεις:

.....

.....

γ. Μορφολογικά λάθη

	Συχνότητα
Απουσία άρθρου	
Απουσία αντωνυμίας	
Απουσία ουσιαστικού	
Λάθη στο ουσιαστικό	
Λάθη συμφωνίας στην ονοματική φράση	
Λάθη χρόνου, όψης, φωνής, έγκλισης	
Λάθη συμφωνίας υποκειμένου-ρήματος	
Λάθη στις προθέσεις	
ΣΥΝΟΛΟ ΜΟΡΦΟΛΟΓΙΚΩΝ ΛΑΘΩΝ	
Δείκτης Μορφολογικών Λαθών (ΔΜΛ) (σύνολο μορφολογικών λαθών / σύνολο προτάσεων)	

Σημειώσεις:

.....

.....

3. Κριτήρια για τη βαθμολόγηση του περιεχομένου της αφήγησης (Υποκλίμακα Αφήγησης με Εικόνες)

(υπογραμμίστε αυτά που ισχύουν)

ΚΑΡΤΕΛΑ-ΘΕΜΑ	Ουσιαστικά	Μονάδες	Ρηματικές προτάσεις	Μονάδες
1. «Πρωινό ξύπνημα»	Παιδί/αγόρι, γάτα, κουβέρτα, κρεβάτι, καλάθι συγκεκριμένο παιχνίδι (κουνέλι, μπάλα, αρκούδα)	(0-4)	Δράση που αφορά στον ύπνο (π.χ. ξυπνάει, σηκώνεται, τεντώνεται, χασμουριέται)	(0-2)
2. «Πλύσιμο»	Παιδί/αγόρι, γάτα, δόντια, οδοντόβουρτσα οδοντόπαστα, πετσέτα, πόδι, γλώσσα, τουαλέτα, καθρέφτης, σκουπιδοτενεκές, χτένα, νιπτήρας, παντόφλες	(0-4)	Δράση που αφορά στο πλύσιμο δοντιών (π.χ. πλένει βουρτσίζει, καθαρίζει) Δράση που αφορά στο πλύσιμο της γάτας (π.χ. πλένει, γλύφει, καθαρίζει)	(0-2)
3. «Ντύσιμο»	Παιδί/αγόρι, γάτα, αρκούδα, συγκεκριμένο ρούχο (κάλτσες, μπλούζα, παντελόνι, πυτζάμες, παπούτσι)	(0-4)	Δράση που αφορά το ντύσιμο του αγοριού (π.χ. ντύνεται, βάζει, φοράει) Δράση γάτας σε σχέση με το παπούτσι (π.χ. παίρνει, κλέβει, κρατάει, παίζει)	(0-2)
4α. αριστερά «Παιχνίδι»	Παιδί/αγόρι, γάτα, τρενάκι/βαγόνια, τουβλάκια/κύβοι, γέφυρα/τοίχος/τούνελ σπίτι, αρκούδα, κουκλάκι	(0-4)	Δράση που σχετίζεται με το παιχνίδι (π.χ. παίζει, κτίζει, κάνει, φτιάχνει) Δράση γάτας (π.χ. πιάνει, ρίχνει, χαλάει)	(0-2)

ΚΑΡΤΕΛΑ-ΘΕΜΑ	Ουσιαστικά	Μονάδες	Ρηματικές προτάσεις	Μονάδες
4β. δεξιά «Παιχνίδι»	Παιδί/αγόρι, γάτα, ζωγραφιά, μπλοκ, μολύβια,μπογιές/ξύλο-μπογιές/χρώματα, ψαλίδι ξύστρα, γόμα, τραπέζι, καρέκλα	(0-4)	Δράση που σχετίζεται με τη ζωγραφική (π.χ. ζωγραφίζει, φτιάχνει βάφει) Δράση γάτας (π.χ. πιάνει, κάνει σκανδαλιά)	(0-2)
5. «Φαγητό»	Παιδί/αγόρι, γάτα, φαγητό (φρούτο, μήλο, γλυκό, άλλο), γάλα/άλλο ρόφημα, ψάρι/κόκαλο, πιάτο, ποτήρι, μπωλ	(0-4)	Δράση παιδιού που αφορά στο φαγητό (π.χ. τρώει, πίνει, ρουφάει) Τα ίδια και για τη γάτα	(0-2)
6. «Προετοιμασία για ύπνο»	Παιδί/αγόρι, γάτα, ύπνος κρεβάτι, πυτζάμες, κουβέρτα/πάπλωμα, συγκεκριμένο παιχνίδι (πίθηκος, ποντίκι, μπάλα αρκούδα), καλάθι/σπιτάκι	(0-4)	Δράση παιδιού σε σχέση με τον ύπνο (κοιμάται, ξαπλώνει πέφτει, φόρεσε) Δράση γάτας σε σχέση με τον ύπνο/ κοινή δράση (κοιμήθηκαν μαζί),	(0-2)
ΣΥΝΟΛΟ		(0-28)		(0-14)

Βαθμός σύνδεσης θέματος καρτελών: 0 1 2
(κυκλώστε αυτό που ισχύει)

ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΙΙ

Συγκεντρωτικός πίνακας αποτελεσμάτων

ΟΝ	ΗΛΙΚ	Φ ₃₀	ERRNI TEST								ΤΕΣΤ ΛΟΓΟΥ ΚΑΙ ΟΜΙΛΙΑΣ (ελληνικό)																	
			ΑΑΙ		ΙΑΙ		ΑΝΤΙΛΗΨΗ		ΜΜΕ		ΜΜΕ			ΔΣΔ			ΔΔΛ			ΟΥΣ			Ρ.Π.			ΠΑΛ		
			raw	perc	raw	perc	raw	perc	raw	perc	A.T.	T.B.	perc	A.T.	T.B.	perc	A.T.	T.B.	perc	A.T.	T.B.	perc	A.T.	T.B.	perc	A.T.	T.B.	perc
Π.Ε.	5,11	Θ	32	99%	28	99%	15	99%	6,93	51%	4,13	6	9%	1	15	95%	21	11	63%	5	4	2%	8	11	63%	15	6	9%
Α.Ι.	5,1	Θ	23	93%	15	86%	6	25%	6,94	51%	6,29	9	37%	0,73	14	91%	23	12	75%	6	5	5%	8	11	63%	16	6	9%
Π.Γ.	4,7	Α	13	97%	2	51%	7	82%	8,74	99%	9,57	13	84%	0,92	15	95%	28	14	91%	14	9	37%	7	9	37%	18	9	37%
Π.Α.	4,6	Θ	10	69%	1	44%	3	35%	3,72	15%	3,16	5	5%	0,25	10	50%	15	8	25%	4	5	5%	7	9	37%	14	6	9%
Κ.Φ.	5	Α	18	89%	10	78%	16	99%	12	99%	5,83	9	37%	0,88	15	95%	24	12	75%	6	5	5%	6	8	25%	13	5	5%
Π.Ε.	5,3	Θ	14	69%	12	87%	11	94%	8,09	91%	7,4	10	50%	0,74	14	91%	24	12	75%	11	7	16%	10	13	84%	20	9	37%
Π.Σ.	5,1	Α	29	99%	19	99%	18	99%	5,99	44%	7,11	10	50%	0,87	15	95%	25	13	84%	16	10	50%	11	14	91%	24	11	63%
Τ.Ε.	5,4	Θ	22	95%	18	97%	16	99%	14,9	99%	9,13	12	75%	0,83	15	95%	27	14	91%	11	7	16%	11	14	91%	21	9	37%
Μ.Γ.	5,3	Α	18	89%	12	87%	17	99%	8,72	95%	6,29	9	37%	0,9	15	95%	24	12	75%	8	6	9%	9	12	75%	18	8	25%
Ε.Δ.	5	Θ	21	96%	14	93%	3	14%	6,12	51%	9,71	12	75%	1,46	17	99%	29	15	95%	17	10	50%	13	16	98%	26	12	75%
Τ.Μ.	5,3	Θ	22	98%	11	83%	16	99%	7,43	80%	5,42	8	25%	1	15	95%	23	12	75%	12	8	25%	8	11	63%	19	8	25%
Λ.Τ.	5,4	Α	20	90%	7	49%	11	89%	6,41	47%	5,88	9	37%	0,9	15	95%	24	12	75%	9	6	9%	9	12	75%	18	8	25%
Κ.Τ.	5,2	Θ	23	98%	5	47%	17	99%	8,44	93%	7,66	10	50%	0,64	13	84%	23	12	75%	12	8	25%	12	15	95%	23	11	63%
Σ.Κ.	5	Α	21	96%	1	22%	9	81%	8,64	95%	10,1	12	75%	1	15	95%	27	14	91%	23	13	84%	1	3	1%	16	6	9%
Σ.Δ.	5,4	Α	20	90%	13	84%	9	72%	7,37	72%	6,88	10	50%	0,78	14	91%	24	12	75%	13	8	25%	8	11	63%	19	8	25%
Μ.Ζ.	5	Α	16	80%	3	34%	14	99%	7,35	80%	5	8	25%	0,42	11	63%	19	10	50%	11	7	16%	8	11	63%	18	8	25%
Π.Γ.	5,3	Α	21	96%	2	28%	9	81%	8,3	93%	9,36	12	75%	0,86	15	95%	27	14	91%	19	11	63%	13	16	98%	27	13	84%
Β.Κ.	5,4	Θ	22	95%	26	99%	18	99%	8,04	86%	10,4	12	75%	0,88	15	95%	27	14	91%	16	10	50%	11	14	91%	24	11	63%
Π.Η.	5	Θ	28	99%	2	28%	17	99%	9,19	98%	5,88	9	37%	0,9	15	95%	24	12	75%	12	8	25%	10	13	84%	21	9	37%
Σ.Μ.	5,4	Θ	29	99%	26	99%	18	99%	6,71	54%	5,38	8	25%	0,65	13	84%	21	11	63%	19	11	63%	14	17	99%	28	14	91%
Μ.Μ	5	Θ	17	85%	4	40%	7	59%	9,04	98%	6,43	9	37%	0,9	15	95%	24	12	75%	7	5	5%	8	11	63%	16	6	9%
Σ.Μ.	5,4	Θ	26	99%	21	99%	9	72%	9,52	98%	9,1	11	63%	0,94	15	95%	26	13	84%	17	10	50%	12	15	95%	25	12	75%
Ζ.Π.	5,3	Θ	15	75%	2	28%	0	2%	7,58	84%	6,33	9	37%	0,55	13	84%	22	11	63%	9	6	9%	6	8	25%	14	5	5%
Κ.Δ.	5	Α	13	62	2	28%	12	97%	5,07	32%	7,71	10	50%	0,91	15	95%	25	13	84%	11	7	16%	7	9	37%	16	6	9%
Ο.Β.	5,1	Α	11	47%	1	22%	10	89%	6,52	64%	7	10	50%	1,1	15	95%	25	13	84%	17	10	50%	10	13	84%	23	11	63%

ΟΝ	ΗΛΙΚ	Φ.	ERRNI TEST								ΤΕΣΤ ΛΟΓΟΥ ΚΑΙ ΟΜΙΛΙΑΣ (ελληνικό)																	
			AAI		IAI		ΑΝΤΙΛΗΨΗ		MME		MME			ΔΣΔ			ΔΑΔ			ΟΥΣ			Ρ.Π.			ΠΑΔ		
			raw	perc	raw	perc	raw	perc	raw	perc	A.T.	T.B.	perc	A.T.	T.B.	perc	A.T.	T.B.	perc	A.T.	T.B.	perc	A.T.	T.B.	perc	A.T.	T.B.	perc
Π.Ι	4:10	Θ	19	96%	18	99%	18	>99%	8,6	98%	6,8	11	63%	0,53	18	99,6%	29	15	95%	14	9	37%	10	12	75%	21	11	63%
Κ.Γ	5:2	Θ	14	69%	9	73%	8	71%	8,5	93%	6,1	9	37%	0,03	1	0,1%	10	5	5%	17	10	50%	9	12	75%	22	10	50%
Α.Ν	4:3	Θ	21	>99%	6	85%	13	99%	8,8	>99%	10	13	84%	0,12	7	16%	20	10	50,0%	14	9	37%	8	10	50%	19	9	37%
Θ.Β	4:9	Α	28	>99%	13	95%	18	99%	9,3	99%	7,3	11	63%	0,52	13	84%	24	12	75%	24	13	84%	11	14	91%	27	15	95%
Κ.Μ	5:1	Θ	25	99%	25	>99%	14	99%	8,1	91%	8,7	11	63%	0,95	18	99,6%	29	15	95%	27	15	95%	10	13	84%	28	14	91%
Γ.Γ	5:2	Α	18	89%	7	61%	14	99%	8,4	99%	8,8	11	63%	0,88	15	95%	26	13	84%	20	12	75%	11	14	91%	26	12	75%
Ν.Α	4:7	Θ	29	>99%	19	>99%	12	99%	7,5	95%	8,1	12	75%	0,88	15	95%	27	14	91%	14	9	37%	10	12	75%	21	11	63%
Β.Ε	4:11	Θ	12	68%	4	52%	12	99%	6,6	74%	7,8	12	75%	0,9	15	95%	27	14	91%	15	9	37%	10	12	75%	21	11	63%
Σ.Μ	4:8	Θ	13	75%	4	52%	11	97%	4,5	24%	4,3	8	25%	0,67	14	91%	22	11	63%	7	6	9%	9	11	63%	17	8	25%
Ν.Κ	5:11	Θ	23	93%	18	94%	15	99%	5,5	17%	5,4	8	25%	0,54	13	84%	21	11	63%	17	10	50%	11	14	91%	24	11	63%
Μ.Α	5:0	Α	21	96%	6	54%	15	95%	7,3	80%	6	9	37%	0,78	14	91%	23	12	75%	26	14	91%	11	14	91%	28	14	91%
Κ.Μ	6:2	Θ	18	59%	14	72%	16	82%	5,5	11%	5,8	9	37%	0,77	14	91%	23	12	75%	24	13	84%	13	16	98%	29	14	91%
Α.Σ	5:11	Α	24	95%	27	>99%	16	>99%	6,2	32%	6,6	9	37%	0,87	15	95%	24	12	75%	23	13	84%	12	15	95%	28	14	91%
Σ.Γ	5:10	Α	22	91%	21	98%	17	92%	7,1	58%	7,1	10	50%	0,82	14	91%	24	12	75%	23	13	84%	12	15	95%	28	14	91%
Π.Ε	6:1	Θ	25	94%	21	96%	13	66%	8,4	78%	8,1	11	63%	0,84	15	95%	26	13	84%	23	13	84%	11	14	91%	27	13	84%
Φ.Ε	5:10	Θ	17	65%	17	92%	15	99%	8,2	85%	8,8	11	63%	0,69	14	91%	25	13	84%	26	14	91%	13	16	98%	30	15	95%
Κ.Μ	5:11	Α	11	24%	12	71%	12	90%	7,2	58%	8,7	11	63%	0,87	15	95%	26	13	84%	23	13	84%	13	16	98%	29	14	91%
Π.Μ	5:8	Α	16	58%	14	82%	13	95%	7,7	70%	5,2	8	25%	0,61	13	84%	21	11	63%	22	12	75%	12	15	95%	27	13	84%
Δ.Θ	5:11	Α	28	99%	22	99%	18	>99%	9,7	97%	8,4	11	63%	0,75	14	91%	25	13	84%	18	11	63%	12	15	95%	26	12	75%
Β.Μ	5:3	Θ	22	98%	16	97%	17	>99%	7,8	88%	7,6	10	50%	0,64	13	84%	23	12	75%	20	12	75%	12	15	95%	27	13	84%
Κ.Ν	5:7	Θ	21	93%	16	94%	11	89%	6,2	41%	8,5	11	63%	0,69	14	91%	25	13	84%	21	12	75%	10	13	84%	25	12	75%
Ο.Ζ	5:3	Θ	23	98%	14	93%	15	95%	11	>99%	11	13	84%	0,87	15	95%	28	14	91%	26	14	91%	13	16	98%	30	15	95%
Λ.Α	5:2	Α	17	85%	9	73%	7	59%	7,8	88%	8,7	11	63%	0,82	15	95%	26	13	84%	26	11	63%	12	15	95%	26	12	75%
Α.Γ	5:9	Α	17	65%	16	89%	14	82%	9,5	95%	8,9	11	63%	0,79	14	91%	25	13	84%	26	14	91%	13	16	98%	30	15	95%
Λ.Σ	5:11	Α	26	98%	23	99%	14	97%	9,4	95%	12	13	84%	0,86	15	95%	28	14	91%	26	14	91%	13	16	98%	30	15	95%